

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BAĞLANMA STİLLERİ VE NESNE İLİŞKİLERİ BAĞLAMINDA
BEKÂR SAĞLIK ÇALIŞANLARININ EVLİLİK KAYGISI VE
YALNIZLIK DÜZEYLERİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Oğuzhan MOLLA

Psikoloji Ana Bilim Dalı
Klinik Psikoloji Programı

ŞUBAT, 2024

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**BAĞLANMA STİLLERİ VE NESNE İLİŞKİLERİ BAĞLAMINDA
BEKÂR SAĞLIK ÇALIŞANLARININ EVLİLİK KAYGISI VE
YALNIZLIK DÜZEYLERİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Oğuzhan MOLLA
(Y2112.480023)**

**Psikoloji Ana Bilim Dalı
Klinik Psikoloji Programı**

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Ayça Ferda KANSU

ŞUBAT, 2024

ONAY SAYFASI

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Bağlanma Stilleri ve Nesne İlişkileri Bağlamın Bekâr Sağlık Çalışanlarının Evlilik Kaygısı ve Yalnızlık Düzeyleri İlişisinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar olan bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve etik geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla beyan ederim. (15/02/2024).

Oğuzhan MOLLA

ÖNSÖZ

Tez danışmanlığımı yürüten ve sürecin başından beri bilgisiyle bana desteklerini sunan değerli danışman hocam Dr. Ayça Ferda Kansu'ya teşekkürlerimi sunarım.

Tez jürimde yer alan ve bana değerli katkılarını sunan değerli hocalarım Dr. Beyza Naz Deniz ve Dr. Kahraman Güler'e teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmaya katılan, her daim minnet duyacağım ve aynı zamanda mesai arkadaşlarım olan değerli sağlık çalışanlarına teşekkür ederim.

Yüksek lisans mülakatları aşamasından itibaren bu yorucu ve zorlu yolculuğu beraber yürüttüğümüz, sürecin bana kazandırdığı kıymetli dostum ve meslektaşım Osman Özçelik'e teşekkür ederim.

Sevginin ne kadar harika bir şey olduğunu bana hissettiren, her daim yanımda olup zorluklarla beraber mücadele ettiğimiz hayatıma giren en güzel hediyem olan kıymetli eşim Yonca Nur Özsunar Molla'ya teşekkür ederim.

Yaşamımın başından itibaren her yönüyle hayatımın bir parçası olan, maddi ve manevi hep yanımda olan, düşmemem için çok çabalayan ancak düşsem bile hep orada olan kıymetli babam Hasan Molla ve kıymetli annem Fatma Molla'ya teşekkür ederim. Hayatımdaki en eski arkadaşım, hep koruyanım ve el uzatanım kıymetli ağabeyim Hakan Molla'ya sonsuz teşekkür ederim.

Şubat, 2024

Oğuzhan MOLLA

NESNE İLİŞKİLERİ VE BAĞLANMA STİLLERİ BAĞLAMINDA BEKÂR SAĞLIK ÇALIŞANLARININ EVLİLİK KAYGISI VE YALNIZLIK DÜZEYLERİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırmada nesne ilişkileri ile bağlanma stilleri bağlamında bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada bir yaş sınırı olmamakla birlikte örneklem grubu Tekirdağ ilindeki 237 kadın, 161 erkek olmak üzere toplamda 398 sağlık çalışanından oluşmaktadır. İlişkisel tarama modeli kullanılan, nicel araştırma türünde bir çalışmadır. Araştırmada veriler toplanmadan önce araştırma hakkında katılımcılara bilgi verilmiş ve katılım göstermeye gönüllü olanlardan sözlü ve yazılı onam alınmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak “Sosyodemografik Bilgi Formu”, “Evlilik Kaygısı Ölçeği”, “UCLA Yalnızlık Ölçeği”, “İlişki Ölçekleri Anketi” ve “Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada verilerin analizleri SPSS 27.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Pearson Korelasyon analizi yapılarak değişkenler arasındaki ilişki düzeyi ve yönü incelenmiş; sosyodemografik özelliklere göre ölçeklerin farklılaşıp farklılaşmadığını analiz etmek için t-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi yapılmış; gruplar arasında farkı anlayabilmek için Post-Hoc testi yapılmış; bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerinde yordayıcı etkisi anlamak için regresyon analizi yapılmıştır. Araştırmadaki bulgular incelendiğinde evlilik kaygısı ile yalnızlık düzeyleri arasında pozitif bir ilişki bulgulanmıştır. Evlilik kaygısı ile bağlanma stilleri arasında alt boyutlar özelinde farklılaşmaların olduğu ortaya konulmuş, bağlanma stillerinin evlilik kaygısını yordadığı bulgulanmış ve varyansın %41’ini açıkladığı ortaya konulmuştur. Evlilik kaygısı ile nesne ilişkileri arasında pozitif yönlü bir ilişki bulgulanmıştır. Nesne ilişkilerinin evlilik kaygısını yordadığı ve varyansın %31’ini açıkladığı ortaya konulmuştur. Araştırmadaki diğer bağımlı değişken yalnızlık düzeyleri ile bağlanma stilleri alt boyutlarından güvenli bağlanmanın yalnızlık

düzeylei ile negatif bir ilişki; yalnızlık düzeylei ile bağlanma stilleri alt boyutlarından korkulu ve kayıtsız bağlanma ile pozitif yönlü bir ilişki; saplantılı bağlanma ile herhangi bir ilişkisinin olmadığı bulgulanmıştır. Yapılan regresyon analizi sonucunda bağlanma stillerinin katılımcıların yalnızlık düzeylelerini yordadığı ve varyansın %44'ünü açıkladığı ortaya konulmuştur. Yalnızlık düzeyleleri ile nesne ilişkileri arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu bulgulanmıştır. Nesne ilişkilerin alt boyutları özelinde düşünöldüğünde yabancılaşma ve egosantrizm alt boyutlarının, yalnızlık düzeylelerini yordadığı ve varyansın %57'sini açıkladığı ortaya konulmuş ancak güvensiz bağlanma ve sosyal yetersizlik alt boyutlarının yalnızlık düzeylelerini yordamadığı ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bekâr Sağlık Çalışanları, Nesne İlişkileri, Bağlanma Stilleri, Evlilik Kaygısı, Yalnızlık Düzeyleleri

**AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE
LEVELS OF MARRIAGE ANXIETY AND LEVELS OF
LONELINESS IN UNMARRIED HEALTHCARE PROVIDERS IN
THE CONTEXT OF ATTACHMENT STYLES AND OBJECT
RELATIONS**

ABSTRACT

This study aims to examine the relationship between marriage anxiety and levels of loneliness in unmarried healthcare professionals in the context of object relations. No age limit was set for the study, and the sample consisted of a total of 398 healthcare workers, 237 of which were female and 161 were male, all from Tekirdağ province. The relational scanning model was used in this quantitative research. Prior to collecting the research data, information about the study was given to the participating volunteers, and their verbal and written consents were taken. The data collection tools used in this research were "Sociodemographic Information Form", "Marriage Anxiety Scale", "UCLA Loneliness Scale", "Relationship Scales Questionnaire" and "Bell Object Relations and Reality Testing Inventory". SPSS 27.0 program was used to analyze the data obtained. Pearson correlation analysis was performed to examine the degree of the relationship between the variables and whether these correlations were positive or negative. To analyze whether the scales differ based on the sociodemographic characteristics, t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) were performed. To determine the difference between the groups, post-hoc test was performed. Lastly a regression analysis was performed to understand the predictive effects of the independent variables on the dependent variables. When the findings of this study were examined a positive correlational relationship was found between marriage anxiety and loneliness. It was found that levels of marriage anxiety differed between various sub-dimensions of attachment styles, and that attachment styles predicted the degree of marriage anxiety and explained 41% of the variance. A positive correlational relationship was found between marriage anxiety and object

relations. It was found that object relations predicted marriage anxiety and explains 31% of the variance. A negative correlational relationship was found between the level of loneliness, another dependent variable in the study, and secure attachment style, one of the sub-dimensions of attachment styles. A positive relationship was found between levels of loneliness and two of the attachment styles: fearful and dismissive attachment. No correlational relationship was found between different levels of loneliness and obsessive attachment style. As a result of the regression analysis, it was revealed that attachment styles predicted levels of loneliness of the participants and explained 44% of the variance. It was also found that there is a positive correlational relationship between object relations and various levels of loneliness. When the sub-dimensions of object relations were taken into consideration, it was revealed that the alienation and egocentrism predicted levels of loneliness and explained 57% of the variance, but sub-dimensions of insecure attachment and insufficient_sociability failed to predict them.

Keywords: Unmarried Healthcare Providers, Object Relations, Attachment Styles, Marriage Anxiety, Levels of Loneliness

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	xv
I. GİRİŞ	1
A. Araştırmanın Konusu	1
B. Araştırmanın Amacı.....	3
C. Araştırmanın Hipotezleri.....	3
D. Araştırmanın Önemi	4
E. Araştırmanın Varsayımları	5
F. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
II.LİTERATÜR	7
A. Nesne İlişkileri Kuramı.....	7
1. Melanie Klein'a Göre Nesne İlişkileri Kuramı	9
2. Donald W. Winnicott'a Göre Nesne İlişkileri Kuramı	12
3. W.R.D. Fairbairn'e Göre Nesne İlişkileri Kuramı	14
4. Harry Guntrip'e Göre Nesne İlişkileri Kuramı.....	15
5. Margaret S. Mahler'a Göre Nesne İlişkileri Kuramı	15
6. Otto Kernberg'e Göre Nesne İlişkileri Kuramı	16
B. Bağlanma Kuramı	17
1. Bağlanma Kavramı	17
2. Bağlanma Kuramı	18
3. Bağlanma Stilleri	19
a. Ainsworth'un üçlü bağlanma modeli.....	20
i. Güvenli bağlanma.....	20
ii. Kaygılı – kararsız bağlanma.....	21

iii. Kaçınan bağlanma	21
b. Hazan ve Shaver'in bağlanma modeli.....	21
i. Güvenli bağlanma	22
ii. Kaygılı – kararsız bağlanma	22
iii. Kaçınan bağlanma	22
c. Bartholomew ve Horowitz'in dörtlü bağlanma kuramı	22
i. Güvenli bağlanma	23
ii. Kayıtsız bağlanma	23
iii. Korkulu bağlanma	23
iv. Saplantılı bağlanma	24
C. Evlilik Kaygısı	24
1. Evlilik.....	24
2. Kaygı.....	25
a. Kaygı türleri	25
b. Evlilik kaygısı	26
D. Yalnızlık	28
1. Yalnızlık Kavramı	28
2. Yalnızlık Türleri.....	30
3. Yalnızlığın Nedenleri	31
4. Yalnızlıkla Başa Çıkma Yöntemleri.....	32
III. YÖNTEM	35
A. Araştırmanın Modeli	35
B. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	35
C. Veri Toplama Araçları.....	35
1. Bilgilendirilmiş Onam Formu	36
2. Demografik Bilgi Formu	36
3. Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği (BORTTI).....	36
4. İlişki Ölçeği Anketi (İÖA)	37
5. Evlilik Kaygısı Ölçeği (EKÖ).....	38
6. UCLA Yalnızlık Ölçeği (UCLA-YÖ)	39
D. Verilerin Toplanması.....	39
E. Veri Analizi	40
IV. BULGULAR.....	41
A. Sosyodemografik Özelliklere İlişkin Bulgular	41

B. Korelasyon Analizi	42
C. Regresyon Analizi	45
D. Karşılaştırma Analizi	48
V. TARTIŞMA.....	57
A. Demografik Değişkenler ile Nesne İlişkileri, Bağlanma Stilleri, Evlilik Kaygısı ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması.....	58
B. Evlilik Kaygısı ile Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması	69
C. Nesne İlişkileri ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması	69
D. Nesne İlişkileri ile Yalnızlık Düzeyleri ve Evlilik Kaygısı Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması	70
E. Bağlanma Stilleri ile Yalnızlık Düzeyleri ve Evlilik Kaygısı Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması	72
VI. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	75
A. Sonuç	75
B. Öneriler	79
VII. KAYNAKÇA.....	81
EKLER.....	103
ÖZGEÇMİŞ	125

KISALTMALAR LİSTESİ

- Akt.** : Aktaran
- BORTTI** : Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği
- DSM** : Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı (The Diagnostic and Statistic Manual of Mental Disorders)
- EKÖ** : Evlilik Kaygısı Ölçeği
- İÖA** : İlişki Ölçekleri Anketi
- TÜİK** : Türkiye İstatistik Kurumu
- UCLA – YÖ** : Yalnızlık Düzeyleri Ölçeği
- Vd.** : Ve diğerleri

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1 Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeğinin Basıklık ve Çarpıklık Katsayılarının ve Cronbach Alpha Katsayılarının İncelenmesi	40
Çizelge 2 Katılımcıların Demografik Özellikleri	41
Çizelge 3 Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeğinin Tanımlayıcı Değerleri	42
Çizelge 4 Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği Arasındaki İlişki	43
Çizelge 5 Bağlanma Stillerinin Evlilik Kaygısını Yordamasına İlişkin Bulgular	45
Çizelge 6 Nesne İlişkilerinin Evlilik Kaygısını Yordamasına İlişkin Bulgular	46
Çizelge 7 Nesne İlişkilerinin Yalnızlığı Yordamasına İlişkin Bulgular	47
Çizelge 8 Bağlanma Stillerinin Yalnızlığı Yordamasına İlişkin Bulgular	47
Çizelge 9 Cinsiyete Göre Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	48
Çizelge 10 İlişki Durumuna Göre Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	50
Çizelge 11 Yaşa Göre Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	51
Çizelge 12 Mesleki Deneyime Göre Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	52
Çizelge 13 Gelir Durumuna Göre Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması	54

I. GİRİŞ

A. Araştırmanın Konusu

İnsanın doğumdan itibaren gelişimini ilişkiler sayesinde sürdürmekte, ihtiyaçlarını gidermekte ve dünyaya uyum sağlamaktadır. Bebek ile anne arasında oluşacak olan ilk ilişkinin bireyin yaşamı boyunca etkisi sürmekte ve gelecek dönemdeki ilişkilerini etkileyen önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bağlanma ve nesne ilişkileri kuramcıları bakım veren ile bebek arasında oluşacak olan ilk ilişkinin kalitesi yaşamın devamında etkili olacağını ortaya koymakta olduğunu savunmakta ve kuramın temel çerçevesini bu ilişkinin niteliği üzerine kurdukları görülmektedir (McWilliams, 2009).

Psikanalitik-psikodinamik ekoller içerisinde yer alan nesne ilişkileri kuramı, insanın doğumundan itibaren bir diğeriyle ilişkide bulunduğunu ve bu ilişkinin özellikle yaşamın ilk yıllarında bakım veren ile sürdürdüğü şekline benzer şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda bakıldığında kurulan erken dönem nesne ilişkilerinin yetişkinlik döneminde de karşımıza çıkıp, evlilik yaşanacak eşle de sürdürülmeye devam edecektir. (Pines, 2017).

Ayrıca ilişkiler konusu ele alındığında bağlanma türleri bir diğer etken olabilecek faktör olarak karşımıza çıkabilmektedir. Bağlanma türlerine bakıldığında ise romantik ilişkilerde güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan şeklinde üç bölümde açıklanmıştır (Hazan and Shaver, 1987). Ancak daha sonraki araştırmalarda bunda değişiklik olmuştur. Bu üçlü tipoloji değiştirilerek dörtlü bağlanma modeli ortaya çıkmıştır. Bu modele bakıldığında ise birey ve diğerleri şeklinde bir temel oluşturulmuş, bunları da olumlu ve olumsuz ayırıştırarak ele alınmıştır. Bu bağlamda birbiriyle ikili çaprazlama haliyle güvenli, saplantılı, kayıtsız ve korkulu olarak ayrılmıştır (Bartholomew and Horowitz, 1991).

İnsanlık tarihine bakıldığında en eski kavramlardan biri olan evlilik, biçimsel ya da yapısal anlamda değişikliklere uğramış olsa bile günümüze kadar önemi korunmuştur (Kestir, 2021). Yüzyıllardır hayatımızda olmasına rağmen evlilik kavramı insan hayatında dönüm noktası sayılabilecek bir öneme sahip olma özelliğini

kaybetmemiştir (Ondaş, 2007). Kültürel derinlikte bir olgu olarak kabul edeceğimiz evlilik, sosyal bir sistemi duygusal, biyolojik ve davranışsal yönleriyle oluşturan bir kavramdır (Tutarel-Kışlak 1999). Evlilik, ülkemizde kanunlar çerçevesinde farklı cinsten oluşan yetişkin bireylerin karı koca olarak birbirlerine bağlayan, onlara statü sağlayan ilişki sistemidir (Özguven, 2014). Evrensel bir öneme sahip olan evliliğe baktığımızda bu şekilde birçok biçimde tanımlanmış olsa bile, evlilik tüm toplumlar için çok boyutlu bir sürece dönüşmüştür (Kışlak, 1997). Ancak temelde eşler, psikolojik, fizyolojik ve toplumsal olarak oluşan ihtiyaçları üzerine aynı çatı altında bir araya gelirler (Çatal ve Kalkan, 2019). Geçmişten günümüze kadar olan zamanda toplumun düzenini oluşturmuş, yeni kuşakların gelişimlerine katkıda bulunup devlet tarafından korunmuş, kültürel öğelerin, gelenek ve göreneklerin devamlılığını sağlamış ve nihayetinde aile kavramını oluşturmuştur (Özguven, 2014). Toplumların sürekliliği, sosyal değerlerin nesiller arası aktarılması, evlilikle beraber gelen aile kavramıyla geliştiğinden dolayı, aile kavramı evliliğin önemini daha da arttırmıştır (Çatal ve Kalkan, 2019).

Partnerler birbirinden bağımsız olarak yetiştikleri sosyal ortamlardan dolayı; farklı alışkanlıkları, deneyimleri, yaşam öyküleri ve davranış biçimleriyle bir araya gelirler (Yavuzer, 2011). Bu kadar çeşitliliğin ve faktörün olduğu durumlarda toplumsal ve bireysel olarak sorumluluk yaratan evlilik kavramı bireylere baskı altında hissettirebilmektedir. Bu noktada insanların yaşadıkları duygulara bakıldığında kaygı duymaları, kendileri ve ilişkileri hakkında endişe etmeleri mümkün olabilmektedir. Evlilikte özellikle beklentilerin kendileri için veya karşı taraf için karşılayıp karşılayamayacaklarını düşünürler ve bu beklentilerin karşılanamama ihtimali kaygı neden olmakla birlikte evlilikten kaçınma ihtimallerini ortaya çıkarmaktadır (Payat, 2021). Bu tip durumlara bakarken sağlık çalışanları ise hem yoğun hem de düzensiz çalışma sürelerinden, ayrıca geçtiğimiz dönemde hayatımıza dahil olan pandemi döneminden dolayı evlilikle ilgili beklentilerin karşılanması daha güç olabileceği, kaygı seviyeleri daha da artabileceği düşünüldüğünden ve bu alanda bu örneklem grubuyla çalışılmış literatür çalışmasına rastlanmadığından bu örneklem grubu seçilmiştir.

Yalnızlık bireyin bulunduğu mevcut ilişkilerinin istediği yakınlık seviyesine ulaşamadığı vaziyetlerin içerdiği ve bireyin diğerleriyle iletişim kurmakta yaşadığı eksikliği algılama, değerlendirme ve deneyimleme biçimiyle ilgili olduğu ifade edilmiştir (De Jong Gierveld and Kamphuls, 1985). Bireyin diğerleriyle olan

belirsizlik ve çözülmeyen çatışmaları yalnızlığın boyutunu daha da derinleştiren iç çatışmalara yol açtığı ifade edilmektedir (Stivers, 2004). Bu bağlamda bakıldığında yalnızlık öznel ve olumsuz bir deneyim olarak açıklanırken, kişinin mevcut ilişkilerindeki kalite ve nicelik arasındaki eşleşmelerle ilgili bilişsel bir değerlendirme olduğu söz konusu olabilir. Yapılan araştırmada yalnızlığın karşılanmamış aidiyet ihtiyacı ile yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkili olduğu bulunmuştur (Mellor, Stokes, Firth, Hayashi and Cummins 2008). Yalnızlık, bireyin sosyal ilişkisi ile arzu ettiği sosyal ilişkisi arasında oluşan farkın sonucu olarak tanımlanmakta ve Amerika da yapılan araştırmalar neticesinde toplumun dörtte birinin yalnızlık yaşadığı belirtilmiştir (Peplau and Perlman, 1984). Kişinin yalnızlığına karşı en iyi koruma pozitif evlilik ilişkileri yer alırken, yalnızlık noktasında risk oluşturan faktörler arasında sosyal stres, küçük sosyal ağ ve düşük kaliteli sosyal ilişkiler yer almıştır (Hawkley vd., 2008).

B. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı yoğun iş temposuna sahip olan sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ve yalnızlık düzeyleri ilişkilerinin nesne ilişkileri ve bağlanma stilleri bağlamında ve bunun yanında demografik bilgi formunda yer alan değişkenlere bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir sonuca ulaşıp ulaşılmayacağını incelemesi amaçlanmıştır.

C. Araştırmanın Hipotezleri

Bu araştırmada aşağıdaki hipotezlere cevap aranmaktadır;

H1: Bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ile yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ile nesne ilişkileri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H4: Bekâr sağlık çalışanlarının yalnızlık düzeyleri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H5: Bekâr sağlık çalışanlarının yalnızlık düzeyleri ile nesne ilişkileri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H6: Bekâr sağlık çalışanlarının bağlanma stilleri ile nesne ilişkileri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H7: Bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ile cinsiyeti arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H8: Bekâr sağlık çalışanlarının yalnızlık düzeyleri ile cinsiyeti arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H9: Bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H10: Bekâr sağlık çalışanlarının yalnızlık düzeyleri ile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

D. Araştırmanın nemi

Ülkemizde yapılan araştırmalara bakıldığında, özellikle gençler evliliğe karşı daha olumlu bir tutumu benimsemiş olarak görünseler bile evlenme yaşının yükselmesi, evlenme oranlarında oluşan düşüşler gibi sayısal veriler gençlerin tutumlarını somut bir karşılığı olarak görünmektedir (Pınar, 2008). Bekâr bireylerin romantik ilişkilerde bulunmaktan kaınmamasına rağmen evliliğe karşı duydukları kaygının nedenleri ve evlilikten beklentilerini anlamak toplum için önemli sayılabilmektedir. Bunun yanı sıra yapılan çalışmada boşanma oranlarının ve her iki cinsiyette görülen evlilik yaşının her geçen yıl arttığı görülmektedir (TÜİK, 2022). Boşanma oranlarında ve evlilik yaşındaki görülen bu artış dikkate alındığında bireylerin evlilikle ilgili olarak kaygıları ve beklentileriyle ilgili daha fazla araştırma yapılması gerektiği düşünülmüştür. Evlilik kavramı toplumsal ve bireysel anlamda önem arz etmesinden dolayı bu araştırmada bireylerin evlilik hakkındaki kararlarını etkileyen faktörlerin daha iyi anlaşılabilmesine ışık tutabileceği düşünülmektedir.

Yakın dönemde yaşanmış olan Covid-19 salgınından sonra sağlık çalışanları bu durumda oldukça fazla etkilenen gruplardan biri olduğu düşünülmektedir. Sağlık alışanları pandemiden sonra virüse yakalanan, virüse bağlı olarak yakınını kaybeden ve bu nedenlerle zgn olmalarının yanı sıra sağlıkla ilgili mesleklerinin olmasına rağmen yakınlarını tam anlamıyla koruyamadıklarından dolayı kendilerini suçlu hissetmelerine neden olmuştur (Karabıyık ve Karaşın, 2022). Sağlık alışanları salgından dolayı ülke geneline göre enfeksiyon riski yüksek olması nedeniyle psikolojik anlamda da zorluklar yaşadığı görülmektedir (Akcan vd., 2020). Tüm

bunlarla beraber erken çocukluk dönemindeki yaşantılarını da dahil ederek sağlık çalışanlarının evlilik kaygıları ve yalnızlık düzeyleri incelemek ve sağlık çalışanlarını destekleyici çalışmalar yapmak önem arz etmektedir.

E. Araştırmanın Varsayımları

Yapılan bu çalışmada kullanılan ölçeklerin geçerli ve güvenilir olduğu, araştırmanın konusunu uygun olduğu, seçilen örneklem grubunun evreni yansıttığı, araştırmaya katılan katılımcıların bekâr sağlık çalışanı oldukları, katılımcıların araştırmaya gönüllü olarak katıldıkları ve katılımcıların ölçeklerde yer alan maddeleri tarafsız ve ciddiyetten ödün vermeden cevapladıkları varsayılmıştır.

F. Araştırmanın Sınırlılıkları

Yapılan bu araştırma Tekirdağ ili ile sınırlıdır. Çalışma 2023 yılında yapılmıştır. Verilen veriler 2023 dönemi şartları için geçerlidir. Çalışmada yapılan meslek dalları eşit şekilde dağılmamıştır. Çalışmada kullanılan ölçeklerin ölçtüğü nitelikler ile sınırlı kalmıştır.

II.LİTERATÜR

A. Nesne İlişkileri Kuramı

Nesne ilişkileri kuramı, bireylerin karakteristik özelliklerinin temsiliyetlerinin ve diğerleriyle ilişkilerindeki duyguların, davranışların, düşüncelerin ve beklentilerin ilk kurulan ebeveyn ilişkilerinde şekillenmesi ve bireyin yaşamı boyunca devam etmesine dayanmaktadır (Calabrese, Farber and Westen, 2005). Nesne ilişkileri bireylerin içsel temsil ve erken dönem bakım veren kişilerle oluşturduğu ilişkilerinin benliğine buldukları katkıya dikkat çekmektedir (Urist, 1980). Psikolojik yapının temelini çocukluk döneminde kurulan nesne ilişkileri oluşturmaktadır ve bu kurulan ve içselleştirilen nesne ilişkileri bireylerin yetişkinlik dönemindeki çatışma ve aktarımlara yol açmaktadır (Kernberg, 2003).

Freud'un yapısal modelini temel alıyor olsa bile bireyin gelişimsel sürecini farklı bağlamda incelemiştir. Nesne İlişkileri, Klein öncülüğünde Winnicott, Kohut, Guntrip, Kernberg, Fairbairn gibi kuramcıların katkılarıyla oluşmuştur (Gabbard, 1994). Nesnenin çocuğun gelişiminde deneyimlenme şekilleri, bu deneyimlerin nasıl içselleştirildiği ve içselleştirilmiş olan nesnelerin bireylerin yaşamlarında kuracağı ilişkilere ne tür referans olacağını araştırmışlardır (McWilliams, 1994). Nesne ilişkileri kuramı psikanaliz temelinden oluşmuş olsa bile çatışma ve dürtüler noktasında ayrılıp, bunun yerine önemli ötekiyle kurulmuş olan ilişkileri merkeze alma noktasında farklılaştığı gibi kavram ve varsayım açısından nesne ilişkileri kuramcıları birbirlerinden ayrı noktalara değinmişlerdir (Greenberg and Mitchell, 1983). Bu açıdan bakıldığında nesne ilişkilerini açıklarken farklı bakış açıları olsa da temelde bireyin motivasyonu bir nesneyle ilişki kurması ve bunu içselleştirmesidir (Summers, 1997).

Bakım veren konumundaki birey ile bebeğin arasında karşılıklı fiziksel etkileşim ve duygusal ilişki ihtiyacı bulunmaktadır (Greenberg, 1983). Bu ilişki içerisinde anne memesi bazen doyum veren bazen hayal kırıklığına neden olan nesne olarak bebeğin hayatındaki ilk nesnenin şekillenmesine yol açmaktadır (Klein, 1946). Bu noktada bebek ve anne arasındaki etkileşimde açlık, tokluk, sevgi, nefret, iyi ve

kötü gibi duygu ve dürtülerin deneyimlenmesi bebekte oluşacak olan kendilik ve nesne temsilleri zemin hazırlamaktadır (Kernberg, 1976). Bakım veren tarafından sağlanan bakım sadece bir açlığın giderilmesi, bebeğin doyurulmasından ziyade bu aşamada oluşan ilgi ve yakınlığın niteliğini belirlemektedir (McWilliams, 1994). Aynı zamanda bakım vermek bakım veren ile bebek arasında oluşacak olan sözlü ve sözsüz ilişkiyi ortaya çıkaracaktır (Chatoor, 2002). Diğer yandan annenin bazı zamanlarda aşırı beslemek, bazı zamanlardaysa çok az beslemek bebekte tutarsızlık ortaya çıkartacak ve bu tutarsızlıklar karmaşık duygulara yol açarak belirsiz nesne ilişkilerinin kurulmasına sebep olacaktır (Bowlby, 1969).

Yaşamın başından beri var olan nesne kavramı, içselleştirilmiş olanın dışında kalan dış gerçeklik doğumdan itibaren oluşan imgelerin dönüşümüne yol açar (Klein, 1946). Kurama göre gerçek dünya ile içsel dünya bireyde kendilik, nesne ve ilişkide deneyimlemiş olduğu duygu olarak karşımıza çıkar (Gabbard, 1994). Bebeğin içerisinde bulunduğu bu konuma paranoid-şizoid konum adı verilen gelişimsel evredir (Klein, 1957/2011). Bu evrede bebeğin ilk nesne olarak algıladığı meme, eğer bebeği iyi doyurursa iyi meme, eğer doyuramayıp aç kalmasına neden oluyorsa kötü meme olarak algılanır. Nesnelere bir arada değerlendiremeyen bebek için ilk nesne konumunda olan bakım veren bölme savunma mekanizmasını kullanarak nesneyi iyi meme ya da kötü meme olarak ikiye böler ve içsel dünya bilinçdışı içerisinde bütün nesne ilişkilerine hakimdir (Klein, 1940). Bu bölünme bebeğin ilk nesne halinde olan bakım verenle ilgili duyguları iki kutupta toplayarak iyi ve kötü olarak ayırmasına M. Klein nesne bölünmesi kavramını kullanmıştır (Laplanche and Pontalis, 1973). Ancak bölmenin iki farklı kullanımı bulunmaktadır. Bu kullanımlardan ilki olağan şekilde gelişen bir çocuğun nesneyi anlamlandırmaya çalışırken kullanmış olduğu gelişimsel bölme derken, gelişimsel süreçte patoloji kaynaklı ortaya çıkan ve savunma amaçlı kullanılan ilkel bölme şeklinde ayrılmaktadır (Volkan, 2007).

Nesne ilişkileri kuramına göre çocukluk döneminde geliştirilen yakın ilişkilerin kalitesi, yaşamın geri kalanında ortaya çıkacak olan içsel temsilleri yaratır ve oluşturulan bu içsel temsiller kişiliğin gelişmesine etki ederek yetişkinlik döneminde deneyimlenecek olan ilişkiler adına bir zemin hazırlar (Bell, 1995). Yani çocukluk döneminde ilk nesneyle oluşturulmuş olan bağların kalitesi, yetişkinlik döneminde birey için anlamlı bir değer ifade eden ötekilerle kurulacak olan ilişkilerin tezahürü olarak karşımıza çıkacaktır. Birey bunu deneyimlerken içselleştirmiş olduğu ilk nesnesinin ilişki kurma biçimini ortaya koyar ya da nesnenin karşı taraftaki

tezahürünü yorumlayarak bilinçdışı süreçlerle farkında olmadan yerine geçerek yaklaşır (McWilliams, 1994).

Nesne ilişkileri kuramına katkıda bulunan birçok kuramcı vardır. Klein ile başlayan nesne ilişkileri kavramı ardından gelen kuramcılar farklı açılardan yorumlamış ya da var olan görüşe katkılar sunmuştur. Kuramcılar tarafından geliştirilen nesne ilişkileri kavramı ardından gelenlere oldukça geniş bir çalışma alanı imkânı oluşturmuştur (Ardalı ve Erten, 1999). Nesne ilişkileri kuramına katkıda bulunan Klein, Winnicott, Kernberg, Mahler, Fairbairn gibi temel isimler olmuştur (Williams, 2015).

1. Melanie Klein'a Göre Nesne İlişkileri Kuramı

Melanie Klein nesne ilişkilerinin öncüsü olarak kabul edilmektedir (Greenberg and Mitchell, 1983). “Nesne” denilen kavram yaşamın en başından var olur ve gerçeklik boyutundaki diğerlerinin algılanması ve imgelerin oluşup, değişip dönüşmesinde önemli rol oynar (Klein, 1940). Klein psikanalitik görüşlerin aksine dürtüyü nesne kavramının içerisine alacak şekilde tariflemiş ve kuramın temel noktasını dürtülerden ziyade ilişkiler olduğu önermesiyle ortaya çıkmıştır. İnsanları temelde anneye ancak genel anlamda diğerleriyle ilişkisel bir boyuta dayalı varlık olarak değerle kuram oluşturulmuştur (Safran, 2014). Bebeğin henüz nesnelere bütünlüklü olarak algılayamadığı düşünüldüğünde ilk nesne görevi gören bakım veren parça nesne olarak algılanır ve bütünleşme bir süre devam eder. Bu süreçte saldırganlık ve libido bakımından içsel ve dışsal nesnelere ayrı tutulmasını sağlayan şey bölme savunmasıdır (Erten, 2006).

Sigmund Freud'un dürtü olarak isimlendirdiği terim yerine, içgüdü kavramını ortaya koymuştur. Freud'un görüşlerine benzer şekilde bebeğin yaşam ve ölüm duygularına ek olarak sevgi ve nefret duygularıyla var olduğunu ifade eder (Klein, 1933). Yaşam içgüdüğü ego ve savunmaları güçlendirerek bütünleşmeyi sağlarken, ölüm içgüdüğü ise bebekte oluşan kaygının ana kaynağı haline gelerek nesneye karşı aşırı derecede bağlanmasına sebep olmaktadır (St. Clair and Wigren, 2004). Eğer bebek yaşam içgüdüğü ile içsel dünyaya hâkim olabilirse, ego destekleyerek güçlendirecek ve bu şekilde ölüm içgüdüğü yarattığı kaygı ile baş edebilecektir (Klein, 1958). İyi nesneyle kurulan ilişkiler yaşam içgüdüğü besleyerek bebekte temel güven duygusunun da oluşuma katkı sunmaktadır (Anlı, 2016). Ayrıca bebeğin

tatmin olduğu bir iyi nesneyle ilişki kurması ve memnuniyetin sağlanması çocuğun zarar görmesine karşı koruyucu olmaktadır (Klein, 2011).

İçgüdülerin dış dünyada olan imgeler tarafından içselleştirildiğini ve yenidoğanın içgüdülere dair yatırımını anne ve anne memesi üzerinden sağladığı ve bu sayede sevgi ve yıkıcılık duygularının doyuma ulaştığını ileri sürmüştür (Mitchell, 1981). Dış dünya ve ölüm içgüdüsünün yarattığı yoğun kaygılara karşı ilkel savunmaların ortaya çıkması başlangıçta bebeğin rahatlamasını sağlamaktadır. Bebek yansıtma savunma mekanizmasını kullanarak hem kendisini besleyen, doyuma ulaştıran libidinal içgüdünün anne memesine yatırılmasını hem de ölüm içgüdüsünün yarattığı kaygı ve korku duygusunun da aynı şekilde anne memesine aktarılması ambivalansa yol açar (Klein, 1928).

Melanie Klein, Freud'un evrelere ayırdığı gelişimsel teoriye katılmamış, bunun yerine konumların olduğunu ortaya koymuştur (Klein, 1928). Ayrıca Klein gelişimsel süreci ilerleyen yaşları dahil etmeden preoedipal denilen yaşamın başlangıcından itibaren iki yıla odaklanmıştır. Bunları ise depresif konum ve paranoid-şizoid konum olarak ikiye ayırmıştır.

Klein (1946), yaşamın ilk aşamasındaki bölüme "paranoid-şizoid konum" adını verir. Bu konumda Klein, annenin memesiyle bebeğin kurduğu ilişkideki hissettiği duyguya göre bebek, memeyi bazen acı veren, huzursuz eden, rahatsız eden, eziyet eden olarak deneyimlerken kötü şeklinde; bazen ise doyuran, tatmin eden, rahatlatan, ihtiyaçlarını karşılayan iyi meme şeklinde nesnelere bölebilecek bir özellikte olacağını ortaya koymuştur (Mitchell and Black, 1995). Psikanalitik kurama göre bebeğin barındırdığı ölüm içgüdüsü hakkında Klein, bebekte yok olma ile ilgili yoğun bir kaygı şeklinde deneyimleyerek bu kaygıya karşı tolerans gösterebilmesi için bütün kötü ve saldırgan duygularını ilk nesne halinde olan bakım verene yansıttığını savunmuştur (Summers, 1994).

Kaygı yaratan bu parçalara bakıldığında bakım verene yansıtılan kötü ve saldırgan parçalar neticesinde zulmedici olarak görülür ve bu kötü parçalar kendi benliğinden değil, bakım verenden yani dışarıdan gelmiş olur (Klein, 1946). Bu durumda beklenen şey annenin yansıtmacı özdeşim mekanizmasıyla bebekten gelen bu kaygı uyandıran yansıtmaları tolere edip, dönüştürerek bebeğe geri vermesi olacaktır. Bunun neticesinde bebek, bakım verenden gelen yansıtma sayesinde kaygısı ile baş edebilecektir. Bebeğin yaptığı yansıtmalardan kendisine zulmedeceği ya da zarar göreceğine dair olanlar paranoid ile ilişkilendirilirken, iyi meme ve kötü

meme olarak ayırımı yapıldığı ve bölme savunma mekanizmasının kullanıldığı işaret eden yansıtma şizoid ile ilişkilendirmiştir (Palombo, et al. 2009). Bu noktada ise bebeğin doğumdan sonraki üç dört aylık sürecinde paranoid-şizoid konum olarak deneyimlediği öne sürülmüştür.

Paranoid-şizoid konumda duyguların aşırı uçlarda yaşandığı ya tamamen iyi ya da tamamen kötü olduğu ve bunlarla da ancak bölme ve yansıtma özdeşim savunmalarıyla baş edilmektedir (Tükel, 2011). Bu dönemdeki olumsuz deneyimler doğuştan gelen ve ayrık konumda olan iyi ve kötü haldeki kendilik ve nesne temsillerini bütünleşmemesine neden olduğu gibi aynı zamanda bölme savunmasını kullanarak iyi olanı korumak için, iyi olanı kötü olandan ayrı tutmaya neden olmaktadır.

Gelişimin dört ve beşinci aylarında bebeğin yaptığı bu bölme ve yansıtma özdeşimle bakım verenin yaşatacağı olumlu deneyimler sonucunda bebek kendini ötekenden ayrı görmeye ve ayrı parçalar halinde bulunan iyi ve kötü nesnelere bütün hale getirmeye başlar. Bu evreye depresif konum adı verilmektedir ve fizyolojik olarak olgunlaşmaya ek olarak benliğinde olan gelişimle dış dünyayı algılama biçimi değişmeye başlar (Klein, 1940). Değişen algılama biçimiyle bebek artık kendi saldırganlığına karşı daha fazla tolerans gösterir. Zulmedici kaygı azalır ve dolayısıyla bölme ve yansıtma mekanizmalarının kullanımları azalmaya başlar. Kendiliğin ve nesnenin iyi ve kötü yanları bir araya gelmesiyle ilerleyen süreçte nesne ve kendilik bütün halinde deneyimlenebilir (Segal, 1973). Bu haliyle paranoid-şizoid konum parça-nesne ilişkisinin en erken aşamasıyken, bütün-nesne ilişkisi ise depresif konuma ait bir özelliktir.

İki dönem arasında geçişle beraber bebekte yeni korkular oluşmaya başlar ve saldırganlığını anne memesine yansıtmaktan ziyade kendi içerisinde yaşadığı görülmektedir (Clair, 1986). İyi ve kötü temsillerinin tek bir nesne yani bakım verende olduğunu bütünleştirerek anlamlandırması paranoid-şizoid konumda var olan sakinlik yerini öfke fantezilerine bırakır. Bebeğin hayatındaki nesnelere artık her yönüyle bütünleştirilmeye başladığından kötü nesneye karşı yapılan her saldırı iyi tasarımlara da zarar verecektir (Mitchell and Black, 1995).

Depresif konumda olan bebek bakım verene gösterdiği saldırganlıklardan dolayı zarar verebileceğine dair kaygılar geliştirmeye başlar ve buna suçluluk duyguları eşlik etmektedir (Summers, 1994). Kendiliğin yıkıcı tarafı bebekte, bakım vereni ve bakım verenin kendisine duyduğu sevgiyi kaybetme korkusuna yol açar.

Ancak hissedilen suçluluk duygusunun sonucunda yıkıcılığın sonucunda zarar verdiği nesneyi onarma arzusu da oluşmaya başlar (Baum, 2006).

Bebek tüm bu yıkıcı duygularına rağmen kendisinin tolere edebilme kapasitesine güveni sayesinde bu konumu korumaya devam edebilmektedir (Mitchell and Black, 1995). Eskisi kadar güçlü olmasa da hala varlığını sürdüren bölme mekanizması iyi ve kötü nesne temsillerini birbirlerinden ayırmaya devam etmekte, bu sırada bebek ve bakım verenin farklı nesnelere olduğu algısı ayrışma sürecinin başladığı bir yas dönemini de beraberinde getirebilmektedir. Oluşan bütünleşme ile acının ve sevincin kaynağının tek bir nesne üzerinden geldiğini idrak etmesiyle anneye karşı saldırgan duygular oluşur ve bu saldırganlığın anneyi yok edebileceğinden korktuğu için bu duyguları en zıt haliyle inkâr ederek baş edebilmeyi hedefler (Klein, 1958).

Sonuç olarak bireylerin içerisinde bulunduğu bu iki durum yaşam boyunca sürecektir. Ötekilerle olan ilişki ve deneyimleri etkileyecek ve hatta zaman zaman tekrar edebilmektedir. Bu açıdan bakıldığında içselleştirilmiş nesne ilişkisinin düzeyi, yetişkinlik döneminde de diğerleriyle kurulan ilişkiler açısından yordayıcı olmaktadır (Baum, 2006).

2. Donald W. Winnicott'a Göre Nesne İlişkileri Kuramı

Bebek için ilk andan itibaren içerisinde olduğu çevrenin çok önemli olduğu ve bu nedenle anneye arasındaki ilişkinin çözümlenebilmesinde katkı sağlayacağını düşünmüştür (Summers, 1994). Kurama göre bakıldığında gelişimin merkezinde yalnızca bebekten ziyade annenin de varlığı bulunmaktadır. Annenin varlığı bebeğin olgunlaşma sürecini etkileyen önemli bir etkidir ve bebeğe karşı gösterdiği tutum olumlu yönde ise bebek için “kucaklayıcı çevre” sağlamaktadır (Winnicott, 1958). Annenin empati gösterebilmesi, bebeğin duygularını anlaması, ihtiyaçlarını karşılayabilmesi, duyarlı olabilmesi ve onu anlaması bebeğin içsel temsilini ve bütünleşmiş kendiliğini oluşturmasını sağlayan kucaklayıcı çevrenin gerekliliklerindedir (Winnicott, 1960).

Bebeği memesiyle besleyen anne bebekte bir yanılısama ortaya çıkartmaktadır. Bebek memeyi hem yarattığı bir nesne olarak hem de bebeğin memeyi dışsal bir gerçekliğin uzantısı olarak algılamasına yol açmaktadır (Winnicott, 1945). Diğer bir deyişle anne, bebek acıktığında onu anlayabilir, onun bu ihtiyacını hemen karşılayabilirse bebek, her şeyin üzerinde hakimiyet kurduğuna ve tümgüçlülük duygusuna sahip olduğuna dair bir yanılısama içerisine girer (Mitchell, 2009). Bu

açından bakıldığında tümgüçlü olma hali bebek için kendilik ve nesne kavramlarını ayrıştırabildiği döneme kadar gerekli olan bir aşamadır (Winnicott 1954). Ancak bakım veren bunu karşılayamazsa ya da kendi ihtiyaçlarını bebeğin ihtiyaçlarından daha fazla önemserse bebeğin gelişimi için yeterli şartları yerine getiremez. Yaşamın ilk yıllarında bebeğin duygularına eşlik eden, ihtiyaçlarını giderebilen bir bakım veren varsa bunu “yeterince iyi anne” olarak adlandırılır (Winnicott, 1960). Burada temel olan şey fiziksel ihtiyaçlardan ziyade duygusal ihtiyaçlardan bahsedilmektedir (Mitchell and Black, 2014). Bu bağlamda bakıldığında bebeğin bakım verenin sevgi ve ilgisinden mahrum kalmasıyla yeterli duygusal gelişim noktasına gelemeyeceği dolayısıyla bunun da “sahte kendilik bozukluğu” kavramına yol açar ve bunu annenin başarısızlığı olarak görür (Winnicott, 1991).

İlk aşamada bakım verenden beklenen besleyici, ihtiyaç giderici davranışların ego gücünün gelişmesiyle beraber annenin bu kapsayıcılığının kademeli olarak azalması gerekmektedir (Winnicott, 1960). Bebeğin ihtiyaçları doğrultusunda hala orada olması gereken bakım veren, belirli bir süre sonra bebeğin kendisinden ayrışması için alan açması açısından önemlidir (Mitchell and Black, 2014). Bebek bu noktada artık tümgüçlü olmak yerine kendisinin dışında olan bir gerçekliğin farkına varmaya, onu anlamlandırmaya, ayrışmaya ve nesnelere algılamaya başlayabilmektedir (Winnicott, 1954).

Winnicott’ın nesne ilişkileri kuramına kazandırdığı bir diğer kavram “geçiş nesnesi”dir (Habip, 2011). Geçiş nesnesi, tümgüçlü yanılsamalarının zayıflayıp, gerçekle arasında bağlantı kurması noktasında önemli bir köprü görevi görür ve bu köprüden geçişe “geçiş yaşantısı” adı verilir (Kakırman-Moroğlu, 2021). Geçiş nesnesine bakıldığında çocuk için battaniye, oyuncak, kıyafet, toka, yastık vb. gibi eşyalar sıralanabilir ve bunlar bakımvereni temsil ederek, yanında bir bakımveren olmamasına rağmen onu temsil etmesiyle bebekteki varlığını sürdürmesine yardımcı olur (Alsancak Sönmez, 2011).

Yaşamın ilk anlarından itibaren nesnenin önemi ve anne ile bebek arasındaki ilişkinin önemine dikkat çeken nesne ilişkileri kuramcılarının Winnicott (1965) söz öncesi dönemde anne ile bebek arasında bir bağımlılığın olduğundan söz eder. Bu bağımlılık bebekte henüz gelişmemiş olan nesne ve kendilik ayrımının oluşmamasından dolayı annenin bakımına duyduğu ihtiyaçla oluşmaktadır. Bu bağımlılık “mutlak bağımlılık”, “göreceli bağımsızlık” ve sonrasında “bağımsızlığa doğru” olmak üzere üçe ayrılır ve bu bağımsızlığa giden yolda bebeğin kendi başına

var olabilme kapasitesini geliştirecek olan optimal anne bakımıyla olabilmektedir. Optimal anne bakımının yanında bebeğin bu göreceli bağımlılık aşamasına geçebilmesi, bakımverenin yokluğunda bebekteki agresyonun yerini sakinliğin alabilmesini sağlayan geçiş nesnesine ihtiyaç vardır. Ancak bebekte anne daha öncesinde bebeğin ihtiyaçlarına karşı doğru yanıtlar vermediğinde nesnenin içsel temsili gerçekleşmediği gibi geçiş nesnesinin oluşması da problemlili bir sürece doğru gidecektir (Nicholson, 1988).

Geçiş nesnesi, nesne ilişkileri kuramında ilk nesne olarak değil, ben olmayan, yani sahip olunan ilk nesne olarak düşünülmektedir (Winnicott, 1960). Bu bağlamda, geçiş nesnesi bakımverenden psikolojik ve fizyolojik olarak ayrılmasına karşı bir savunma olarak karşımıza çıkmakta ve bebeğin kendi sınırlarıyla beraber diğerlerinin de kendisinden bağımsız olarak var olduklarını algılamasını sağlamaktadır. Diğer yandan bebek bu nesneyi sevgisini, nefretini, saldırganlığını ve bağımlılığını yansıtabileceği bir araç olarak görmektedir (Winnicott, 1965). Optimal düzeyde olan yeterince iyi anneden beklenen ise bebeğin bu geçiş nesnesini sorgusuz kabul edip, nesne üzerinde oluşan kontrolünü sürdürmesine izin vermektir (Winnicott, 1991). Bebek için bunlar doğru sağlandığında “kendi başına olma kapasitesi” kavramı ortaya çıkar. Bu Winnicott’un kuramı için bebeği duygusal gelişim kapasitesinin arttığını göstermektedir. Kendi başına kalabilen bir birey ilişkiler içerisinde güvenli hisseder ve çocuğun yaşamında keşif yapabileceği bir alanın yaratılması söz konusudur (Winnicott, 2001).

3. W.R.D. Fairbairn’e Göre Nesne İlişkileri Kuramı

Fairbairn, benliğin gelişimi ve bireyin kuracağı ilişkilerin kalitesini belirleyecek olan şey nesne ilişkileri olduğu görüşünü savunmaktadır. Nesne, klasik kuramındaki dürtüler yoluyla dış dünyadan gelen çatışmaları hazza ulaştırma noktasında bir araç rolünde olmayıp, ego haz yerine doğrudan nesne arayışı içerisinde (Fairbairn, 1994). Bununla birlikte yetişkinlerin kurdukları ilişkilerin kalitesi ve benliğin gelişiminde nesne ilişkilerindeki değişimlerin anlamlı sonuçlar verebileceği düşünülmektedir (Erten, 2006).

Ebeveynlerin yetersizlikleri, içsel nesnelerin oluşumunu şekillendirmektedir (Mitchell and Black, 1995). Freud’un dürtü kuramının aksine libidonun temel ihtiyacı haz değil, nesneyle kurulacak ilişkidir (Fairbairn, 1952). Yazara göre eğer bebeğin

ihtiyaçları bakım veren tarafından karşılanmazsa, bebek için bakım veren “reddeden nesne” olarak algılanacak ve bu acının önüne geçebilmek için yansıtma ve içselleştirme kullanacak ve devamında gelişim için oldukça önemli olan bölme savunmasıyla iyiyi ve kötüyü ayırarak acı veren parçayı bilinçten uzaklaştıracaktır. Bu noktada bastırılan ve bilinçten uzaklaştırılan yalnızca reddeden nesne değil, bununla birlikte ebeveynlerin ulaşılamaz ve tehlikeli görünen yönlerine bağlanmış olan kendilik, antilibidinal ego kısmını oluşturur (Mitchell, 2009). Sonuç olarak, oluşacak olan sağlıklı kendilik için nesne temsilleri ve benlik kavramı farklılaşmaktadır. Eğer bu farklılaşma gerçekleşmezse nesne temsilleri ve benlik bütünlüklü bir halde gelişemez ve bölünmeye neden olur, dolayısıyla benlik zayıflığı ve gerçek ötekilerle ilişki kurulamamasına neden olur (Erten, 2006).

4. Harry Guntrip’e Göre Nesne İlişkileri Kuramı

Nesne ilişkileri kuramını șizoid kişilik bozukluğu açısından değerlendiren ve Fairbairn’in benlik zayıflığı hakkındaki görüşlerini daha da ileri taşıyarak Harry Guntrip (1971), libido yatırımının dış nesnelere geri çekilmesiyle benlik zayıflığının açıklanamayacağını, libido yatırımının hem dış hem de i nesnelere çekileceği ve nihayetinde libido benliğinde bir yarılma meydana geleceğini ne sürmüştür. Bu yarılma ile birlikte bebeğin bir parçası elde edemediği nesneye bağlı kalıp sürekli ilişki kurma peşinde koşarken, “gerilemiş benlik” diye isimlendirilen parça ie kapanmakta ve nesne aramaktan vazgeçerek i ve dış nesnelere ilişkisini sonlandırmaktadır (Guntrip, 1971). Gerileme güçlü olursa gerilemiş benlik ümitsizlik ve çaresizlik duygularıyla yüklenerek ölüm arzusu oluşmakta ancak gerileme güçlü olmadığı durumlarda anne rahmine dönüşle ilgili fanteziler oluşmaktadır (Anlı, 2015).

5. Margaret S. Mahler’a Göre Nesne İlişkileri Kuramı

Nesne İlişkileri kuramcılarında olan Mahler (1968), sağlıklı bir bebeğin gelişiminin sembiyotik matriksten çıkarak olabileceğini ancak bunun bebeğin ötekilerin dünyasıyla iletişime girerek sağlanabileceğini ne sürmüştür. İnsanın biyolojik doğumu ile psikolojik doğumu aynı dönemde ortaya çıkmamakta olup, biyolojik doğumun sınırları belliiken psikolojik doğum ruhsal dünyaya ait bir olay olarak karşımıza çıkar (Mahler, Pine and Bergman, 1975).

Yaşamdaki ilk ayı “otistik dönem” olarak adlandırılıp bu dönemde yeni doğan bebek temelde fiziksel ihtiyaçlarına odaklanmakta, daha sonra gelen 2-6 aylar arasında

dikkatin bakım verene yönelmesi ve bakım verenin bu dikkate karşılık verip, kendisini beslemesini, kendisine şefkat vermesi ile rahatlamaya başladığı dönem “sembiyotik dönem” olarak adlandırılır (Mahler, 1968). Eğer bu dönemde bakım veren bebeğe yeterince bakım sağlayabilir, ihtiyaçlarını karşılayabilirse ilerleyen dönemlerde bebeğin benlik saygısının gelişmesinde oldukça önemli olacaktır. Ancak bu bakım yalnızca fizyolojik ihtiyaçlarıyla sınırlı kalmayacak, duygusal olarak bebeğin ihtiyaçlarının karşılanması gerekecektir. Sembiyotik dönem sonrasında ayrışmanın gerçekleşmesi bakım verenin duygusal ve fiziksel olarak ulaşılabilir olmasıyla ilgili olacaktır (Taylor, 1975). Bebek bakım verenden uzaklaşma ihtiyacı içerisine girmeye başlasa dahi yine de bebeğin eğilim bakım verenin yakınında olmaktır. Bu süreçteki en olumlu kazanım, psikolojik doğumun biyolojik olgunlaşmayı yakalayabilmesi olarak karşımıza çıkar. Bebeğin özerkleşme tutumlarına karşı, bakım verenin olumlu tutum ve duygulanımları sağlıklı bireyleşmenin bir gerekliliğidir (Mahler, 1975).

Sembiyotik dönemden sonra gelen ayrılma ve bireyleşme döneminde bebek bir yandan bakım verenden ayrışmak isterken bir yandan da ona yapışma özellikleri gösterir (Mahler, 1968). Bebek bu dönemi başarılı bir ayrışma süreciyle tamamlayabilirse, yetişkin döneminde tutarlı ve bağımsız bir birey olabilmesi için önemli bir adım atılmış olur, ancak bebeğin bu evredeki başarısızlığı bağımsız bir kendiliğinin oluşmamasına ve anneye yapışmasına neden olabilmektedir (Burger, 2006).

6. Otto Kernberg’e Göre Nesne İlişkileri Kuramı

Nesne ilişkilerinin günümüzdeki haline gelmesini sağlayan önemli kuramcılardan biri olan Kernberg, nesne ilişkileri kuramı ile klasik psikanalitik dürtü kuramı arasında bir köprü kurmaya çalışmıştır (Kernberg, 1976). Bu konuda nesne ilişkilerinin içselleştirilmesini sağlayan gelişimsel modelini ortaya koymuştur (Kernberg, 1967). Bu model dört evreden oluşmaktadır.

- Evre 1: Bebeğin yaşamının ilk ayını kapsayan bu dönemde, bebek henüz kendilik ve nesne arasındaki ayrımı yapamamaktadır. Bebeğin annesiyle olan ilişkisine odaklanan Kernberg, bebek ve anne arasında deneyimlenen ilişki yeterli seviyede değilse, kişiliğin kötü tarafları ortaya çıkması mümkün hale gelecektir.
- Evre 2: Bu evre 1-3 aylarını kapsayan dönemdir. Bebeğin ihtiyaçları kusursuz şekilde karşılandığında “tamamen iyi” ancak bunlar karşılanmadığı ya da eksik kaldığında “tamamen kötü” nesne tasarımları ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle iyi

ve kötü nesne temsilleri arasında bir ayrışma meydana gelmektedir. Bebek bu evreyi sağlıklı bir şekilde deneyimleyemezse benlik sınırlarını anlamlandıramama ve gerçeklik algısında bozulmalar yaşanabilmektedir.

- Evre 3: Bu evre 4-18 aylık dönemi kapsamaktadır. Bebek nesne ve kendilik tasarımları arasındaki ayrımı yapmaya başlar. İlkel savunma mekanizmalarından biri olarak ortaya çıkan bölme iyi ve kötü şeklinde nesne ve kendilik tasarımlarını ayrı bir noktaya koyar. Bu açıdan bakıldığında bütünlüklü bir kendilik tasarımından bahsetmek mümkün değildir. Bu evrede karşımıza çıkan en önemli nokta, bebek ötekilerden farklı biri olarak kendisini deneyimlemesidir. Bu evrede yaşanacak problemler sınır durum kişilik örgütlenmesine neden olabilmektedir (Özakkaş ve Çorak, 2014).
- Evre 4: Bu evre 12. ve 36. aylar arasında görülmeye başlanan ve çocukluk döneminin sonuna kadar devam eden bir süreçtir. Daha önceki evrede iyi ve kötü olarak ayrı tutulan kendilik ve nesne tasarımları bütünleşmektedir. Nihayetinde bu evre tamamlandığında bireylerin çatışmaları ödipal ve çocukluk cinselliğine ulaşmaktadır (Volkan, 2007).

B. Bağlanma Kuramı

1. Bağlanma Kavramı

İnsanın sosyal bir varlık olmasından dolayı iletişim ihtiyacı vardır ve hem bu iletişimden doğan duygusal ihtiyaçları hem de fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla bir yetişkine ihtiyaç duyar (Deniz, 2006). Bebek, anne tarafından beslenmesi ve diğer fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanmasının farkına varmaya başladığında bakıcısına karşı daha ilgili olmaya ve bağlanma kavramı gelişmeye başlar (Bowlby, 1958: 350). Bağlanma sayesinde bireylerin çevresindeki diğerleriyle birlikte vakit geçirildiğinde keyif alınmasını, sıkıntılı, üzgün hissedilen dönemlerdeyse rahatlamayı sağladığı görülen duygusal bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır (Ainsworth, 1991).

Bağlanma kuramının kurucusu John Bowlby'e (1969) göre, bağlanma, bireylerin yaşamlarındaki önemli olarak nitelendirebileceği insanlara karşı hissettikleri duygusal olarak oldukça kuvvetli bağlar olarak tanımlanmaktadır. Bebek dünyaya geldikten sonra içgüdüsel olarak kendisini koruyabilecek ve bakımlarını karşılayabilecek yetişkinlere ihtiyaç duymakta ve bu kişiler genel olarak karşımıza ebeveynleri olarak çıkmaktadır (Bowlby, 1969).

Bebeğin ilk yıllarında ihtiyacı olan güven ve sevgi bağlarının oluşması gelecekte kuracağı ilişkileri açısından önemli bir role sahip olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında bağlanma kavramı, güven ve sevgi üzerine kurulacak ilişkilerin temelinde yer almaktadır. Bebeklik döneminde tamamlanmayan bağlanma kavramı, insanların tüm yaşamları boyunca etkili olmakta ve insan ilişkileri açısından değerlendirildiğinde ise doğumdan ölüme kadar olan bir süreci etkilemektedir (Bowlby, 1969). Bununla birlikte, anneye olumlu bir bağlanma ilişkisi kuran bebek hayatının kalanında da olumlu ilişkiler kurabildiği, ancak bebeklikte olumlu ilişkiler kurulamadığında ise yetişkinlik döneminde kuracağı yakın ilişkilerin olumsuz olabildiği söz konusudur (Waters vd., 2000).

2. Bağlanma Kuramı

Bebeklerin bakım verenleriyle ilişkilerini ve onlara karşı olan ihtiyaçlarını inceleyen Bowlby (1980), özellikle bakım verenlerinin yanında olmadığı zamanlarda bebeklerin nasıl tepkiler verdiğine odaklanmış, düzeyi daha da arttırıp bebeği bir başkasının alması sonucunda bebekte yoğun bir kaygı durumunun oluştuğunu fark etmiştir. Bebeklerin ayrılığa karşı verdikleri tepkilerin daha iyi anlaşılabilmesi ancak bebeğin, annesiyle kurduğu ilişkinin incelenmesiyle mümkün hale gelecektir (Bowlby, 1980).

Bebek ve anne arasındaki ilişkiye “bağlanma” adı verilirken, bebeğin kaybetmekten endişe ettiği ya da yokluğunda huzursuzlandığı kişiye “bağlanma figürü” olarak isimlendirmektedir (Bowlby, 1980). Bebekler ilişki içerisinde olduğu bağlanma figürüyle deneyimleri sonucunda beklentilerinin farkına varır ve davranışları buna göre şekillenir (Bowlby, 1969). Bebekle kurulan ve sürekli tekrar eden deneyimler “İçsel Çalışan Modeller”i ve “Bağlanma Temsilleri”ni geliştirmeye başlamaktadır (Bowlby, 1969). İçsel çalışan modeller’i Bowlby (1969), bebeğin anneye kurduğu etkileşimlerin neticesinde oluşan zihinsel temsiller olarak tanımlar. Bu modele göre bebeğin benliğinin, kendisini sevebilir varlık olduğuna inanması ve beklentilerinin oluşması söz konusuysen, diğerleriyle ilgili olarak bakıldığında ise bebeğin annesine ihtiyaç duyduğu zaman annenin ulaşılabilir vaziyette bulunması ya da en azından bebeğin ihtiyaçlarına karşı gereken duyarlılığı göstereceğine dair inanç ve beklentilerin olmasıdır (Bowlby, 1973). Olumlu, gerçekçi ve sürekli bir kendilik duygusunun kazanılması içsel benlik algısı sayesinde oluşurken, diğer insanlarla olumlu ve sağlıklı ilişkiler kurulması ise içsel çalışan modeller sayesinde

olabilmektedir (Diehl vd., 1998). Bireylerin hayatlarında nelere dikkat edeceği, olayları nasıl değerlendireceği ve yaşadıkları içerisinde hatırlanmaya değer bulacağı olayların ayrışmasını sağlaması içsel çalışan modellerin diğer bir işlevidir (Pietromonaco and Baret, 2000).

İncelemelerini farklı zaman ve mekanlarda çocuklar üzerinde sürdüren Bowlby (1973), bağlanma stillerinin özellikle yaşamın ilk üç yılında şekillendiğini ileri sürmüştür. Aile içinde yaşanabilecek kayıplar ya da ayrılıklar çocukların daha sonraki ilişkilerini etkilediği görülebilmektedir. Özellikle erken yaşlarda yaşanabilecek ciddi bir travma bağlanma stillerini etkileyebilmektedir. Çocukluk döneminde bağlandığı ilk bakıcı, bireyin yaşamının ilerleyen dönemlerinde içinde yaşadığı çevreyle olan ilişkilerini ve gelişimi için oldukça önemli olarak sayılabilecek “Dünya güvenli bir yerdir.” algısının nasıl şekilleneceğini etkilemektedir (Akbay, 2015).

Bağlanma kuramı sadece bebeğin bakım verenle ilişkisi ya da o an ki bebeğin ruhsal durumunun anlaşılmasından öte, gelecekte oluşacak romantik ilişkileri ya da yaşayacağı kayıplar sonrasında tutacağı yasları nasıl geçireceğini anlamasına yardımcı olacaktır (Çelik, 2004). Bağlanma ihtiyacı karşılanmadığı durumlarda hem çocukluk döneminde hem de yetişkinlik döneminde bireylerde ruhsal problemlere neden olabilmektedir (Bowlby, 1969). Bağlanma ihtiyacı yaşamın ilerleyen dönemlerinde azalmaya gitse bile her dönem de görülmektedir (Nazlı, 2018).

Bartholomew and Horowitz (1991), içsel çalışan modellerini temel alarak kişinin kendisi ve diğerleriyle ilgili olan bağlanma stillerini olumlu ve olumsuz olmak üzere dört grupta toplamıştır. Bu modelde “güvenli bağlanma” olumlu ben ve olumlu diğerlerini, “kaygılı bağlanma” olumsuz ben ve olumlu diğerlerini, “kaçınmacı bağlanma” olumlu ben ve olumsuz diğerlerini ve “korkulu bağlanma” olumsuz ben ve olumsuz diğerlerini oluşturur. Bu bağlamda incelendiğinde güvensiz bağlanma kavramı altındaki kişilerin bazen kendileri hakkında olumsuz bazen diğerlerinin hakkında olumsuz bazen ise hem kendisinin hem de diğerlerinin hakkında olumsuz algılayabileceği ifade edilmektedir.

3. Bağlanma Stilleri

Bağlanma stillerinin şekillenmesi erken çocukluk döneminde olduğu düşünülmektedir. Edinilen bağlanma stilleri, yaşamın her anında olumlu ya da olumsuz olarak etkilerini sürdürmektedir (O’Brien vd., 2000). Bununla birlikte bireyin romantik, arkadaşlık ya da tüm ilişkilerini sürdürme noktasında bireye yol

göstermekte, sosyal aktivitelerine katkı sunmakta, duygu düzenlemede ve duygularıyla başa çıkmada oldukça önemlidir (Shaver and Mikulincer, 2008).

Bağlanma kuramına önemli katkılar sunan bazı kuramcılar bağlanma stillerine farklı açılardan yaklaşmışlardır. Ainsworth vd. (1978), bağlanma stillerini annenin çocuktan uzaklaşması sonrasında çocuğun verdiği tepkilere bakarak üçe ayırmıştır. Bu çalışmaya paralel olarak gençlik ve yetişkinlik döneminde yaşanan romantik ilişkilere odaklanarak bağlanma stilleriyle olan ilişkisi çalışılmıştır (Hazan and Shaver, 1987). Bartholomew and Horowitz (1991) yaptığı çalışmalarla ben ve diğerleri hakkında bireyde oluşacak olumlu ya da olumsuz düşüncelerin varlığına göre bağlanma stillerini dörde ayırmıştır.

a. Ainsworth'un üçlü bağlanma modeli

Çocukların ebeveynlerinden ayrılmasıyla yaşadıkları rahatsızlığı araştıran Bowlby'nin bağlanma kuramı hakkında temel teorik araştırmayı sağlarken, Ainsworth kuramsal zemine bağlı kalarak araştırmalar yapmıştır (Bretherton, 1992). Bağlanma stillerini geliştirmek amacıyla deneysel bir yöntem ile 24 aya kadar olan bebekler üzerinde bağlanma kuramının temeli hakkında araştırma yapılmıştır (Ainsworth vd., 1978). Bu araştırma "Yabancı Ortam" deneyi olarak adlandırılmakta olup bebeğin anneden kısa süreli ayrıldığı, aynı oda içerisinde yabancı biriyle yalnız bırakıldığı ve annelerinin odaya tekrar dahil olmaları olarak üç aşamadan oluşmaktadır. Bu sayede bebeklerin yeni bir ortamı analiz ederken güvenli üs olarak kullandığı annelerine ne kadar ihtiyacı olduklarını, bir yabancıyla karşı karşıya geldiklerinde onların yaklaşma çabalarına nasıl tepkiler sergilediklerini ve annenin olmadığı ortamda bir yabancıyla baş başa kaldıklarında yaşadıkları kaygıyla nasıl baş etmeye çalıştığını değerlendirebilmişlerdir. Nihayetinde yapılan araştırma da başa çıkma stratejilerini, ayrılık ve yabancı kaygısını anlamaya çalışarak bağlanma stillerini ortaya koymuşlardır. Üç farklı bağlanma stili belirlenmiştir ve bunlar güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stilleridir (Ainsworth vd., 1978).

i. Güvenli bağlanma

Yabancı bir ortama katılan ve güvenli bağlanan bebekler annelerini güvenli bir üs olarak kullanmaktadırlar. İlk anda anneleri odadan çıktığında biraz da olsa huzursuzluk göstermiştir, ortamda bulunan yabancıyla ilişki kurmuş ve anneleri odaya döndüklerinde mutluluk ve heyecanla karşılayıp yeniden yakınlık kurmuşlardır

(Ainsworth vd., 1978). Annenin ihtiyaçlarına duyarlı olduğu, bebeğin ona istediğinde erişebildiği ve ihtiyaçlarının kısa srelerde tutarlı bir ereve de giderildiği bebeklerde güvenli bağlanma olduğu görülmüştür (Trkz, 2007). Bu bebekler yaşamının ilerleyen yıllarında daha pozitif ve olumlu duygulara sahip, daha yapıcı ve gelişimlerinin daha sağlıklı ilerlediği anlaşılmaktadır (ztrk vd., 2020). Bebeklerin %60-65'nin güvenli bağlanma gerçekleştirmiş olduğu saptanmıştır.

ii. Kaygılı – kararsız bağlanma

Kaygılı – kararsız bağlanan bebeklerin anneleri odalarından ayrıldıktan sonra yoğun bir kaygı ve öfke yaşadıkları, yabancıyla ilişki kurmaya yanaşmadıkları ve onları reddettikleri, anneleri odaya geri geldiğinde ise çevreye karşı daha duyarsız olduğu ve keşfetmek konusunda daha isteksiz olduğu gözlenmiştir (Ainsworth vd., 1978). Ayrıca bebeklerin anneleriyle devamlı olarak temas halinde kalma ihtiyaı olduğu görülmüştür. Gruptakilerin %10-15'i kaygılı – kararsız bağlanma gerçekleştirmiştir. Evlerinde yapılan gözlemlerde annelerin bebekleriyle olan ilişkilerinde tutarsız davrandıkları ve güvenli bağlanma gerçekleştiren bebeklerin annelerine göre ihtiyaçlarına göre daha duyarsız olduğu görülmüştür.

iii. Kaıman bağlanma

Kaıman bağlanan bebekler anneleriyle aynı ortamdayken fazla ilgilenmediği, anneleri ayrıldıklarında endişelenmediği ve anneleri odaya geri geldiğinde de onunla ilgilenmemiştir (Ainsworth vd., 1978). Anneye karşı bir zlem hissetmediği görülmüştür. Evlerinde yapılan gözlemlerde bebeğin ihtiyaçlarına karşılık vermediği, bebek ve anne ilişki kurdukları sırada duyarsız ve annenin bebeğe karşı fiziksel yakınlık talebine karşı, bebeğin karşılıksız kaldığı gözlenmiştir.

b. Hazan ve Shaver'in bağlanma modeli

Bağlanma kuramı temelde yalnızca erken çocukluk dönemi için dşnlmş ve bunun üzerine geliştirilmiştir. Ancak ilerleyen zamanlarda bağlanmanın insan hayatına etkisi anlaşılmaya başlanmış ve romantik ilişkilerin anlaşılması için kullanılabilereği düşünülmüştür (Guzman-Gonzales, 2019). Bu araştırmayı yapan Hazan and Shaver'a (1987) göre, bebeklikte gelişen ve temelleri atılan bağlanma stillerinin yetişkinlikte oluşan bağlanma stillerine benzer özellikte olmaktadır. Yine aynı Şekilde bağlanma stillerini güvenli bağlanma, kaygılı – kararsız bağlanma ve kaıman bağlanma olarak 3'e ayrılmaktadır (Hazan and Shaver, 1987).

i. Güvenli bağlanma

Güvenli bağlanan bireyler diğerleriyle yakınlık kuracakları zaman zorlanmamakta, bağlanma ve gerektiğinde ayrılmak genelde kolay olduğu ve terk edilmekten korkmadıklarını belirtmişlerdir (Brennan and Shaver, 1995). Bu bağlanma türüne sahip olan bireyler, diğerlerine göre aileleri hakkında daha pozitif inançlara, düşüncelere ve tecrübelerine sahiptir (Sümer ve Güngör, 1999). Aynı zamanda bu kişiler sosyal anlamda daha girişken, kendine güvenen, kendisinin zayıf ve güçlü yanlarını bilip bunlardan bahsetmekten çekinmeyen kişiler olduğu görülmüştür (Çalışır, 2009).

ii. Kaygılı – kararsız bağlanma

Kaygılı – kararsız bağlanan kişiler bağımlı ilişkiler içerisine giren ve ilişkilerindeki partnerlerini aşırı sahiplenme göstermektedir (Liu vd., 2020). Bu kişiler genelde özgüven problemleri yaşamakla birlikte, yakın ilişkilerinde terk edilme ve reddedilme korkusu yaşarlar (Hazan and Shaver, 1987).

iii. Kaçınan bağlanma

Kaçınan bağlanan kişiler samimiyetten uzak, yüzeysel ve tatmin edicilikten uzak ilişkiler içerisine girerler (Liu vd., 2020). Yakın ilişkiler kurmaktan kaçınan bu bireyler için kendini birine açmak, duygularını ifade etmek zor olması dolayısıyla sosyal ortamlardan kaçınmayı tercih etmektedirler (Cooper vd., 1998).

c. Bartholomew ve Horowitz'in dörtlü bağlanma kuramı

Bowlby'nin temel kuramına bağlı kalarak yetişkinlerinde bağlanma stillerine sahip olduğuyla ilgili çalışmalarını sürdüren Bartholomew ve Horowitz (1991) bağlanma kuramını dört kategoride incelemiştir. "İçsel Çalışan Model" üzerine eklemeler yapılarak oluşturulan bu modele göre yetişkinlik dönemi için bağlanma stilleri benlik ve öteki etrafında şekillenmiştir (Çalışır, 2009). Bağlanma modelini, Bowlby'nin temel kuramında ortaya koyduğu kendilik ve ötekiler şeklinde oluşturduğu iki tür içsel modeli bir araya getirilmiş ve olumlu ve olumsuz olarak iki zıt durum olarak incelenmiştir. Bağlanma stili bireyin benlik ve öteki ile ilgili tutumları göz önüne alındığında; güvenli bağlanma olumlu benlik ve olumlu ötekiyle ilgili tutumlarını, kayıtsız bağlanma olumlu benlik ve olumsuz ötekiyle ilgili tutumlarını, korkulu bağlanma olumsuz benlik ve olumsuz ötekiyle ilgili tutumlarını, saplantılı

bağlanma ise olumsuz benlik ve olumlu ötekiyle ilgili tutumlarını ortaya koymaktadır (Bartholomew and Horowitz'in, 1991).

Bartholomew (1990), iki çeşit kaçınan bağlanma stili olduğunu ve bunların korkulu olarak kaçınanların ötekiler tarafından reddedilebileceğiyle ilgili korkularının farkında olduklarını ve kayıtsız kaçınanların kendi yeterliliklerini korumak adına motive edildiğini öne sürmüştür. Nihayetinde benliğin ve ötekilerin algılanması göz önüne alınarak güvenli, saplantılı, kayıtsız ve korkulu bağlanma olarak bağlanma stillerini belirlemiştir.

i. Güvenli bağlanma

Güvenli bağlanma stilinde olumlu benlik ve olumlu ötekinin birleşimi bulunmaktadır. Bu noktada güvenli bağlanan kişiler kendine karşı daha olumlu yaklaşması, kendisini sevilebilecek biri olarak görmesinin yanında ötekilerini destekleyici, iyi niyetli, güvenilir ve ulaşılabilir kimseler olarak algılaması beklenmektedir (Bartholomew and Horowitz, 1991). Bu bağlanma stiline sahip kişiler ilişkilerinde ötekilerle oldukça kolay yakınlık kurabileceği gibi dilediklerinde kendi başlarına kalabilirler (Sümer ve Güngör, 1999). Ötekiler ile bir sorun yaşadıklarında olumlu ya da olumsuz bütün duygu ve düşüncelerini paylaşmaktan çekinmezler (Bartholomew, 1990).

ii. Kayıtsız bağlanma

Kayıtsız bağlanma stili bireylerde olumlu benlik ve olumsuz ötekinin birleşmesiyle ortaya konulmuştur. Bu kişilerde ötekileri olumsuz olarak algıladığından dolayı beklentileri de olumsuz olmaktadır ve dolayısıyla bu bireyler yakın ilişkilerden kaçınmaktadır (Bartholomew and Shaver, 1998). Bu kişiler bağımsızlıklarına oldukça önem vermektedir ve bu noktada takındıkları bu tutum kendilerini üzülme ve özgürlüğünün engellemesinden korumaktadırlar (Bartholomew and Horowitz, 1991). Duygularını en ilkel savunma mekanizması olan bastırmayı kullanarak gizlemektedirler (Fraley and Shaver, 2000).

iii. Korkulu bağlanma

Korkulu bağlanma stili bireylerde olumsuz benlik ve olumsuz öteki olarak görülmektedir. Birey kendisini ve ötekileri değersiz bulur ve kıymet vermez ve ötekileri güvenilirmez ve reddedici olarak algılamaktadırlar (Sümer ve Güngör, 1999). Bu kişilerde reddedilme ve kaybetme korkusu yoğun olarak görülmektedir ve sosyal

ilişkilerinde karamsardırlar. Duygularını ve düşüncelerini ortaya koymamaya çalışır ve çevresinden empati kurmadıklarına dair eleştiriler görülmektedir (Fraley and Shaver, 2000). Karar verirken ya da bir iş yaparken onay almak oldukça önemlidir. Hayal kırıklığı yaşamamak için yakın ilişkilerden kaçınırlar ve özgürlüklerin kısıtlandığı bir bağlanma stili olarak görülmektedir (Bartholomew and Horowitz, 1991).

iv. Saplantılı bağlanma

Saplantılı bağlanma stili bireylerde olumsuz benlik ve olumlu ötekinin birleşmesiyle ortaya çıkmaktadır. Bu kişilerde özellikle kendilerini değersiz ancak ötekileri değerli olarak algırlarlar. Bu değersizlik duygusundan kaçmak için genel anlamda ilişkilerinde kendilerini ispatlamaya çalışmakta ve ilişkileri devam ederken ya da bittiğinde takıntılı ve saplantılı düşünceler ortaya çıkmaktadır (Fraley and Shaver, 2000). Obsesif özellikler gösteren ilişkiler içerisine girdikleri gözlenmektedir (Brennan vd., 1991). Bu kişiler günlük yaşamlarında ve ilişkilerinde oldukça yüksek seviyede kaygılanmaktadırlar (Set, 2019).

C. Evlilik Kaygısı

1. Evlilik

İnsanlık tarihi boyunca farklı kültürlerle göre farklı şekillerde görülen, kadın ve erkeğin aile ilişkisini evrensel ve resmi olarak kabul eden beraberlik türüne evlilik denilmektedir (Berscheid and Regan, 2005). Toplumca onaylanan ve hukuk zeminine oturtulan partnerlerin her birine hak ve sorumluluklar veren ve içerisinde cinsellik barındıran bir ilişki türü olarak karşımıza çıkmaktadır (Budak, 2003). Evlilik eşler arasındaki duygusal bağ sayesinde devam ettirilmesiyle birlikte fiziksel ve ruhsal ihtiyaçların karşılıklı olarak giderilebildiği bir sistemdir (Özaydınlık, 2014). Bununla birlikte toplumun ve bireyin kendi neslini devam ettirebileceği buna resmiyet kazandırabildiği bir kurum olarak değerlendirilmektedir (Özgüven, 2014).

Evlilik her ne kadar eski dönemlerde ilkel toplumlarda sadece fiziksel hayatın bir parçası olarak görülüyor olsa da nesiller boyunca gelişerek güven, sevgi ve aşk gibi kavramları içeren sosyal, biyolojik ve psikolojik boyutları olan bir kavram olarak karşımıza çıkmaya başlamaktadır (Woody and Woody, 1973). Evlilik motivasyonu denildiğinde sevmeye ve sevilme ihtiyacının giderilmesi; bireylerin birbirlerine karşılıklı

olarak sosyal; psikolojik ve biyolojik gereksinimlerini ve arzularını tatmin etmesi; nesillerinin devamlılığını sağlamak için yeni bireyleri dünyaya getirmesi; daha korunaklı bir ortam oluşturarak bireylerin kendilerini güvende hissetmelerini sağlaması; bir ihtiyaç halinde ya da bir durum karşısında eşlerin birbirleriyle işbirliği sağlayabilmesi; birlikte bir geleceğin yapılandırılması; cinsel arzuların ve beklentilerin karşılanması ve çiftlerin birbirleriyle kıvanç duyabilmesi olarak ortaya konulmaktadır (Canel, 2012).

Evlilik kurumu, günümüze kadar gelenek ve göreneklerin gelecek kuşaklara aktarılmasında, toplumsal düzeni korumakta, yeni nesillere bilgi aktarılmasında fayda sağlamaktadır ve toplumsal olarak faydaları nedeniyle de devlet tarafından korunmaktadır (Özgüven, 2014). Bütün toplumlarda bir şekilde geleneksel olarak yer bulmuştur (Tarhan, 2017). Çiftlerin birlikte başarmaya çalışacağı sorumluluk olarak görülen evlilik, hedefler konulup uygulanmaya çalışılması, içerisinde birçok farklı duyguyla beraber sevgiyi ve saygıyı barındıran ve sosyal hayatın bir şekilde paylaşıldığını bir ilişkidir (Geçtan, 1998). Aile sosyolojisi açısından bakıldığında evlilik, anne – baba, çocuklar, akrabalık ve soy gibi birtakım kavramların bir araya gelerek aile kavramını daha geniş açıdan oluşturduğu söylenmektedir (Erdoğan, 2007). Başka bir açıdan Fowers'a (1993) göre bireyin mutluluğunu ve kişisel gelişimini katkı sunarak çiftlerin birbirlerinin kişiliklerini karşılıklı olarak geliştirip dönüştürerek katkı sunan ilişkileri evlilik olarak tanımlamaktadır.

2. Kaygı

Kaygı, insanların davranış, tutum ve kişilikleri üzerinde etkisi olan ve psikolojiyle ilgili yaklaşımlarda detaylandırılmaya çalışılan bir kavram olarak bilinmektedir (Köknel, 1985). Kaygı bireyin beklentileriyle oluşan, stres, yetersizlik, başarısızlık gibi duyguların içerdiği, hedefe ulaşma arzusu karşısında ortaya çıkabildiği, kaynağı belirsiz olan ve iç ya da dış etkenler nedeniyle bir şekilde karşılanamamış arzu ve beklentilerinin neden olduğu bir yaşantı olarak karşımıza çıkmaktadır (Cüceloğlu, 2000).

a. Kaygı türleri

Her durum ve ortamda kaygı duyan insanlar bulunmakta ve bunlara genelleşmiş kaygı olarak adlandırılmakta olup, belirli bir zamana veya duruma göre şekillenen kaygılar ise spesifik kaygı olarak karşımıza çıkmaktadır (Aydın ve Bulgan,

2017). Bununla beraber kaygıyı durumluk ve sürekli olarak ikiye ayırabiliriz. Bireyde kişilik özelliği haline gelmiş biçimde kaygı beklentisi oluşuyorsa bu sürekli kaygı olarak değerlendirilirken, belirli durumlar içerisinde ortaya çıkan, bir tetikleyici nedeniyle otonom sistemin uyarılması sonucu oluşan daha kısa süreli olarak tedirginliğin ve gerginliğin olduğu duruma ise durumluk kaygı olarak adlandırılmaktadır (Kutani ve Tunç, 2013).

Kaygı, düzeyi fark etmeksizin bütün insanlar tarafından sakıncalı bir durum karşısında ortaya çıkan bir duygu olarak belirtilmektedir (Auerbach and Speilberger, 1972). İki kaygı türünün aralarında ciddi farklılıklar ve kopukluklar olmadığı aksine biri ilişki olabileceğinden söz edilebilmektedir. Durumluk olarak adlandırılan bu geçici ya da ana özel olan kaygıya göre sürekli kaygı yaşayan insanlar, kaygıyı değerlendirirken bunu kendi değerlerine karşı bir müdahale gibi algılayabilmektedir (Tektaş, 2014).

b. Evlilik kaygısı

Evlilik geçmişten günümüze devam eden temel davranışlarımızdan biri olarak kalmıştır. Bu noktada çeşitli faktörler girse de çiftler genel anlamda mutlu bir evlilik yaşayabilecek kişileri seçmeye çalışmaktadır. Çiftler evlilik kararını verirken partnerlerinden emin olamama, ailelerin birbirleriyle uyumlu olamaması ve en önemlisi mutsuz olma korkusu gibi faktörler evlilikle ilgili kendi içlerinde çelişkiler yaratabilmektedir (Kestir, 2021).

Evlilik henüz bekâr olan kişiler için belirsizliklerin olduğu karmaşık bir süreç olarak algılanabilmekte ve nihayetinde kaygı oluşumuna etki edebilmektedir (Carleton, 2012). İnsan hayatında önemli olaylarda vereceği kararlar gidişatın ne yönde olacağıyla ilgili son derece önemli rol oynamaktadır. Belirsizlik nedeniyle bireylerde karar verme yetilerinde denge bozulabilmekte ve bu bozulan denge nedeniyle bireylerde kaçınma ya da inkâr şeklinde başa çıkma yolları gözlemlenmektedir (Doğulu, 2018).

Bireylerin kendilerini evliliğe hazır hissetmeleri evliliği etkileyebilecek olan problemlerin çözüme kavuşturulması ve evlilik olgunluğuna ulaşmalarıyla ilgili olmaktadır (Çizmecioğlu, 2020). Bireylerin evlilik olgunluğuna ulaşmaları sorumluluklarından haberdar olmaları, istek ve beklentilerinin farkında olup bunları gerçekçi bir şekilde şartlara uygun hale getirerek oluşturmaları ve kendi hayatına yön verebilmek adına sağlıklı kararlar verebilmeleriyle ilgili olabilmektedir. Cüceloğlu'na

(2015) göre olgun insan hayatın sorumluluğunun içerisinde yer alabilir. Bu olgunluk duygusal anlamda olduğu gibi sadece duygusal anlamda olmayıp fiziksel, ekonomik ve toplumsal şartların oluşmasıyla ilgilidir.

Evlilik kaygısı, evlilikle ilgili konu açıldığında bireylerde oluşan olumsuz düşünce ve duyguların, evlilikten kaçınma davranışı geliştirebilecekleri bir seviyede tedirginliğe ya da uyarılmasına yol açması olarak tanımlanmaktadır (Çelik ve Erkilet, 2019). Bu tedirginliği kendi içinde yetiştikleri ailenin evliliğe karşı bakış açısı ve etrafındaki diğer evliliklerin oluşum süreçleri, gidişatı ve bazen noktalanma süreçleri evliliğe karşı kaygıları desteklemektedir. Yapılan araştırmada, ebeveynleri boşanmış çocukların gelecekte yapacakları evliliklerin başarısı hakkında endişelendiklerini ve evliliğe karşı negatif bir bakış açısına sahip olmasının yanı sıra, aynı araştırma içerisinde mutsuz evlilik içerisinde yetişen kızların evlilik hakkında daha fazla negatif yargılara sahip olduğu belirtilmektedir (Muench and Landrum, 1994). Ayrıca aile geçmişiyle ilgili olarak babanın anneye şiddet uyguladığı görülen çocuklarla yapılan çalışmada, kadınların evleneceği insanlar tarafından uygulanabilecek olan şiddeti normalleştirme ihtimalinin yüksek olduğu görülmektedir (Payat, 2021).

Bazen bireylerde evlilikten önce oluşan duyguların değiştiği ve daha negatifleştiği görülebilmektedir. Evlilikten önce oluşan olumlu duyguların, evlilikten sonra olumsuzla doğru gitmesinin sebebi çiftlerin evlilikten önce kendi içlerinde yarattığı beklentiler nedeniyle olduğu görülmektedir (Rolfe, 1975). Barich ve Bielby'e (1996) göre bireylerin evlilik öncesinde evliliğin nasıl olacağına dair hayal kurması ve evlilik sonrasında bu hayallerin gerçekleşmesini beklediklerini ümit ettiği gözlemlenmiştir. Beklentilerin ne derecede gerçekliğe yakın olduğu evlilikle ilgili kaygıyı etkileyebilmektedir. Gerçeğe yakın olan beklentilere sahip ilişkilerde karşı cinsle romantik ilişkisinde bağlanmaya daha yatkın bir ilişki söz konusuysen, gerçeklikten uzak olan beklentilerin olduğu ilişkilerde bağlanma sorunu yaşamakla birlikte karar verme de güçlük görülmektedir (Jones and Nelson, 1997).

Ülkemizde evlilik dışı birlikte yaşamamanın seyrek görüldüğü ve belki bu nedenle de sınırlı sayıda araştırma konusu olduğu düşünülebilir. Daha öncelerinde sadece evlilik kurumunun çatısı altında toplumun kabul edeceği faaliyetler (aynı evi yaşama, cinsellik, çocuk sahibi olma) evlilik bağlamının dışında da görülmekte ve artmaktadır (Thornton and Young-DeMarco, 2001). Evlilik öncesi ve sonrasında bireylere yüklenecek yasal sorumlulukların yanında birbirlerine karşı girecekleri sorumlulukların da azalması evlilik dışı birlikte yaşamayı cazip hale getirebilir.

Gelecek açısından düşünülduğünde ülkemizde de diğer ülkeler gibi birlikte yaşama oranlarına artışlar görülebileceği düşünülebilir ve bunun nedeni çiftlerin evlilik gibi kurumları kısıtlayıcı ya da bağlayıcı olarak görmelerinden kaynaklı olmasıyla ilgili olabilir (Adak, 2016). Bu açıdan düşünülduğünde de evliliğin çiftleri baskı altına alabileceği ve dahası kısıtlanabilecekleriyle ilgili düşünceler olduğundan kaygı düzeyleri artabilmektedir (Çelik ve Erkilet, 2019).

D. Yalnızlık

1. Yalnızlık Kavramı

İnsan hayatının her döneminde meydana gelebilecek yalnızlık çeşitli nedenlere ve faktörlere bağlı olarak değişebilmektedir. Yalnızlık, bireyin sosyal ilişkilerinde miktar ve kalite bakımından önemli derecede eksikliğin ortaya çıkmasıyla yaşadığı hoş olmayan tecrübe olarak tanımlanmaktadır (Perlman and Peplau, 1998: 571). Diğer bir deyişle acı veren, istenmeyen tatsız bir his olarak karşımıza çıkabilmektedir (Hauge and Kikevold, 2010). Yalnızlığa bakıldığında duygusal bir sıkıntıyla ilişkili olarak çocukluk döneminde ortaya çıkmış ve yaşam boyunca devamlılık sağlayacak bir ayrılık deneyimi şeklinde açıklanabilmektedir (Rosedale, 2007). Bir başka tanımda yalnızlık, dış dünya ile irtibatını kesen bireyin, duygu ve bilincini kapatarak, dış dünya ile irtibatını ve aidiyetini koparmasıyla kendi oluşturduğu alanın dışına çıkmamaktadır (Armağan, 2014). Ancak her insan için farklı gelişen durumlar yalnızlık ile adlandırabileceği için ortaya farklı yorumlamalar ve tanımlamalar çıkabilmektedir. Şeremet'e (2019) göre bu insanların oldukça önemli kısmının yalnızlık denildiğinde fiziksel anlamda bir yalnızlığı aklına tek başına bulunma hali olarak belirtirken, bazı kesimlerde yalnızlığın fiziksel anlamda kalabalık bir ortamın içerisinde bulunulmasına rağmen, bireyin kendisini yalnız olarak hissetmesi ve algılaması şeklinde de ortaya konulabilmektedir.

Yalnızlık her ne kadar insanların bir kısmı için olumsuz ve zor bir deneyim olarak algılansa da bir kısmı için kendi başlarına kalıp yaşamlarına yön verebildikleri, yaratıcı düşüncelerin önünün açılabilirdiği kaliteli bir zaman olarak değerlendirilebilmektedir (Rokach, 2004). Hem geçmiş dönemlerde ortaya önemli işler koymuş insanlar hem de şu an için çok fazla sayıda bilim insanı ya da sanatçı bu tek başına olma hali sayesinde yaratıcılıklarının ortaya çıkmasıyla eser üretebilmişlerdir (Körler, 2012). Bu tip insanlar ortaya koydukları eserlerin topluma

ulaşacağını bildiklerinden dolayı kendi içlerinde yalnızlık duygusunu barındırmazlar (Geçtan, 1994).

Yalnızlığın üstesinden gelinemeyecek kadar zorlu ve yapabileceklerinin en iyisini yapamayacak kadar korku ve acı verici duygu olarak görülebilmektedir (Geçtan, 1994). Yalnızlığın beraberinde getirebileceği yetersizlik, kızgınlık, dışlanma, terk edilme, güvensizlik ve değersizlik gibi duyguların olmaması için bu üstesinden gelinmesi gereken bir durum gibi karşılaşılabilmektedir. Bu durumda bireyler yalnızlıktan uzaklaşmak için normal şartlarda gerçekten arkadaşlık kurmak ve zamanlarını o tip insanlara ayırmak istemeyecekleri kişilerle ilişki kurarak bu duygulardan uzaklaşmaya çalışmaktadır (Kılıç, 2015).

Yalnızlık sürekli hale gelmeye başladığında sağlık açısından da olumsuz etkileri olabileceği düşünülmektedir. Depresyon ve intihar riskini arttırmaya başlayan yalnızlık bu noktada psikolojik iyi oluşu da olumsuz yönde etkilemektedir (Perlman and Peplua, 1982). Bununla birlikte depresif belirtilerle ilişkisi olduğunu gözlemlenen yalnızlığın bilişsel işlevleri de olumsuz etkileyerek ruhsal ve psikolojik sağlığı da tehdit etmektedir (Hawkley and Cacioppo, 2010). Yalnızlık bireylerde yaşam doyumunu da negatif şekilde etkilemektedir (Salimi, 2011). Sanayiyle birlikte gelişen ve dönüşen ülkelerde insanların üçte birinde yalnızlık duygusunun var olduğu ve yalnızlık nedeniyle duygularını düzenleyememeleriyle birlikte erken ölüm risklerinin ortaya çıkabileceği görülmektedir (Cacioppo and Cacioppo, 2018).

Yalnızlığın ortaya çıkmasına yola açan diğer faktörlerden biri olarak karşımıza bilgisayar ve internet çıkabilmektedir. Değişen dünya ile vazgeçilmez bir şekilde hayatımızda yer eden bilgisayar ve internetin artan kullanımını hem nitel hem de nicel anlamda yalnızlığın artışına neden olmaktadır (Koçak, 2003). Her ne kadar bakıldığında internetin yaygınlaşmasıyla dünyanın her noktasından milyonlarca insanın bir araya gelmesinin önünü açarken, gerçek yaşamda yalnızlığa yol açması farklı görülen bir durum olabilir. Bununla birlikte internet bağımlılarının diğer insanlara göre ne derecede yalnızlığı etkilediği sorusu ortaya çıkmaktadır. Bu noktada zamanını büyük ölçüde internet başında geçiren insanların sosyal hayatta daha fazla uyum zorlukları çektiği ve toplumsal ilişkilerinde yetersiz kaldıkları görülmektedir (Yazıcı, 2021). İnternete bağımlı olan insanların duygusal, sosyal ve ailevi yönden yalnızlık düzeyleri incelendiğinde pozitif bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur (Anlı, 2018).

Genç yetişkinlik ve ergenlik dönemindeki bireylerin yalnızlık duygusu diğer gelişim dönemlerinde olan bireylere göre daha fazla karşılaşıldığı sonucuna varılmıştır (Peplau and Perlman, 1984). Yaşamın duygusal olarak daha hareketli geçebilecek bu dönemlerinde özellikle ortaya çıkan aşk, iş ve dünyaya karşı bakış açılarının belirginleşmesiyle yalnızlık duygusu gelişimin sağlıklı olmasını yavaşlatabileceği düşünülmektedir (Arnett, 2000). Ancak diğer dönemlerde de ortaya çıkabilecek bu tipteki değişiklikler yalnızlık açısından kritik role sahip olabilir.

2. Yalnızlık Türleri

Yalnızlık esas olarak her ne kadar bir kişinin tek başına olmasıyla ilgili olarak bir kavrammış gibi görünse de başkasının hayatında olduğunda dahi kurduğu ilişkilerden doyum alamadığı, iletişimin yeterince kapsayıcı olmaması gibi durumlar söz edilebilir. Bu noktada yalnızlığı tek bir boyuttan ziyade yalnızlığın farklı durumları da kapsayabileceği görüşü ortaya çıkmaktadır (İmamoğlu, 2003). Araştırmacılar tarafından birçok yalnızlık türü ortaya konulmuştur. Yalnızlık kavramı hakkında Weiss (1973) ortaya iki tür yalnızlık koymuştur ve bunlar duygusal ve sosyal yalnızlık olarak karşımıza çıkmaktadır.

Duygusal yalnızlık bireyin etrafında samimi bir bağlanma kurabileceği ve güvenebileceği bir diğerinin olmaması ya da bunun yokluğunun hissedilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır (Dykstra, 2009). Diğer deyişle duygusal yalnızlık, birey için olağan sayılabilecek bir ortamda ruhsal olarak bireyin beklentilerine karşılık gelmeyen ve yakın ilişki olarak değerlendirilebileceği ilişkilerden yoksun olması sonucunda yaşayabileceği bir yalnızlık türü olarak karşımıza çıkmaktadır (Yaşar, 2007: 238). Bunu duygusal açıdan insanlar arasında oluşan yakınlığın ve samimiyetin yoksunluğundan kaynaklandığı ortaya konulmaktadır (Yakut, 2019). İnsan ilişkilerinde kendisine ait olanı bir diğeriyle rahatlıkla paylaşabileceği bir sırdaşın olmamasıyla da duygusal yalnızlık açıklanabilmektedir (Çapan ve Sarıçalı, 2016). Ayrıca erken çocukluk döneminde oluşan terk edilme korkusunun hatırlanması olarak tanımlanabilirken yine de bu yalnızlık rahatsız edici ancak yine de tahammül edilip adapte olunabilecek bir durum olarak görülmektedir (Weis, 1973).

Sosyal yalnızlık bireyin kendisinin içerisinde bulunmayı arzuladığı arkadaşlık ortamının yoksunluğu durumunda görülmektedir (Kırel vd., 2004). Yalnızlık kavramına bakıldığında alt kavramı olarak karşımıza çıkan bu durum bireyi destekleyen ve onu tamamlayan sosyal ilişkilerin kopmasıyla ilgili olduğu söylenebilir.

Arkadaş grubuyla birlikte vakit geçirme, onların arasına dahil olma ve onlarla uyum içerisinde ilişkilerini sürdürme noktasında eksiklikten söz edilebilmekle birlikte nedenlerine bakıldığında bireyin sık yer değiştirmeleri, diğer insanlarla olan temaslarının yetersiz olması, içerisinde bulunduğu grup dışında diğer toplumsal gruplara katılım göstermemesi ve sağlık faktörleri gibi şeyler söz konusu olabilmektedir (Dugan and Kivett, 1994). Özellikle yaşlı bireylerde kendisini destekleyen sosyal çevresi artık olmadığına göre gerginlik, huzursuzluk, marjinalite ve hassaslık ortaya çıkabilmektedir (Weiss, 1989). Daha sonraki araştırmalarda sosyal yalnızlığı bu belirtilerinin sadece yaşlı bireylerde değil, genel anlamda bireylerde sosyal yalnızlığın can sıkıntısı, marjinalite ve huzursuzluk durumlarına yol açtığı görülmektedir (De Jong Gierveld vd., 2006). Sorunu ortadan kaldıracak şey ise genel anlamda yeni sosyal ortamlara dahil olup sosyal ilişkilerin tekrardan geliştirilmesi söylenebilir. Ancak bazen insanlar sosyal ortamlarını kaybetmemiş olsalar dahi yalnızlık duygusuyla baş başa kalabildiklerinden bu çözüm yeterli olmayabilmektedir (Drennan vd., 2008).

Bir başka çalışmada Moustakas (1961) tarafından yalnızlık olumlu ve olumsuz olarak ikiye ayrılmıştır. Olumlu yalnızlık, sosyal ilişkilerden kendi istekleri ve arzuları neticesinde çekilmekle ilgilidir ve bunlar yazmaya, meditasyona, resme ya da daha yüce varoluşsal amaçlara yöneliktir. Olumlu yalnızlıkta birey kendisiyle yüzleşmekte ve benlik gelişimini ilerletmekteyken, olumsuz yalnızlıkta ise yalnızlık kaygısı neticesinde hareket etmesi ve kendi benliğine yabancılaşma söz konusudur (Yılmaz, 2018).

3. Yalnızlığın Nedenleri

Yalnızlık kavramı oldukça kişisel ve öznel algılanan bir kavram olduğundan dolayı tanımlarken ya da nedenlerini belirlerken ortak bir şekilde net kararlara varılmış bir durumdan söz etmek oldukça zordur. Kimileri insanın doğum ve ölüm sürecinin yalnız bir şekilde sürdüreceği açısından yorumluyor olsa da çoğu araştırmacı yalnızlığın bir sosyal ve duygusal bir süreç olduğu, yaşam boyunca değişkenlik gösterebileceği konusuna varmışlardır (Karakoç ve Taydaş, 2013). Nedenlere bakıldığında ise farklılıkların bu denli güçlü olduğu bir konuda ise yalnızlık farklı nedenlerle açıklanabilmektedir.

Weiss'e (1973) göre yalnızlık kavramı bireyin bağlı bulunduğu kişilerden ayrılması neticesinde oluşan bir kaygı durumuyla açıklanabilmektedir. Bu açıdan

bakıldığında bireyin erken dönem çocukluk yıllarında bakım veren ile geliştirdiği güven duygusu yeterli olmadığında hissettiği yalnızlık duygusu, bireyin ilerleyen dönemlerinde değer verdiği ya da sevdiği bir insanın kendisinden ayrıldığında yine hissetmesine yol açacaktır (Kısa, 2018).

Teknolojinin hayatımızdaki yeri ve öneminin artmasıyla beraber bireylerin yalnızlık duygusunun artabileceği ve daha yoğun yaşanabileceğini söyleyen Türkel (2018), yaşam şartlarının değişmesiyle beraber yeniliklere uymak bir kısım insanlar için kolay olurken diğer kısımdaki insanlar uyum sağlayamamış ve ruhsal düşüşlerine neden olduğunu öne sürmektedir. Bu noktada ortaya yalnızlık duygusunun ortaya çıktığını savunan Koçak (2003), kısa süreli insan ilişkileri, insanların geleneksel bağlardan uzaklaşması, insanların daha fazla bireyselleşmesi yalnızlık duygusunun ortaya çıkmasına neden olabilmektedir.

Hızlı oluşan nüfus artışı bir anlamda duyguların daha fazla ifade edilebildiği, başkalarını hayata dahil edilebilme imkanını artırıyor gibi görünse bile yetersizlikler, rekabet, ilişkilerde yeterince oluşmayan samimiyet, dost eksikliği ve sağlıklı ilişkilerin sürdürülememesi gibi nedenlerin yanı sıra işsizlik, boşanma, yaşlılık, ayrılık gibi olumsuz deneyimler de bireyi yalnızlığa sürükleyebilmektedir (Öksüz, 2005). Bu hızlı artışın ortaya çıkardığı yetersiz ulaşım, yoksulluk, daha düşük gelir gibi nedenlerde bunların arasına eklenebilmektedir (Killen, 1998).

4. Yalnızlıkla Başa Çıkma Yöntemleri

Yalnızlık üstesinden gelinmediğinde ve uzun soluklu bir hale geldiğinde olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir. Yalnızlığı uzun soluklu devam eden insanlar diğerleriyle geliştirdiği ilişkilerin zayıflığı neticesinde, düşük özsaygıya neden olabilmektedir ve bununla beraber depresyon, çeşitli hastalıklar, reddedilmişlik, dışlanmışlık, değersizlik ve hatta bazı durumlarda intihara bile yol açabilmektedir (Erözkan, 2009).

Temel olarak başa çıkma kavramı, kaynakların zorlandığı ve zaman zaman aşıldığı belirli taleplerin olduğu bilişsel, davranışsal ve duygusal çaba olarak tanımlanabilmektedir (Folkman and Lazarus, 1980). Başa çıkma konusunda iki farklı boyuttan bahsedilebilir ve bunlar aktif başa çıkma ve düzenleyici başa çıkma olarak adlandırılmaktadır (Carver et al., 1989). Aktif başa çıkma bireyin bireysel davranışlarında oluşan stres kaynaklarını değiştirmek ya da onları ortadan kaldırma adına stresin kaynağında olan bütün kişi ya da durumlara karşı mücadele etmektir.

Düzenleyici başa çıkma ise oluşan stresin yarattığı duygusal sonuçları azaltmak ya da üstesinden gelmekle ilgilidir. Burada dikkat edilmesi gereken şey verilen mücadelenin sadece başarılı ya da kişiye faydalı olanlarının görülmesi değil tamamen bütün çabalar olarak algılanmasıdır (Folkman and Lazarus, 1980).

Yalnızlıkla başa çıkma zorluklarla mücadele etme ve onlara dayanabilme ile başlar. Bu sürecin üstesinden gelirken birey olumsuz ve stresli duyguları kontrol altına almaya çalışırken bir yandan da kaybolan, zarar gören ve hatta kayıp olarak nitelendirebileceği istek ve beklentilerini tekrar oluşturarak onarımı sağlayabilmelidir (Folkman and Moskowitz, 2004). Yalnızlık duygusu kişiden kişiye değişen ve daha göreceli bir şekilde yaşanabilen bir duygu olmasının yanı sıra, birey sosyal çevresine karşı daha az beklentiye girerek, sosyal çevresine içsel açıdan uyum sağlayabildiği noktada kendisini farklı biri olarak görmeyi bırakarak, yeni insanlar tanıyarak ve gerekiyorsa uğraşlarını değiştirerek daha sosyal biri olmaya çalışarak bu duyguyla başa çıkabilir (Erözkan, 2009).

III. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, örneklem grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanma süreci ve veri analizine ilişkin bilgiler verilmiştir.

A. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel bir araştırma türü olup, ilişkisel tarama yöntemi kullanılacaktır. Bir grubun özelliklerini saptamak amacıyla veri toplanan çalışmalara tarama araştırması denilmektedir (Büyüköztürk, 2016). İlişkisel tarama yöntemi, birden fazla sayıdaki değişkenler arasındaki birlikte değişimin olup olmadığını bulmayı amaçlayan tarama yaklaşımı olup, bu modelde değişkenlerin beraber değişip değişmedikleri, mevcut bir değişme bulunuyorsa bunun ne şekilde olduğunu belirlemeye çalışır (Karasar, 2011). Ayrıca bir grubun özelliklerini saptamak amacıyla veri toplanan çalışmalara tarama araştırması denilmektedir (Büyüköztürk, 2016).

B. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Bu çalışmanın evreni farklı eğitim düzeyinde bulunan ve Tekirdağ ilinde 18 yaş üzerindeki bekâr sağlık çalışanlarından oluşmaktadır. Bu amaçla örneklem grubu farklı eğitim düzeyinde bulunan Tekirdağ ilinde 18 yaş üzerindeki 398 bekâr sağlık çalışanı oluşturmaktadır. Bu araştırma da örneklem yöntemi olarak kolayda örneklem yöntemi tercih edilmiştir.

C. Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcılara çalışmayla ilgili bilgileri vermek için “Bilgilendirilmiş Onam Formu” kullanılmıştır. Araştırmada verileri toplamak amacıyla katılımcıların demografik bilgileri içeren soruların yer aldığı “Sosyodemografik Bilgi Formu”, katılımcıların nesne ilişkilerini ve gerçeği değerlendirme yetilerini ölçmek amacıyla “Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği”, katılımcıların dörtlü bağlanma stillerini ölçmek amacıyla “İlişki Ölçeği Anketi”, katılımcıların yalnızlık düzeylerini ölçmek amacıyla “UCLA

Yalnızlık Ölçeği”, katılımcıların evlilik kaygılarını ölçmek amacıyla “Evlilik Kaygısı Ölçeği” kullanılmıştır.

1. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Katılımcılara araştırmanın başında bilgilendirilmiş onam formu verilerek araştırmanın konusu, amacı, süresi, sorumlu kişileri, bir risk içerip içermediği ve herhangi bir durumda iletişime geçebilmeleri için iletişim bilgileri verilmiştir. Araştırmaya katılmak istediklerine dair onay almak için katılımcılardan onay kutucuğunu işaretlemeleri istenmiştir.

2. Demografik Bilgi Formu

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş, cinsiyet, ilişki durumu, mesleği, mesleki deneyimi ve gelir durumu hakkında bilgi edinilmiştir.

3. Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği (BORTTI)

Bell (1995) tarafından geliştirilen Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, nesne ilişkileri ve gerçeği değerlendirme boyutlarını ölçme amacıyla geliştirilen, doğru ya da yanlış olarak cevaplandırılan ve 90 adet sorudan oluşan bir ölçektir. Ölçek temelde kişinin erken çocukluk döneminde oluşan nesne ilişkilerini, şu anda yaşadığı ilişkilerin kalitesini, ilişki içerisinde bulunduğu yeri nasıl algıladığını ve gerçeği değerlendirme kabiliyetini ölçmektedir. Gerçekliğin bozulması, algıların belirsizliği, delüzyon ve halüsinasyonlar gerçeği değerlendirme boyutunun alt boyutu iken; güvensiz bağlanma, benmerkezcilik, yabancılaşma ve sosyal yetersizlik nesne ilişkileri boyutunun alt boyutu boyutunu oluşturmaktadır.

Alt boyutlarda yaşanan sıkıntılar ile ölçekten alınan puanlar arasında pozitif bir korelasyon bulunmaktadır. Yabancılaşma alt testi 22 sorudan oluşmakta ve bireylerin ilişkilerindeki temel güven eksikliğine vurgu yapmaktadır. Bu alt boyuttan yüksek puanlar alan katılımcıların, duygusal anlamda yakınlık kurma ya da doyuma ulaştığı tutarlı ilişkileri sürdürebilmesinde sıkıntılar yaşadığından bahsedilmektedir. Güvensiz bağlanma alt testi 15 sorudan oluşmakta ve bireylerin kurdukları ilişkilerde yakınlık kurmaya karşı duydukları özlem ile terk edilmeye ya da reddedilmeye karşı duyarlılıkları ve ilişkilerdeki incinebilirliklerini göstermektedir. Bireyler ilişkilerinde onay alma, beğenilme ya da kabul görme konularında yaşadıkları kaygı, suçluluk ya da kıskançlık gibi duyguların yoğun olması güvensiz bağlanmayı işaret

edebilmektedir. Sosyal yetersizlik alt testi 6 sorudan oluşmakta ve bireylerin ilişkilerinde gerginlik, çekingenlik ve bireyin kendisini sosyal anlamda yetersiz algılamasından dolayı sosyal ilişkilerindeki etkileşimlerinde kaçınma ve kaygılı olma haline işaret etmektedir. Benmerkezcilik alt testi 12 sorudan oluşmakta ve bireylerin ilişkide kendi amaçları neticesinde ilişki kurdukları diğerlerini manipüle etmeye çalışan, kontrolü bırakmayan ve baskı kuran müdahaleci özelliklerini ortaya koymaktadır. Bu alt boyutu yüksek puanla tamamlayan bireyler ilişkilerinde karşısındaki insana güven duymamasının yanı sıra, karşısındaki insanın ne hissettiğiyle ilgili de bir fikri yoktur. Gerçekliğin bozulması alt testinde ise bireyin iç ve dış gerçekliği nasıl değerlendirdiğini ölçerken; algıların belirsizliği alt testi bireyin kendi algısına karşı duyduğu şüphelerin beraberinde iç ve dış gerçekliğinde ayırt edilebilmesindeki zorlukları ortaya koymaktadır. Delüzyonlar ve halüsinasyonlar alt testi kişinin gerçeklikle bağının koptuğu yerde paranoid delüzyonların ve sanrıların varlığını ortaya koymaktadır (Bell, 1995).

Ölçeğin Türkçe versiyonu için güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları Uluç, Tüzün, Haselden ve Piri Erbaş (2015) tarafından ortaya konulmuştur. İç tutarlık analizleri neticesinde ölçeğin gerçeği değerlendirme alt boyutlarının Cronbach alpha değerinin .54 ile .77; nesne ilişkileri alt boyutlarının ise .70 ile .80 arasında olduğu sonucu ortaya konulmuştur. SCL-90-R ve YİYE-II ölçeklerinin alt boyutları ile ölçeğin alt boyutları arasında aynı yönde korelasyon bulunarak ölçüt geçerliğine bakılmıştır. Bu çalışmada ise iç tutarlık analizleri sonucunda ölçeğin gerçeği değerlendirme alt boyutlarının Cronbach alpha değerinin .62 ile .79; nesne ilişkileri alt boyutlarının ise .81 ile .84 arasında olduğu sonucu ortaya konulmuştur.

4. İlişki Ölçeği Anketi (İÖA)

Griffin ve Bartholomew (1994) tarafından geliştirilen İlişki Ölçeği Anketi 30 maddeden oluşmaktadır. Bu ölçeğin amacı ise ölçeğin içerisinde farklı maddelerle yer alan dört bağlanma stilini ölçmektir. Ölçek Sümer ve Güngör (1999) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. İlişki Ölçeği Anketi Hazan ve Shaver (1987) tarafından ortaya konulan bağlanma stilleri ölçümünden, Bartholomew ve Horowitz'in (1991) yılında ortaya koyduğu İlişki Anketi'nden ve Collins ve Read'in (1990) ortaya çıkardığı Yetişkin Bağlanma Ölçeği'nden yararlanılarak, ölçeklerdeki maddelerle oluşturulmuştur. Katılımcılar, kendilerine sunulan ölçekte yer alan maddelere kendileri ve yakın ilişkilerindeki genel tutumlarını 7 likertli seçenekler ile değerlendireceklerdir

(1: beni hiç tanımlamıyor; 7: tamamıyla beni tanımlıyor). Saplantılı ve korkulu bağlanma biçimleri dörder maddeden oluşmakta iken, güvenli ve kayıtsız bağlanma biçimleri ise beşer maddeden oluşmaktadır. Puanlaması ise her bir bağlanma biçimini ölçen maddelerin toplanması ve daha sonrasında toplam çıkan puanın her alt boyuttaki madde sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Nihayetinde ise alt boyutlarından alınan puanlar 1 ve 7 arasında değişmektedir ve bu puanlar katılımcıların bağlanma biçimlerini ortaya koymaktadır. Ölçekte ayrı ayrı her katılımcının en yüksek puan aldığı bağlanma biçimine sahip olduğu yorumu yapılabilmektedir.

Korkulu bağlanma için kullanılmakta olan 4 madde; 1, 4, 9, ve 14 şeklinde, saplantılı bağlanma için kullanılmakta olan 4 madde; 5 (ters), 6, 11 ve 15 şeklinde, kayıtsız bağlanma için kullanılmakta olan 5 madde; 2, 5, 12, 13 ve 16 şeklinde, güvenli bağlanma için kullanılmakta olan 5 madde; 3, 7 (ters), 8, 10 ve 17 (ters) şeklinde belirlenmektedir.

Griffin ve Bartholomew (1994) yaptığı çalışmada İlişki Ölçekleri Anketi alt boyutlarının Cronbach's Alpha değerini .41 ile .71 arasında değiştiğini bulmuş ve bununla birlikte test – tekrar test yöntemiyle testin güvenilir olduğunu saptamıştır (Sümer ve Güngör, 1999). Bu çalışmada ise İlişki Ölçekleri Anketi alt boyutlarının .64 ile .93 arasında olduğu bulunmuştur.

5. Evlilik Kaygısı Ölçeği (EKÖ)

Çelik ve Erkilet (2019) tarafından geliştirilen Evlilik Kaygısı Ölçeği 13 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 4'lü likert (1- Kesinlikle Katılmıyorum, 4-Tamamen Katılıyorum) tipinde oluşturulmuştur. Maddelerde ters madde bulunmamakla birlikte maddelerden alınan yüksek puanlar katılımcının yüksek evlilik kaygısına sahip olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin iç tutarlık katsayısı Cronbach's Alpha ile test – tekrar test ile bulunmuş ve değeri .93 bulunmuştur. Yapılan çalışmada Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayısı ise 0.96 olarak bulunmuştur. Korelasyon analizi neticesinde test – tekrar test ile tutarlık/kararlılık katsayısının .79 olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada ise Evlilik Kaygısı Ölçeği'nin Cronbach Alpha ölçütüne, yapısına ve kapsam geçerliğine dair elde edilen bilgiler ölçeğin geçerli bir ölçek olduğunu göstermektedir. Ölçekteki maddelerin birbirinde ayırt ediciliği madde – toplam korelasyonu ile ölçülmüştür. Elde edilen bulgular ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu ve çalışmalarda kullanılabileceğini ortaya koymaktadır (Çelik ve Erkilet, 2019).

6. UCLA Yalnızlık Ölçeği (UCLA-YÖ)

UCLA Yalnızlık Ölçeği yaygınlaşan yalnızlık durumunu ölçmek amacıyla Russel, Pepau ve Ferguson (1978) tarafından geliştirilmiştir. 4'lü likert tipinde oluşturulan ölçek, kendisini yalnız hisseden insanların yaşantılarını tanımlama şekillerini yansıtan 10 ters, 10 düz olmak üzere toplam 20 ifadeden oluşmaktadır.

Ölçeğin her maddesi 1 ve 4 arasında puanlamayı göstermekte olup taban puan olarak 20 puan, tavan puan olarak 80 puan derecelendirilmektedir. Puan artışı gözlenen durumlarda yalnızlık düzeyinin arttığı kabul edilmektedir.

UCLA yalnızlık ölçeği Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Demir (1989) tarafından yapılmıştır. Demir (1989) ölçeğin iç tutarlık katsayısını .96 olarak bulmuştur ve test – tekrar test ile güvenilirlik katsayısı .94 olarak belirlemiştir. Yapılan araştırmada Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayısı ise 0.95 olarak bulunmuştur. Bu araştırmalar sonucunda UCLA Yalnızlık Ölçeği'nin geçerliği ve güvenilirliği yeterli seviyede olduğu ve beklenen amaca uygun hizmet edebileceği düşünülmektedir (Demir 1989).

D. Verilerin Toplanması

İstanbul Aydın Üniversitesi etik kurul izin formları alındıktan sonra çalışmanın örneklem grubu sağlık çalışanlarıyla ilgili olduğundan dolayı çalışmanın yapılacağı Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Verilerin toplanması için "Google Forms" kullanılmıştır. Bilgilendirilmiş Onam Formu, Sosyodemografik Bilgi Formu, Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, İlişki Ölçeği Anketi, Evlilik Kaygısı Ölçeği ve UCLA Yalnızlık Ölçeği Google Forms aracılığıyla test bataryası haline getirilmiş ve hastanelerin birim sorumluları tarafından gruplara link atılmasıyla ulaştırılmıştır. Bunun dışında link için karekod oluşturularak yüz yüze olarak hastaneler gezilmiş ve katılımcıların linke ulaşımı sağlanmıştır. Ekim 2023 ile Aralık 2023 tarihleri arasında veriler toplanmıştır. Katılımcılara bilgilendirilmiş onam formu verilerek hem araştırmanın içeriği ve amacı ile ilgili detaylı bilgilendirme yapılmış olup hem de katılımcıların bu araştırmaya gönüllülük esaslı katılım gösterecekleri belirtilmiştir. Katılımcıların veri toplama araçlarını doldurması yaklaşık 10 ile 15 dakika arasında sürmüştür.

E. Veri Analizi

Bu çalışmanın istatistiksel analizleri SPSS 27 yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada, ölçeklerin güvenirlik düzeyi, Cronbach Alpha katsayıları kullanılarak değerlendirilmiş ve bu değerlerin 0.60'ın üzerinde olduğu belirlenmiştir (Kılıç, 2016). Daha sonra, ölçeklerin normal dağılım sergileyip sergilemediği detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu değerlendirme sürecinde, ölçeklerin basıklık ve çarpıklık katsayıları, Hahs-Vaughn ve Lomax'ın (2020) önerdiği -2 ile +2 aralığındaki referans değerlerini karşıladığı tespit edilmiştir.

Ölçekler arasındaki ilişki düzeyi ve yönü, Pearson Korelasyon analizi kullanılarak araştırılmıştır. Ayrıca, ölçeklerin demografik değişkenlere göre farklılıklarını anlamak amacıyla Bağımsız Gruplar t-testi ve ANOVA testi uygulanmıştır. Yordayıcılık analizi için Çoklu Doğrusal Regresyon tercih edilmiştir. Tüm bu istatistiksel analizler, %95 güven aralığında ve p değeri .05 anlam düzeyi esas alınarak gerçekleştirilmiştir.

Çizelge 1 Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeğinin Basıklık ve Çarpıklık Katsayılarının ve Cronbach Alpha Katsayılarının İncelenmesi

	<i>Basıklık</i>	<i>Çarpıklık</i>	<i>Cronbach Alpha (α)</i>
Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği			
Yabancılaşma	-0.23	0.80	0.81
Güvensiz Bağlanma	-0.84	0.36	0.83
Egosantrizm	-0.17	0.76	0.81
Sosyal Yetersizlik	0.01	1.06	0.84
Gerçeğin Bozulması	1.74	1.39	0.79
Algı Belirsizliği	0.68	0.66	0.62
Halüsinasyon ve Delüzyon	1.34	1.51	0.71
UCLA Yalnızlık Ölçeği	-0.05	0.79	0.95
İlişki Ölçekleri Anketi			
Güvenli Bağlanma	-0.54	0.07	0.79
Korkulu Bağlanma	-0.80	-0.17	0.79
Saplantılı Bağlanma	0.10	0.01	0.93
Kayıtsız Bağlanma	-0.77	0.09	0.64
Evlilik Kaygısı Ölçeği	-0.76	0.25	0.96

IV. BULGULAR

A. Sosyodemografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Çizelge 2 Katılımcıların Demografik Özellikleri

		<i>n</i>	%
Yaş	18-25	136	34.2
	26-29	169	42.5
	30 yaş ve üzeri	93	23.4
Cinsiyet	Kadın	237	59.5
	Erkek	161	40.5
İlişki Durumu	İlişkisi yok	261	65.6
	İlişkisi var	137	34.4
Meslek	Ebe	7	1.8
	Hekim	78	19.6
	Hemşire	107	26.9
	Lisansiyer Grubu (Psikolog, Diyetisyen, Fizyoterapist vs.)	141	35.4
	Tıbbi Sekreter	49	12.3
	Diğer	16	4.0
Mesleki Deneyim	0-5	285	71.6
	6-10	96	24.1
	11 ve üzeri	17	4.3
Gelir Durumu	0-20.000	66	16.6
	20.001-40.000	250	62.8
	40.001 ve üzeri	82	20.6
	Toplam	398	100.0

Yukarıdaki bulguların sonuçları incelendiğinde, katılımcıların çoğu (42,5) 26-29 yaş aralığındadır. Çoğu (59,5) kadındır. Çoğunun (65,6) ilişkisi yoktur. Çoğunluğunun (35,4) mesleği lisansiyer grubundadır. Çoğunun (71,6) mesleki deneyimi 0-5 yıl arasındadır. Çoğunun (62,8) gelir durumu 20.001-40.000 arasındadır.

Çizelge 3 Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeğinin Tanımlayıcı Değerleri

	<i>n</i>	<i>Min</i>	<i>Maks</i>	\bar{X}	<i>SS</i>
Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği					
Yabancılaşma	398	0	20	6.67	4.74
Güvensiz Bağlanma	398	0	14	5.41	3.66
Egosantrizm	398	0	12	3.25	2.78
Sosyal Yetersizlik	398	0	6	1.64	1.87
Gerçeğin Bozulması	398	0	15	2.92	3.00
Algı Belirsizliği	398	0	15	5.11	2.55
Halüsinasyon ve Delüzyon	398	0	7	1.37	1.86
UCLA Yalnızlık Ölçeği	398	20	80	36.17	13.09
İlişki Ölçekleri Anketi					
Güvenli Bağlanma	398	1	7	4.21	1.13
Korkulu Bağlanma	398	1	7	3.77	1.38
Saplantılı Bağlanma	398	1	7	3.91	1.26
Kayıtsız Bağlanma	398	2	7	4.33	1.19
Evlilik Kaygısı Ölçeği	398	13	52	27.33	9.97

Yukarıdaki bulguların sonuçları incelendiğinde, Yabancılaşma ortalaması ($\bar{X}=6,67$ $SS=4,74$), Güvensiz Bağlanma ortalaması ($\bar{X}=5,41$ $SS=3,66$), Egosantrizm ortalaması ($\bar{X}=3,25$ $SS=2,78$), Sosyal Yetersizlik ortalaması ($\bar{X}=1,64$ $SS=1,87$), Gerçeğin Bozulması ortalaması ($\bar{X}=2,92$ $SS=3,00$), Algı Belirsizliği ortalaması ($\bar{X}=5,11$ $SS=2,55$), Halüsinasyon ve Delüzyon ortalaması ($\bar{X}=1,37$ $SS=1,86$), UCLA Yalnızlık Ölçeği ortalaması ($\bar{X}=36,17$ $SS=13,09$), Güvenli Bağlanma ortalaması ($\bar{X}=4,21$ $SS=1,13$), Korkulu Bağlanma ortalaması ($\bar{X}=3,77$ $SS=1,38$), Saplantılı Bağlanma ortalaması ($\bar{X}=3,91$ $SS=1,26$), Kayıtsız Bağlanma ortalaması ($\bar{X}=4,33$ $SS=1,19$), Evlilik Kaygısı Ölçeği ortalaması ($\bar{X}=27,33$ $SS=9,97$) ‘dir.

B. Korelasyon Analizi

Pearson Korelasyon analizi kullanılarak, ölçekler arasındaki ilişkinin gücü ve yönü değerlendirilmiş olup, elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Çizelge 4 Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği Arasındaki İlişki

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1-Yabancılaşma	1												
2-Güvensiz Bağlanma	.85**	1											
3-Egosantrizm	.77**	.81**	1										
4-Sosyal Yetersizlik	.85**	.65**	.51**	1									
5-Gerçeğin Bozulması	.64**	.68**	.78**	.47**	1								
6-Algı Belirsizliği	.62**	.61**	.59**	.53**	.65**	1							
7-Halüsinasyon ve Delüzyon	.46**	.54**	.58**	.33**	.82**	.56**	1						
8-UCLA Yalnızlık Ölçeği	.75**	.64**	.64**	.66**	.52**	.49**	.33**	1					
9-Güvenli Bağlanma	-.55**	-.53**	-.45**	-.47**	-.38**	-.40**	-.30**	-.55**	1				
10-Korkulu Bağlanma	.59**	.60**	.55**	.49**	.44**	.36**	.29**	.63**	-.65**	1			
11-Saplantılı Bağlanma	.13**	.20**	.12*	0.09	0.03	-0.02	0.00	0.09	0.03	.16**	1		
12-Kayıtsız Bağlanma	.46**	.46**	.43**	.36**	.35**	.25**	.19**	.51**	-.45**	.68**	-0.08	1	
13-Evlilik Kaygısı Ölçeği	.56**	.50**	.45**	.44**	.40**	.33**	.31**	.52**	-.49**	.55**	-0.03	.58**	1

** $p<0.01$, * $p<0.05$ Uygulanan testin ismi: Pearson Korelasyon Testi

Yukarıdaki bulguların sonuçları incelendiğinde, UCLA Yalnızlık Ölçeği ile Yabancılaşma ($r=.75$, $p<0.01$) değişkenleri arasında yüksek düzey pozitif korelasyon, Güvenli Bağlanma ile Yabancılaşma ($r=-.55$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey negatif korelasyon, Korkulu Bağlanma ile Yabancılaşma ($r=.59$, $p<0.01$), Saplantılı Bağlanma ile Yabancılaşma ($r=.13$, $p<0.01$), Kayıtsız Bağlanma ile Yabancılaşma ($r=.46$, $p<0.01$), Evlilik Kaygısı Ölçeği ile Yabancılaşma ($r=.56$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük ve orta düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

UCLA Yalnızlık Ölçeği ile Güvensiz Bağlanma ($r=.64$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey pozitif korelasyon, Güvenli Bağlanma ile Güvensiz Bağlanma ($r=-.53$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey negatif korelasyon, Korkulu Bağlanma ile Güvensiz Bağlanma ($r=.60$, $p<0.01$), Saplantılı Bağlanma ile Güvensiz Bağlanma ($r=.20$, $p<0.01$), Kayıtsız Bağlanma ile Güvensiz Bağlanma ($r=.46$, $p<0.01$), Evlilik Kaygısı Ölçeği ile Güvensiz Bağlanma ($r=.50$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük ve orta düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

UCLA Yalnızlık Ölçeği ile Egosantrizm ($r=.64$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey pozitif korelasyon, Güvenli Bağlanma ile Egosantrizm ($r=-.45$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey negatif korelasyon, Korkulu Bağlanma ile Egosantrizm ($r=.55$, $p<0.01$), Saplantılı Bağlanma ile Egosantrizm ($r=.12$, $p<0.05$), Kayıtsız Bağlanma ile Egosantrizm ($r=.43$, $p<0.01$), Evlilik Kaygısı Ölçeği ile Egosantrizm ($r=.45$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük ve orta düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

UCLA Yalnızlık Ölçeği ile Sosyal Yetersizlik ($r=.66$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey pozitif korelasyon, Güvenli Bağlanma ile Sosyal Yetersizlik ($r=-.47$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey negatif korelasyon, Korkulu Bağlanma ile Sosyal Yetersizlik ($r=.49$, $p<0.01$), Kayıtsız Bağlanma ile Sosyal Yetersizlik ($r=.36$, $p<0.01$), Evlilik Kaygısı Ölçeği ile Sosyal Yetersizlik ($r=.44$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

UCLA Yalnızlık Ölçeği ile Gerçeğin Bozulması ($r=.52$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey pozitif korelasyon, Güvenli Bağlanma ile Gerçeğin Bozulması ($r=-.38$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey negatif korelasyon, Korkulu Bağlanma ile Gerçeğin Bozulması ($r=.44$, $p<0.01$), Kayıtsız Bağlanma ile Gerçeğin Bozulması ($r=.35$, $p<0.01$), Evlilik Kaygısı Ölçeği ile Gerçeğin Bozulması ($r=.40$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

UCLA Yalnızlık Ölçeği ile Algı Belirsizliği ($r=.49$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey pozitif korelasyon, Güvenli Bağlanma ile Algı Belirsizliği ($r=-.40$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey negatif korelasyon, Korkulu Bağlanma ile Algı Belirsizliği ($r=.36$, $p<0.01$), Kayıtsız Bağlanma ile Algı Belirsizliği ($r=.25$, $p<0.01$), Evlilik Kaygısı Ölçeği ile Algı Belirsizliği ($r=.33$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük ve orta düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

UCLA Yalnızlık Ölçeği ile Halüsinasyon ve Delüzyon ($r=.33$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey pozitif korelasyon, Güvenli Bağlanma ile Halüsinasyon ve Delüzyon ($r=-.30$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey negatif korelasyon, Korkulu Bağlanma ile Halüsinasyon ve Delüzyon ($r=.29$, $p<0.01$), Kayıtsız Bağlanma ile Halüsinasyon ve Delüzyon ($r=.19$, $p<0.01$), Evlilik Kaygısı Ölçeği ile Halüsinasyon ve Delüzyon ($r=.31$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük ve orta düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Güvenli Bağlanma ile UCLA Yalnızlık Ölçeği ($r=-.55$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey negatif korelasyon, Korkulu Bağlanma ile UCLA Yalnızlık Ölçeği

($r=.63$, $p<0.01$), Kayıtsız Bağlanma ile UCLA Yalnızlık Ölçeği ($r=.51$, $p<0.01$), Evlilik Kaygısı Ölçeği ile UCLA Yalnızlık Ölçeği ($r=.52$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Evlilik Kaygısı Ölçeği ile Güvenli Bağlanma ($r=-.49$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey negatif korelasyon saptanmıştır.

Evlilik Kaygısı Ölçeği ile Korkulu Bağlanma ($r=.55$, $p<0.01$) değişkenleri arasında ve Evlilik Kaygısı Ölçeği ile Kayıtsız Bağlanma ($r=.58$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzey pozitif korelasyon saptanmıştır.

C. Regresyon Analizi

Bu bölümde, araştırmanın bağımsız değişkenlerinin bağımlı değişken üzerindeki tahmin edici etkisini değerlendirmek amacıyla Çoklu Doğrusal Regresyon analizi uygulanmıştır. Ancak, İlişki Ölçekleri Anketine ait olan Saplantılı Bağlanma bağımsız değişkeni, regresyon analizinin doğrusallık varsayımını karşılamadığı (yani bağımlı değişkenle anlamlı bir korelasyona sahip olmadığı) için regresyon modeline dahil edilmemiştir. Araştırmanın bulguları, aşağıdaki tablolarla sunulmuştur.

Çizelge 5 Bağlanma Stillerinin Evlilik Kaygısını Yordamasına İlişkin Bulgular

<i>Değişkenler</i>	<i>B</i>	<i>SH</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>Alt Sınır</i>	<i>Üst Sınır</i>
Sabit	17.97	3.14		5.72	<.001***	11.80	24.14
Güvenli Bağlanma	-2.01	0.45	-0.23	-4.49	<.001***	-2.88	-1.13
Korkulu Bağlanma	0.96	0.45	0.13	2.14	0.033*	0.08	1.84
Kayıtsız Bağlanma	3.27	0.44	0.39	7.38	<.001***	2.40	4.15

$R=.64$ $R^2=.41$ $F_{(3,394)}=91,56$ $p<.001$ ***

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$; Not, GA: Güven Aralığı

Regresyon tablosuna ait sonuçlar incelendiğinde, güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, kayıtsız bağlanma değişkenleri evlilik kaygısını yordamaktadır. R^2 değeri .41 olup, yordayıcıların sonuç değişkenindeki varyansın %41'ini açıkladığını görülmektedir ($F(3,394)=91.56$, $p<.001$). Bulguların sonucu olarak, güvenli bağlanmanın evlilik kaygısını negatif yönde yordadığını ($\beta=-.23$ $p<.001$), korkulu bağlanmanın evlilik kaygısını pozitif yönde yordadığını ($\beta=.13$ $p<.05$), kayıtsız

bağlanmanın evlilik kaygısını pozitif yönde yordadığını ($\beta=.39$ $p<.001$) göstermektedir.

Çizelge 6 Nesne İlişkilerinin Evlilik Kaygısını Yordamasına İlişkin Bulgular

<i>Değişkenler</i>	<i>B</i>	<i>SH</i>	<i>β</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>Alt Sınır</i>	<i>Üst Sınır</i>
Sabit	19.01	0.79		24.10	<.001***	17.46	20.56
Yabancılaşma	1.21	0.27	0.58	4.52	<.001***	0.68	1.74
Güvensiz Bağlanma	0.20	0.24	0.07	0.81	0.417	-0.28	0.67
Egosantrizm	-0.01	0.28	0.00	-0.02	0.985	-0.56	0.55
Sosyal Yetersizlik	-0.49	0.46	-0.09	-1.07	0.285	-1.40	0.41

$$R=.56 \quad R^2=.31 \quad F_{(4,393)}=45.40 \quad p<.001***$$

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$; Not, GA: Güven Aralığı

Regresyon tablosuna ait sonuçlar incelendiğinde, regresyon modelinde güvensiz bağlanma, egosantrizm, sosyal yetersizlik bağımsız değişkenlerinin evlilik kaygısı üzerinde anlamlı bir yordayıcılığı olmadığı görülmektedir. Bunun yanı sıra yabancılaşma değişkeni evlilik kaygısını yordamaktadır. R^2 değeri .31 olup, yordayıcıların sonuç değişkenindeki varyansın %31'ini açıkladığını görülmektedir ($F(4,393)=45.40$, $p<.001$). Bulguların sonucu olarak, yabancılaşmanın evlilik kaygısını pozitif yönde yordadığını ($\beta=.58$ $p<.001$) göstermektedir.

Çizelge 7 Nesne İlişkilerinin Yalnızlığı Yordamasına İlişkin Bulgular

<i>Değişkenler</i>	<i>B</i>	<i>SH</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>Alt Sınır</i>	<i>Üst Sınır</i>
Sabit	23.22	0.82		28.48	<.001***	21.62	24.82
Yabancılaşma	1.18	0.28	0.43	4.26	<.001***	0.63	1.72
Güvensiz Bağlanma	-0.21	0.25	-0.06	-0.83	0.408	-0.70	0.28
Egosantrizm	1.18	0.29	0.25	4.03	<.001***	0.61	1.76
Sosyal Yetersizlik	1.44	0.47	0.21	3.03	0.003**	0.50	2.37

$R=.76 \quad R^2=.57 \quad F_{(4,393)}=133.61 \quad p<.001***$

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$; Not, GA: Güven Aralığı

Regresyon tablosuna ait sonuçlar incelendiğinde, regresyon modelinde güvensiz bağlanma bağımsız değişkeninin yalnızlık üzerinde anlamlı bir yordayıcılığı olmadığı görülmektedir. Bunun yanı sıra yabancılaşma, egosantrizm, sosyal yetersizlik değişkenleri yalnızlığı yordamaktadır. R^2 değeri .57 olup, yordayıcıların sonuç değişkenindeki varyansın %57'sini açıkladığını görülmektedir ($F(4,393)=133.61$, $p<.001$). Bulguların sonucu olarak, yabancılaşmanın yalnızlığı pozitif yönde yordadığını ($\beta=.43$ $p<.001$), egosantrizmin yalnızlığı pozitif yönde yordadığını ($\beta=.25$ $p<.001$), sosyal yetersizliğin yalnızlığı pozitif yönde yordadığını ($\beta=.21$ $p<.01$) göstermektedir.

Çizelge 8 Bağlanma Stillerinin Yalnızlığı Yordamasına İlişkin Bulgular

<i>Değişkenler</i>	<i>B</i>	<i>SH</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>Alt Sınır</i>	<i>Üst Sınır</i>
Sabit	27.45	4.02		6.83	<.001***	19.54	35.35
Güvenli Bağlanma	-2.81	0.57	-0.24	-4.91	<.001***	-3.93	-1.68
Korkulu Bağlanma	3.41	0.57	0.36	5.93	<.001***	2.28	4.54
Kayıtsız Bağlanma	1.77	0.57	0.16	3.12	0.002**	0.66	2.89

$R=.66 \quad R^2=.44 \quad F_{(3,394)}=103.07 \quad p<.001***$

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$; Not, GA: Güven Aralığı

Regresyon tablosuna ait sonuçlar incelendiğinde, güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, kayıtsız bağlanma değişkenleri yalnızlığı yordamaktadır. R^2 değeri .44 olup, yordayıcıların sonuç değişkenindeki varyansın %44'ünü açıkladığını görülmektedir ($F(3,394)=103.07$, $p<.001$). Bulguların sonucu olarak, güvenli bağlanmanın yalnızlığı negatif yönde yordadığını ($\beta=-.24$ $p<.001$), korkulu bağlanmanın yalnızlığı pozitif yönde yordadığını ($\beta=.36$ $p<.001$), kayıtsız bağlanmanın yalnızlığı pozitif yönde yordadığını ($\beta=.16$ $p<.01$) göstermektedir.

D. Karşılaştırma Analizi

Bu bölümde, Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği, demografik değişkenlere göre incelenmiş ve Bağımsız Örneklem t-testi ile ANOVA testi kullanılarak elde edilen sonuçlar ilgili tablolarda sunulmuştur.

Çizelge 9 Cinsiyete Göre Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Kadın (n=237)		Erkek (n=161)		t	df	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Yabancılaşma	7.41	4.34	5.59	5.11	3.69	305.733	<.001***
Güvensiz Bağlanma	6.21	3.25	4.24	3.92	5.25	300.207	<.001***
Egoantrizm	3.54	2.49	2.84	3.12	2.37	291.221	0.018*
Sosyal Yetersizlik	1.96	1.86	1.16	1.79	4.26	396	<.001***
Gerçeğin Bozulması	3.15	2.76	2.59	3.29	1.83	396	0.068
Algı Belirsizliği	5.25	2.50	4.89	2.62	1.40	396	0.162
Halüsinasyon ve Delüzyon	1.43	1.83	1.29	1.91	0.76	396	0.447
UCLA Yalnızlık Ölçeği	37.90	11.38	33.61	14.94	3.08	281.399	0.002**
Güvenli Bağlanma	3.96	1.03	4.58	1.17	-5.57	396	<.001***
Korkulu Bağlanma	4.24	1.14	3.08	1.41	8.65	294.057	<.001***
Saplantılı Bağlanma	4.11	1.29	3.62	1.14	3.96	370.086	<.001***
Kayıtsız Bağlanma	4.58	1.02	3.95	1.32	5.10	284.803	<.001***
Evlilik Kaygısı Ölçeği	29.22	8.88	24.54	10.82	4.54	297.694	<.001***

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Yukarıdaki bulguların sonuçları incelendiğinde, Gerçeğin Bozulması, Algı Belirsizliği, Halüsinasyon ve Delüzyon cinsiyet bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$).

Yabancılaşma alt boyutundan ($t(305.733)=3.69, p<.05$), Güvensiz Bağlanma alt boyutundan ($t(300.207)=5.25, p<.05$), Egoantrizm alt boyutundan ($t(291.211)=2.37, p<.05$), Sosyal Yetersizlik alt boyutundan ($t(396)=4.26, p<.05$), UCLA Yalnızlık Ölçeğinden ($t(281.399)=3.08, p<.05$) aldıkları puanlar cinsiyet bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Ölçeklerden elde edilen ortalama puanlar incelendiğinde, kadınların puanları erkeklere göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Güvenli Bağlanma alt boyutundan ($t(396)=-5.57, p<.05$) aldıkları puanlar cinsiyet bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Ölçeklerden elde edilen ortalama puanlar incelendiğinde, erkeklerin puanları kadınlara göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Korkulu Bağlanma alt boyutundan ($t(294.057)=8.65, p<.05$), Saplantılı Bağlanma alt boyutundan ($t(370.086)=3.96, p<.05$), Kayıtsız Bağlanma alt boyutundan ($t(284.803)=5.10, p<.05$), Evlilik Kaygısı Ölçeğinden ($t(297.694)=4.54, p<.05$) aldıkları puanlar cinsiyet bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Ölçeklerden elde edilen ortalama puanlar incelendiğinde, kadınların puanları erkeklere göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Çizelge 10 İlişki Durumuna Göre Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	İlişkisi yok (n=261)		İlişkisi var (n=137)		t	df	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Yabancılaşma	7.27	4.97	5.53	4.06	3.77	327.614	<.001***
Güvensiz Bağlanma	5.52	3.84	5.20	3.29	0.89	316.080	0.374
Egosantrizm	3.32	2.81	3.12	2.72	0.67	396	0.500
Sosyal Yetersizlik	1.79	1.98	1.35	1.60	2.37	330.447	0.018*
Gerçeğin Bozulması	2.94	2.98	2.88	3.05	0.19	396	0.851
Algı Belirsizliği	5.20	2.54	4.93	2.57	1.01	396	0.313
Halüsinasyon ve Delüzyon	1.41	1.86	1.30	1.86	0.56	396	0.573
UCLA Yalnızlık Ölçeği	36.80	13.45	34.96	12.32	1.34	396	0.182
Güvenli Bağlanma	4.21	1.11	4.19	1.17	0.17	396	0.865
Korkulu Bağlanma	3.83	1.37	3.65	1.40	1.26	396	0.209
Saplantılı Bağlanma	3.94	1.22	3.86	1.32	0.58	396	0.565
Kayıtsız Bağlanma	4.42	1.19	4.16	1.17	2.05	396	0.042*
Evlilik Kaygısı Ölçeği	27.54	10.15	26.93	9.64	0.58	396	0.563

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Yukarıdaki bulguların sonuçları incelendiğinde, Güvensiz Bağlanma, Egosantrizm, Gerçeğin Bozulması, Algı Belirsizliği, Halüsinasyon ve Delüzyon, UCLA Yalnızlık Ölçeği, Güvenli Bağlanma, Korkulu Bağlanma, Saplantılı Bağlanma, Evlilik Kaygısı Ölçeği ilişki durumu bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar olmadığı belirlenmiştir ($p > .05$).

Yabancılaşma alt boyutundan ($t(327.614)=3.77, p < .05$), Sosyal Yetersizlik alt boyutundan ($t(330.447)=2.37, p < .05$), Kayıtsız Bağlanma alt boyutundan ($t(396)=2.05, p < .05$) aldıkları puanlar ilişki durumu bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Ölçeklerden elde edilen ortalama puanlar incelendiğinde, ilişkisi olmayanların puanları olanlara göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Çizelge 11 Yaşa Göre Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Yaş						F(2,395)	p	Post-Hoc
	18-25 ¹ (n=136)		26-29 ² (n=169)		30 yaş ve üzeri ³ (n=93)				
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Yabancılaşma	7.19	4.32	6.70	4.78	5.86	5.19	2.19	0.113	-
Güvensiz Bağlanma	5.94	3.37	5.34	3.70	4.76	3.91	2.94	0.054	-
Egosantrizm	3.64	2.76	3.09	2.73	2.99	2.86	2.04	0.131	-
Sosyal Yetersizlik	1.85	1.87	1.60	1.77	1.40	2.01	1.65	0.193	-
Gerçeğin Bozulması	3.32	3.07	2.80	2.94	2.56	2.95	2.06	0.129	-
Algı Belirsizliği	5.24	2.49	5.00	2.55	5.11	2.67	0.32	0.727	-
Halüsinasyon ve Delüzyon	1.53	1.91	1.39	1.86	1.11	1.77	1.44	0.238	-
UCLA Yalnızlık Ölçeği	37.19	11.56	36.72	13.20	33.67	14.71	2.28	0.104	-
Güvenli Bağlanma	3.94	1.06	4.19	1.07	4.62	1.22	10.41	<.001***	3>1,2
Korkulu Bağlanma	3.99	1.29	3.83	1.36	3.35	1.45	6.38	0.002**	1,2>3
Saplantılı Bağlanma	3.97	1.31	4.02	1.21	3.62	1.22	3.33	0.037*	2>3
Kayıtsız Bağlanma	4.49	1.15	4.32	1.14	4.10	1.29	3.01	0.051	-
Evlilik Kaygısı Ölçeği	28.07	8.66	27.54	10.00	25.85	11.54	1.44	0.237	-

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Yukarıdaki bulguların sonuçları incelendiğinde, Yabancılaşma, Güvensiz Bağlanma, Egosantrizm, Sosyal Yetersizlik, Gerçeğin Bozulması, Algı Belirsizliği, Halüsinasyon ve Delüzyon, UCLA Yalnızlık Ölçeği, Kayıtsız Bağlanma, Evlilik Kaygısı Ölçeği aldıkları puanlar yaş bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar olmadığı belirlenmiştir ($p > .05$).

Güvenli Bağlanma alt boyutundan ($F(2,395)=10.41$, $p < .05$) aldıkları puanlar yaş bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Tukey bulgularını göz önüne aldığımızda, 30 yaş ve üzerinde olanların aldığı puanları 18-25 ve 26-29 yaş aralığında olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Korkulu Bağlanma alt boyutundan ($F(2.395)=6.38, p<.05$) aldıkları puanlar yaş bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Tukey bulgularını göz önüne aldığımızda, 18-25 ve 26-29 yaş aralığında olanların aldığı puanları 30 yaş ve üzeri olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Saplantılı Bağlanma alt boyutundan ($F(2.395)=3.33, p<.05$) aldıkları puanlar yaş bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Tukey bulgularını göz önüne aldığımızda, 26-29 yaş aralığında olanların aldığı puanları 30-33 yaş aralığında olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Çizelge 12 Mesleki Deneyime Göre Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Mesleki Deneyim						F(2,395)	p	Post-Hoc
	0-5 ¹ (n=285)		6-10 ² (n=96)		11 ve üzeri ³ (n=17)				
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Yabancılaşma	6.82	4.44	6.04	5.59	7.65	4.36	1.36	0.259	-
Güvensiz Bağlanma	5.54	3.51	4.80	4.11	6.76	3.07	2.68	0.070	-
Egoantrizm	3.22	2.70	3.06	2.90	4.88	3.02	3.21	0.042*	3>1,2
Sosyal Yetersizlik	1.71	1.77	1.42	2.12	1.59	1.94	0.90	0.406	-
Gerçeğin Bozulması	2.89	2.91	2.89	3.15	3.71	3.60	0.61	0.546	-
Algı Belirsizliği	5.00	2.48	5.50	2.78	4.71	2.26	1.62	0.199	-
Halüsinasyon ve Delüzyon	1.31	1.75	1.50	2.08	1.65	2.32	0.56	0.572	-
UCLA Yalnızlık Ölçeği	36.65	12.24	34.76	15.71	36.06	10.50	0.74	0.476	-
Güvenli Bağlanma	4.12	1.09	4.49	1.18	4.12	1.28	3.99	0.019*	2>1
Korkulu Bağlanma	3.93	1.29	3.29	1.54	3.91	1.35	8.01	<.001***	1>2
Saplantılı Bağlanma	4.02	1.27	3.56	1.12	4.15	1.40	5.15	0.006**	1>2
Kayıtsız Bağlanma	4.45	1.11	3.96	1.33	4.33	1.29	6.37	0.002**	1>2
Evlilik Kaygısı Ölçeği	27.79	9.41	25.58	11.27	29.47	10.56	2.18	0.115	-

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Yukarıdaki bulguların sonuçları incelendiğinde, Yabancılaşma, Güvensiz Bağlanma, Sosyal Yetersizlik, Gerçeğin Bozulması, Algı Belirsizliği, Halüsinasyon ve

Delüzyon, UCLA Yalnızlık Ölçeği, Evlilik Kaygısı Ölçeği aldıkları puanlar mesleki deneyim bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$).

Egosantrizm alt boyutundan ($F(2.395)=3.21, p<.05$) aldıkları puanlar mesleki deneyim bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Tukey bulgularını göz önüne aldığımızda, mesleki deneyimi 11 ve üzeri olanların aldığı puanları 0-5 ve 6-10 olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Güvenli Bağlanma alt boyutundan ($F(2.395)=3.99, p<.05$) aldıkları puanlar mesleki deneyim bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Tukey bulgularını göz önüne aldığımızda, mesleki deneyimi 6-10 olanların aldığı puanları 0-5 olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Korkulu Bağlanma alt boyutundan ($F(2.395)=8.01, p<.05$) aldıkları puanlar mesleki deneyim bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Games-Howell bulgularını göz önüne aldığımızda, mesleki deneyimi 0-5 olanların aldığı puanları 6-10 olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Saplantılı Bağlanma alt boyutundan ($F(2.395)=5.15, p<.05$) aldıkları puanlar mesleki deneyim bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Tukey bulgularını göz önüne aldığımızda, mesleki deneyimi 0-5 olanların aldığı puanları 6-10 olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Kayıtsız Bağlanma alt boyutundan ($F(2.395)=6.37, p<.05$) aldıkları puanlar mesleki deneyim bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Games-Howell bulgularını göz önüne aldığımızda, mesleki deneyimi 0-5 olanların aldığı puanları 6-10 olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Çizelge 13 Gelir Durumuna Göre Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Evlilik Kaygısı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Gelir Durumu						F(2,395)	p	Post-Hoc
	0-20.000 ¹ (n=66)		20.001-40.000 ² (n=250)		40.001 ve üzeri ³ (n=82)				
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Yabancılaşma	6.89	3.95	7.11	4.72	5.16	5.15	5.42	0.005**	2>3
Güvensiz Bağlanma	6.03	3.07	5.80	3.61	3.74	3.80	11.40	<.001***	1,2>3
Egosantrizm	3.89	2.68	3.36	2.73	2.43	2.85	5.69	0.004**	1,2>3
Sosyal Yetersizlik	1.59	1.53	1.87	1.93	0.95	1.78	7.78	<.001***	2>3
Gerçeğin Bozulması	3.64	3.33	3.11	3.03	1.77	2.23	8.79	<.001***	1,2>3
Algı Belirsizliği	5.33	2.31	5.21	2.54	4.61	2.73	2.02	0.134	-
Halüsinasyon ve Delüzyon	1.59	2.17	1.54	1.90	0.70	1.22	7.08	0.001**	1,2>3
UCLA Yalnızlık Ölçeği	37.11	10.32	37.43	12.80	31.56	14.96	6.59	0.002**	1,2>3
Güvenli Bağlanma	3.92	0.93	4.07	1.11	4.84	1.13	18.27	<.001***	3>1,2
Korkulu Bağlanma	4.19	1.25	3.90	1.29	3.03	1.48	17.16	<.001***	1,2>3
Saplantılı Bağlanma	3.89	1.43	4.01	1.22	3.62	1.17	3.06	0.048*	2>3
Kayıtsız Bağlanma	4.41	1.13	4.44	1.13	3.91	1.32	6.59	0.002**	1,2>3
Evlilik Kaygısı Ölçeği	28.15	8.23	28.40	9.88	23.39	10.63	8.37	<.001***	1,2>3

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Yukarıdaki bulguların sonuçları incelendiğinde, algı belirsizliği aldığı puanlar gelir durumu bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$).

Yukarıdaki bulguların sonuçları incelendiğinde, Yabancılaşma alt boyutundan ($F(2.395)=5.42$, $p<.05$) aldıkları puanlar gelir durumuna bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Tukey bulgularını göz önüne aldığımızda, geliri 20.001-40.000 olanların aldığı puanları 40.001 ve üzeri olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Güvensiz Bağlanma alt boyutundan ($F(2.395)=11.40$, $p<.05$) aldıkları puanlar gelir durumuna bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı

ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Games-Howell bulgularını göz önüne aldığımızda, geliri 0-20.000 ve 20.001-40.000 olanların aldığı puanları 40.001 ve üzeri olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Egosantrizm alt boyutundan ($F(2.395)=5.69, p<.05$) aldıkları puanlar gelir durumuna bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Tukey bulgularını göz önüne aldığımızda, geliri 0-20.000 ve 20.001-40.000 olanların aldığı puanları 40.001 ve üzeri olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Sosyal Yetersizlik alt boyutundan ($F(2.395)=7.78, p<.05$) aldıkları puanlar gelir durumuna bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Games-Howell bulgularını göz önüne aldığımızda, geliri 20.001-40.000 olanların aldığı puanları 40.001 ve üzeri olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Gerçeğin Bozulması alt boyutundan ($F(2.395)=8.79, p<.05$) aldıkları puanlar gelir durumuna bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Games-Howell bulgularını göz önüne aldığımızda, geliri 0-20.000 ve 20.001-40.000 olanların aldığı puanları 40.001 ve üzeri olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Halüsinasyon ve Delüzyon alt boyutundan ($F(2.395)=7.08, p<.05$) aldıkları puanlar gelir durumuna bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Games-Howell bulgularını göz önüne aldığımızda, geliri 0-20.000 ve 20.001-40.000 olanların aldığı puanları 40.001 ve üzeri olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

UCLA Yalnızlık Ölçeğinden ($F(2.395)=6.59, p<.05$) aldıkları puanlar gelir durumuna bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Games-Howell bulgularını göz önüne aldığımızda, geliri 0-20.000 ve 20.001-40.000 olanların aldığı puanları 40.001 ve üzeri olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Güvenli Bağlanma alt boyutundan ($F(2.395)=18.27, p<.05$) aldıkları puanlar gelir durumuna bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Tukey bulgularını göz önüne aldığımızda, geliri 40.001 ve üzeri olanların aldığı puanları 0-20.000 ve 20.001-40.000 olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Korkulu Bağlanma alt boyutundan ($F(2.395)=17.16, p<.05$) aldıkları puanlar gelir durumuna bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Games-Howell bulgularını göz önüne aldığımızda, geliri 0-20.000 ve 20.001-40.000 olanların aldığı puanları 40.001 ve üzeri olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Saplantılı Bağlanma alt boyutundan ($F(2.395)=3.06, p<.05$) aldıkları puanlar gelir durumuna bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Games-Howell bulgularını göz önüne aldığımızda, geliri 20.001-40.000 olanların aldığı puanları 40.001 ve üzeri olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Kayıtsız Bağlanma alt boyutundan ($F(2.395)=6.59, p<.05$) aldıkları puanlar gelir durumuna bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Tukey bulgularını göz önüne aldığımızda, geliri 0-20.000 ve 20.001-40.000 olanların aldığı puanları 40.001 ve üzeri olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Evlilik Kaygısı Ölçeğinden ($F(2.395)=8.37, p<.05$) aldıkları puanlar gelir durumuna bazında yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı ölçüde farklılıklar belirlenmiştir. Games-Howell bulgularını göz önüne aldığımızda, geliri 0-20.000 ve 20.001-40.000 olanların aldığı puanları 40.001 ve üzeri olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

V. TARTIŞMA

Bu araştırmada nesne ilişkileri ve bağlanma stilleri bağlamında bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ve yalnızlık düzeyleri ilişkisi incelenmiştir. Çalışmanın bu bölümünde veri analizlerden elde edilen sonuçlar literatür çerçevesinde tartışılacaktır. Ancak çalışmanın özgünlüğü açısından seçilen örneklem grubu olan bekâr sağlık çalışanları ile ilgili daha öncesinde literatürde yapılmış araştırmaya rastlanılmamış olmasından dolayı tartışma başlığı literatürde daha önce yapılmış çalışmalarda kullanılan örneklem gruplarıyla tartışılacaktır.

Nesne ilişkileri özelinde değerlendirildiğinde her bir alt boyutun değerlendirildiği ve temsil ettiği durumlar mevcuttur. Yabancılaşma alt boyutundan yüksek alan bireylerin temel güven duygusundaki ve duygusal yakınlaşmalarda eksikliği, düzenli ve doyurucu ilişkiler kurmaktaki güçlüklerden bahsedilmektedir (Bell, 1995). Ayrıca bunun yanında sınırlı derecede olabilen empati kurma, sosyal ilişkilerin yapay olabileceği ve aidiyet duygusunu yaşamaktaki sıkıntılar olarak söylenebilir (Uluç vd., 2015). Nesne ilişkileri alt boyutlarından güvensiz bağlanma diğer insanlarla olan ilişkilerde reddedilmeye karşı oluşan fazla duyarlılık ve yakınlığa karşı duyulan özlem olarak söylenebilir (Bell, 1995). Bu kişiler yakın ilişkilerinde oluşabilecek olası ayrılıklar, kayıplar ve yalnızlık sonucundaki toleransın oldukça düşük olabileceğini gösterdiği söylenebilir (Uluç vd., 2015). Nesne ilişkilerinin bir diğer alt boyutu olan egosantrizm ise diğer insanların niyetine yönelik güvensizlik duyma, karşı tarafı kendi ihtiyaçları doğrultusunda algılama ve manipüle etme fikrinin varlığını ortaya koyar (Bell, 1995). Bu alt boyuttan yüksek puan alan katılımcıların diğerlerini sömüren, baskı kuran, manipülatif davranabilen kişiler olarak algılayabilmektedirler (Uluç, 2015). Nesne ilişkilerinin son alt boyutu ise sosyal yetersizlik olup ilişkilerinde çekingen olma, gerginlik duyma ve iletişim yollarını bilememe gibi durumları ortaya koymaktadır (Bell, 1995). Bu alt boyuttan yüksek alan katılımcılar kendilerini sosyal anlamdaki yetersiz olarak görebilmekte, ilişkilerini tahmin edilemez olarak yorumlamaktadırlar ve ilişkilerinde yoğun kaygı duyguları nedeniyle kaçınma davranışı görülebilmektedir (Bell, 1995).

A. Demografik Değişkenler ile Nesne İlişkileri, Bağlanma Stilleri, Evlilik Kaygısı ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması

Bu çalışmada, nesne ilişkilerinin yabancılaşma, güvensiz bağlanma, egosantrizm ve sosyal yetersizlik alt boyutlarının kadınlarda erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu bulgulanmıştır. Literatürde bu konuda aynı sonuçların bulunduğu ortaya konulmuştur. Nesne ilişkileri alt boyutlarından güvensiz bağlanma ve yabancılaşma alt boyutlarının kadınlarda erkeklere göre daha yüksek seviyede olduğu bulunmuştur (Koçak, 2019). Diğer bir çalışmada nesne ilişkileri alt boyutu olan güvensiz bağlanmanın kadınlarda erkeklere göre daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir (Işık, 2016). Bir başka araştırma kadınların erkeklere göre diğer insanlarla sağlıklı nesne ilişkileri geliştirme eğilimlerinin ve güvensiz bağ kurmalarının daha fazla olduğu ortaya konulmuştur (Faraji ve Başçelik, 2022). Nesne ilişkilerinin incelendiği bir başka çalışmada araştırmamıza paralel olarak nesne ilişkilerindeki alt boyutların tamamında kadınların puanlarının erkeklere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur (Gürek, 2022). Bu noktada kadınların erkeklere göre yalnız kalmaya karşı daha fazla duyarlı olduğu, kaliteli ilişkiler kurmakta zorlandığı, ilişkilerinde yaklaşmanın kolay olmadığı ve ilişkilerde güvensizlik yaşadığı düşünülmektedir. Ancak bu bulguların aksi şekilde sonuçlara ulaşan araştırmalarda bulunmaktadır. Nesne ilişkilerinin tüm alt boyutlarında erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre daha yüksek seviyede olduğu bulunmuştur (Atılğan, 2020). Tüm bunlarla beraber nesne ilişkilerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı çalışmalarda mevcuttur. Develi (2022) yaptığı çalışmada nesne ilişkilerinin tüm alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuştur. Aynı şekilde bir başka çalışmada nesne ilişkileri alt boyutlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı ortaya konulmuştur (Genç, 2020). Tüm bunlar doğrultusunda nesne ilişkileri alt boyutları ile cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu çalışmalar olduğu gibi anlamlı ilişkilerin bulunmadığı çalışmalarında olduğu görülmektedir.

Araştırmada İlişki Ölçekleri Anketi alt boyutları incelendiğinde, erkek katılımcılarda güvenli bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların kadınlara göre daha fazla olduğu bulgulanmıştır. Korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanma alt boyutları incelendiğinde ise kadınların erkeklere göre daha yüksek

puanlar aldığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde buna benzer sonuçlar olduğu görülmektedir. Sümer ve Güngör (1999) yaptıkları araştırmada erkeklerin kadınlara göre güvenli bağlanma alt boyutundan daha yüksek sonuçlar aldığını bulgulamaktadır. Aynı araştırma da kadınların erkeklere göre korkulu bağlanma stilinde daha yüksek puanlar aldığı görülmektedir. İlhan ve Özdemir'in (2012) yaptıkları çalışmada erkek katılımcıların güvenli bağlanma alt boyutundan yüksek puanlar aldığını, kadın katılımcıların ise saplantılı bağlanma alt boyutundan yüksek puanlar aldığını ortaya koymaktadır. Sümer ve Güngör (1999) araştırma sonuçlarına kadınlar ve erkeklerin yetiştirilme tarzlarının farklılığı ve kadınlara kendini korumaya yönelik daha fazla telkinlerde bulunulmasından dolayı olabileceğini ortaya koymaktadır. Bizim araştırmamıza paralel olarak erkeklerin kadınlara göre güvenli bağlanma alt boyutundan daha yüksek puanlar aldığını gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Kara, 2018; Azman 2016; Erözkan, 2011; Birgi, 2010; Keskin ve Çam, 2008). Dörtlü modeli ortaya koyan Barholomew ve Horowitz'in (1991) yaptıkları çalışmada, bu araştırmadan farklılaşarak erkeklerin kayıtsız bağlanma alt boyutundan kadınlara göre daha yüksek puan aldığını ve kadınların ise korkulu bağlanma alt boyutundan erkeklere göre daha yüksek puan aldığını göstermektedir. Sonuç olarak literatür incelendiğinde genel olarak güvenli bağlanma alt boyutunun erkeklerde daha yüksek olduğu ancak diğer alt boyutlarında kadınların ve erkeklerin yüksek aldığı puanlarda değişkenlik olduğu görülmektedir. Bu belli noktada kadın ve erkeklere yüklenen sorumluluk duygusu, özellikle ülkemizde yetiştirilme tarzlarındaki farklılıklar gibi nedenler güvenli bağlanma alt boyutunu etkilemiş olduğu düşünülebilir.

Araştırmada katılımcıların evlilik kaygısı düzeylerini incelendiğinde kadınların aldıkları puanların erkeklere göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Literatürde bu sonucu destekleyecek bulgulara sahip araştırmalar bulunmaktadır. Sezer'in (2019) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada kadınların aldığı evlilik kaygısı puanlarının erkeklere göre anlamlı derecede farklı olduğunu bulgulamıştır. Bir başka araştırmada Kestir (2021) 18-40 yaş arasındaki evlenmemiş bireylerle yaptığı çalışmada kadınların, erkeklere göre evlilik kaygısının daha yüksek puanlar aldığını ortaya koymuştur. Özkan ve Yıldız'ın (2005) yaptığı çalışmada kadınların evlilikteki sorumlulukların fazla olması gibi nedenlerle evlilik kaygısının erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak çalışmamızdan farklı sonuçlar literatürde yer almaktadır. Güler'in (2021) de yapmış olduğu çalışmada 18-25 yaş arası katılımcılarda evlilik kaygısı cinsiyete göre incelendiğinde anlamlı bir

farklılık bulunmadığı ortaya konulmuştur. Aynı şekilde Yıldız'ın (2019) da yaptığı çalışmada evlilik aşamasında maddi yönden erkeklerin aldığı sorumluluğun fazla olmasından dolayı erkeklerin özellikle maddi açıdan evlilik kaygısının daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak literatür incelendiğinde evlilik kaygısının cinsiyete göre anlamlı derecede değişiklik gösterdiğini ortaya koyan araştırmalar olduğu gibi böyle bir ilişkinin varlığını ortaya koymayan araştırmalarda mevcuttur.

Araştırmada katılımcıların yalnızlık düzeylerinin cinsiyetle ilişkisi olup olmadığına bakıldığında kadınların aldığı puanın erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde araştırma sonuçlarıyla benzerlik gösteren çalışmalar olduğu görülmektedir. Sarıçam'ın (2011) yaptığı çalışmada kadınların yalnızlık düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Borys ve Perlman (1985) yaptıkları çalışmada kadınların yalnızlık düzeylerinin erkeklere göre belirgin şekilde farklılaştığını ortaya koymuşlardır. Aynı şekilde Victor ve Yang (2012) kadınlarda yalnızlık puanlarının daha yüksek olduğuna dair sonucu bulgulanmıştır. Literatürde bu araştırmada bulunan sonucun aksine de araştırmalar bulunmaktadır. Demir'in (1990) yaptığı araştırmada erkeklerin yalnızlık puanlarının kadınlara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Çağır'ın (2010) ve Körler'in (2011) üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmalarında erkeklerin kadınlara göre daha yüksek puanlar aldığı sonucuna ulaşmıştır. Tüm bu durumların aksine literatürde yalnızlık düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı dair çalışmalarda bulunmaktadır. Özdayı ve Özavcı'nın (2020) yardımcı sağlık personellerinde yalnızlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelediği çalışmada cinsiyet değişkeni ve yalnızlık düzeylerinin herhangi bir anlamlı farklılığa neden olmadığı bulgulanmıştır. Kozaklı'nın (2006) yılında yaptığı araştırmada yalnızlık düzeylerinin cinsiyetle ilişkisinin olmadığını bulgulanmıştır. Bununla beraber Çeçen'in (2008) yaptığı araştırmasında yalnızlık düzeyleri ile cinsiyetin anlamlı bir sonuç oluşturmadığı sonucuna varmıştır. Amaghani (2016) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin cinsiyete göre bir farklılık oluşturmadığını bulgulanmıştır. Literatürde bulunan araştırmalarla bu araştırma karşılaştırıldığında benzer sonuçlar olduğu gibi farklı sonuçların ortaya konulduğuna rastlanılmıştır.

Araştırmada katılımcıların nesne ilişkileri ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmadığı bulgulanmıştır. Literatürde Koçak'ın (2019) yaptığı çalışmada nesne ilişkileri alt boyutlarından yabancılaşma, güvensiz bağlanma ve egosantrizm puanlarının yaş değişkeniyle anlamlı bir

farklılaşmanın olmadığı ancak sosyal yetersizlik alt boyutunda anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu bu çalışmayla benzerlik göstermiş olsa bile literatürde aksi sonuçlara ulaşılmış çalışmalar mevcuttur. Işık'ın (2016) yaptığı araştırmada nesne ilişkileri alt boyutlarından olan yabancılaşma, güvensiz bağlanma egosantrizm ve sosyal yetersizlik puanlarının genç yetişkinlerde ileri yaştaki yetişkinlere göre daha yüksek düzeyde olduğunu bulgulamıştır. Başçelik'in (2021) yaptığı araştırmada yaş arttıkça nesne ilişkileri alt boyutlarının düzeylerinin azaldığı bulgulanmıştır. Develi'nin (2022) yılında yaptığı araştırmada nesne ilişkileri ile yaş değişkeni arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuş olup katılımcıların yaşları arttıkça nesne ilişkileri kalitesinde artış gözlenmektedir. Sonuç olarak literatürde nesne ilişkileri ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak farklı bulgulara ulaşılan çalışmalar bulunmaktadır.

Araştırmada katılımcıların bağlanma stilleri ile yaş değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığında yaşlar arttıkça katılımcılar güvenli bağlanma alt boyutlarında diğer gruplara göre daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Bulgulara bakıldığında korkulu bağlanma alt boyutlarında katılımcıların yaşları azaldıkça aldıkları puanların daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Diğer yandan saplantılı bağlanma alt boyutlarında 26-29 yaş aralığında olan katılımcıların aldığı puanlar 30 yaş ve üzeri olanlara göre anlamlı derecede yüksek puanlar aldığı görülmektedir. Yavuz'un (2018) yaptığı araştırmada güvenli bağlanma alt boyutundan alınan puanların yaş arttıkça arttığı ortaya konulmuş ancak diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Kandaz'ın (2018) yaptığı çalışmada güvenli bağlanma alt boyutunda benzer şekilde yaş arttıkça alınan puanların arttığı görülmektedir. Başçelik'in (2021) yaptığı çalışmada güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının yaş arttıkça arttığı ancak korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanma alt boyutlarının azaldığı ortaya konulmuştur. Onay'ın (2023) yaptığı araştırmada katılımcıların yaşlarının arttıkça güvenli bağlanma alt boyutları puanlarının da arttığı ancak diğer bağlanma stili alt boyutlarında yaş değişkeni ile ilgili bir anlamlı farklılığın rastlanılmadığı bulgulanmıştır. Aynı şekilde Atabay (2019) yaptığı çalışmalarda güvenli bağlanma alt boyutu puanlarının yaş arttıkça yükseldiğini, diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık görülmediğini ortaya koymuşlardır. Bunların dışında Yazıcıoğlu (2011) ve Özdemir (2017) yaptıkları çalışmada yaş değişkeninin bağlanma stilleriyle istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç vermediğini ortaya koymuşlardır. Sonuç olarak literatürde bağlanma

stilleri ile yaş değişkeni arasındaki farklılaşmanın varlığıyla ilgili farklı çalışmalara rastlanılmaktadır.

Araştırmada katılımcıların evlilik kaygısı ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı bulgulanmıştır. Sezer (2019) ve Güler'in (2021) yaptıkları çalışmalarda bu araştırmayla benzer şekilde evlilik kaygısının yaş değişkeniyle anlamlı düzeyde bir anlamlılık ortaya çıkmadığını bulgulanmışlardır. Literatür taramasında bunun tersine araştırmalarda mevcuttur. Kestir'in (2021) yılında yaptığı çalışmada 32 yaş üzerindeki bireylerin daha küçük yaşta gruplara göre evlilik kaygısının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Sonuç olarak evlilik kaygısının yaş değişkeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığı olup olmadığına dair farklı bulgular ortaya konulmuştur.

Çalışmada katılımcıların yalnızlık düzeyleri ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulgulanmıştır. Luhmann ve Hawkley'in (2016) yaptıkları çalışmada geç ergenler ile yaşlı yetişkinler arasında yaş değişkeni ve yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmüştür. Aynı şekilde yaşları üç gruba ayrılan 27 ile 101 arasında değişkenlik gösteren katılımcılar arasında yaş değişkeni ile yalnızlık düzeyleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı ortaya konulmuştur (Lee and Ko, 2018). Bununla birlikte Atlı vd. (2015) yaptığı çalışmada genç yetişkinler ile yetişkinler arasında yapılan çalışmalarda genç yetişkinlerin yalnızlık düzeyi ölçeğinden aldıkları puanların anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir. Aynı şekilde Odacı ve Kalkan'ın (2010) ve Ünlü (2015) yaptıkları çalışmalarda genç yetişkinlerde yalnızlık düzeyi ölçeğinin puanlarında da yaşlı yetişkinlere göre yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Araştırmada katılımcıların nesne ilişkileri ile ilişki durumu değişkeninin ilişkisi incelenmiştir. Nesne ilişkileri yabancılaşma ve sosyal yetersizlik alt boyutlarından alınan puanların ilişki durumu değişkeni arasında yapılan incelemede anlamlı ölçüde farklılıklar bulgulanmıştır. İlişkisi olmayan katılımcıların nesne ilişkileri alt boyutlarından aldıkları puanlara göre daha fazla olduğu görülmüştür. Bu ise ilişkisi olan bireylerin nesne ilişkileri kalitesinin, ilişkisi olmayan bireylere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Develi'nin (2022) yaptığı çalışmada bu araştırmayla benzer sonuçlar bulgulanmış olup ilişkisi olmayan bireylerin ilişkisi olan ya da evli katılımcılara göre nesne ilişkileri kalitesinin daha düşük olduğunu ortaya koymuştur. Sosyal yetersizlik alt boyutu ilişkilerde çekingenlik ve gerginlik oluşması, karşı cins bireylerle etkileşimde ve yeni arkadaşlıklar kurma noktalarında sıkıntılar

yaşamını temsil etmektedir (Bell, 1995). Bu açıdan değerlendirildiğinde ilişkisi var olan bireylerin daha kaliteli nesne ilişkileri kurması bu açıklamayla ilgili olabileceği düşünülmektedir. Literatürde nesne ilişkileri ile ilişki durumu değişkenine genel anlamda evli ya da bekâr olarak değinilmiş olduğundan daha detaylı karşılaştırma yapılamamıştır.

Araştırmada bağlanma stilleri ve ilişki durumu değişkeninin ilişkisi incelenmiştir. Bağlanma stillerinin alt boyutlarından güvenli bağlanma, korkulu bağlanma ve saplantılı bağlanmanın ilişki durumu değişkeniyle anlamlı bir farklılığa neden olmadığı bulgulanmıştır. Ancak kayıtsız bağlanma alt boyutlarında ilişki durumu değişkeniyle istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç ortaya çıkmış olup ilişkisi olmayan katılımcıların, ilişkisi olan katılımcılara göre daha yüksek puanlar aldığı gözlemlenmiştir. Literatüre bakıldığında güvenli bağlanmanın ilişki durumuyla ilgili anlamlı sonuçlar bulunduğu araştırmalar görülmüştür. Kır-Demirhan (2020), Onay (2023) ve Ülük'ün (2021) yaptıkları araştırmalarda üçlü bağlanma stilini kullanmış oldukları görülmüş ve kaygılı/kararsız bağlanma alt boyutunun ilişkisi olmayan bireylerde daha yüksek olduğunu bulgulamışlardır. Eldoğan vd. (2018) bu araştırmaları diğer açıdan destekleyecek şekilde güvenli bağlanma alt boyutundan yüksek alan katılımcıların ilişkisi olanlar olduğunu ortaya koymuştur. Bu açıdan bakıldığında güvenli bağlanan bireylerin içten, samimi ve yakın ilişkiler kurmaları, bireylerin ilişki kurmaya olumlu yaklaşımları ve bakım verme ya da yakınlık gibi temel ihtiyaçlar için doyum sağlamasıyla ilişkili olabilmektedir (Mikulincer vd., 2002). Güvenli bağlanma dışındaki bağlanma alt boyutlarında ise bireyler zaman zaman terk edilmekten ve reddedilmekten dolayı korku yaşayan kişilerdir (Çalışır, 2009). Bu açıdan bakıldığında elde edilen bulgular anlamlı bir sonuca işaret edebilir. Ancak Karahasanoğlu (2016) yaptığı çalışmada ise ilişki durumu değişkeni ile bağlanma stilleri arasında istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmadığını ortaya koymuştur.

Araştırmada evlilik kaygısı ölçeği ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı ölçüde farklılıklar bulunmadığı belirlenmiştir. Bulgulanan bu sonuç literatürden farklı olduğu görülmektedir. Sezer (2019), Güler (2021), Kestir (2021) ve Öz'ün (2022) yaptıkları araştırmalarda romantik ilişki içerisinde bulunmayan bireylerin romantik ilişkisi olan bireylere göre evlilik kaygısının oldukça arttığını bulgulamışlardır. Yapılan araştırmalarla temel fark bu araştırmanın örnekleminin sağlık çalışanlarıyla olmasıdır.

Araştırmada yalnızlık düzeyleri ile ilişki durumu arasında anlamlı ölçüde farklılaşmadığı bulgulanmıştır. Literatüre bakıldığında yalnızlık düzeyi ile ilişki durumunun istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna varılmıştır (Sezer, 2019). Diğer araştırmalarda ise demografik bilgiler formunda ilişki durumunu ilişkisi var ya da ilişkisi yok olarak sorulmasından ziyade medeni durumun evli ya da bekâr olarak gruplandırılması ile ilgili sorular mevcuttur. Araştırma bekâr sağlık çalışanlarıyla yapıldığından dolayı bu araştırmada demografik formda evli ya da bekâr olarak sorulması mümkün değildir.

Araştırmada nesne ilişkileri ile mesleki deneyim arasında anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığına bakılmıştır. Nesne ilişkileri içerisinde yer alan yabancılaşma, güvensiz bağlanma ve sosyal yetersizlik alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı bulgulanmıştır. Ancak egosantrizm alt boyutundan alınan puanların mesleki deneyim ile anlamlı bir farklılık olduğu bulgulanmıştır. Mesleki düzeyin 11 yıl ve üzeri olanların daha az olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek puanlar aldığı görülmektedir. Egosantrizm alt boyutundan yüksek alan katılımcıların daha kendilerini daha koruyucu yaklaştıklarını ve diğerlerine karşı ise sömürücü, talepkâr, müdahaleci, baskıcı, manipülatif ve kontrol edici olabilecekleri anlamına gelmektedir (Bell, 1995). Bu noktada meslekte daha uzun yıllar çalışmanın gelen deneyimle birlikte kendisini diğerlerine göre daha koruyucu bir noktadan yaklaşmasına ve daha kontrol edici olarak görmesiyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Literatüre bakıldığında nesne ilişkileri ve mesleki deneyimin ilişkisine bakıldığı araştırmaya rastlanılmamıştır. Ancak literatürde çalışan ve çalışmayan katılımcıların nesne ilişkileri alt boyutlarına bakıldığı görülmektedir. Turan'ın (2023) yaptığı araştırmada güvensiz bağlanma alt boyutunda bir farklılaşma olmadığı, yabancılaşma, egosantrizm ve sosyal yetersizlik alt boyutlarında farklılaşma olduğunu ve bu farklılaşmanın çalışan katılımcıların, çalışmayan katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek puanlar aldığını ortaya koymuştur.

Araştırmada bağlanma stilleri ile mesleki deneyim değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığı incelenmiştir. Güvenli bağlanma alt boyutunun mesleki deneyim değişkeni arasında anlamlı fark olduğu bulgulanmıştır. Katılımcıların mesleki deneyimlerinin 6-10 yıl arasında olanları aldığı puanların, 0-5 yıl olanların aldığı puanlara göre anlamlı seviyede yüksek olduğu sonucu ortaya konulmaktadır. Korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanma alt boyutları incelendiğinde ise mesleki deneyimi 0-5 yıl arasında olanların aldıkları puanlar, 6-10

yıl arasında olanlara göre anlamlı şekilde yüksek olduğu bulgulanmıştır. Literatürde mesleki deneyim ile bağlanma stillerini dörtlü bağlanma stili modelinde inceleyen bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Ancak Güvendiren'in (2020) gemi adamlarıyla yaptığı araştırmada mesleğinde 1-3 yıl arasında mesleki deneyime sahip olan katılımcıların 3 yıldan daha fazla olanlara göre daha kaygılı olduğunu ortaya koymuştur. Mesleki deneyim olarak değil de sporcuların spor deneyimlerine göre bağlanma stillerinin değerlendirildiği Öner ve Aşçı'nın (2020) yaptığı araştırmada 10 yıl ve üzeri deneyimi olan sporcuların güvenli ve kayıtsız bağlanma puanlarının 1-9 yıl aralığında olanlara göre daha yüksek olduğunu; 1-9 yıl aralığında deneyime sahip olan sporcuların ise 10 yıl ve üzeri deneyime sahip olan sporculara göre daha yüksek saplantılı bağlanma puanları aldığı sonucunu ortaya koymuştur. Bu araştırmalar ışığında deneyimin arttığı durumlarda güvenli bağlanma puanlarının yükseldiği ancak diğer bağlanma türlerinde ise değişiklikler olduğu görülmektedir.

Evlilik kaygısı ile mesleki deneyim değişkeni arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Literatürde evlilik kaygısının mesleki deneyim ile ilişkisine bakılan bir çalışma bulunmamıştır. Yeni Yol'un (2018) yaptığı araştırmada sağlık çalışanlarının mesleki deneyiminin yükselmesi ile sürekli kaygı düzeyi ölçeğinden alınan puanlarda anlamlı farklılık olduğu ortaya konulmuştur. Beş yıl ve daha fazla görev yapan sağlık çalışanlarının ortalama kaygı düzeyi puanları, beş yıldan az görev yapan sağlık çalışanlarına göre daha fazla olduğu ortaya konulmuştur. Ocaktan, Keklik ve Çöl'ün (2002) yaptığı çalışmada benzer şekilde mesleki deneyimin artmasıyla hissedilen kaygı düzeyinin arttığı ortaya konulmuştur. Bu çalışmada kaygının yarattığı etki gibi evlilik kaygısının da anlamlı bir etki yaratıp yaratmayacağına bakılmak amacı ile incelenmiştir.

Araştırmada yalnızlık düzeyleri ile mesleki deneyim değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Literatürde Özdayı ve Özavcı'nın (2020) Balıkesir Şehir Hastanesi'nde yardımcı sağlık personeliyle yaptığı çalışmada görev süresi değişkeni ve yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını bulgulanmıştır. Demirel'in (2019) hizmet sektöründe çalışan beyaz yakalılar ile yaptığı çalışmada benzer şekilde mesleki deneyim değişkeni ile yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu ortaya koymuştur. Tokgöz'ün (2021) lise öğretmenleriyle iş yaşamındaki yalnızlık üzerine yaptığı çalışmada mesleki kıdemlerinin iş yaşamında hissettikleri yalnızlık ile ilişkisi olmadığı bulgulanmıştır. Kaya'nın (2021) Esenyurt Belediyesi personeli ile yaptığı araştırmada

mesleki deneyim ile yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Literatürde farklı sonuçların olduğu çalışmalarda bulunmaktadır. Oğuz ve Kalkan'ın (2014) mesleki kıdemi fazla olan çalışanların yalnızlık düzeylerinin de daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca Çiftçi ve Dikmenli'nin (2015) yaptığı çalışmada mesleki deneyimi orta düzey olanların, daha az olanlara göre yalnızlık düzeylerine göre daha yüksek olduğunu bulgulanmıştır. Araştırmalarda farklılıkların ortaya çıkış nedeninin örneklem gruplarındaki mesleklerin farklı olması ve katılımcıların yaşlarıyla ilgili olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada nesne ilişkileri ile gelir düzeyi değişkeninin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığına bakılmıştır. Nesne ilişkilerinin yabancılaşma ve sosyal yetersizlik alt boyutlarının gelir düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir. Geliri 20.001-40000 arasında olan katılımcıların aldıkları puanların 40.001 ve üzeri olanlara göre anlamlı seviyede yüksek olduğu bulgulanmıştır. Bununla beraber nesne ilişkilerinin güvensiz bağlanma ve egosantrizm alt boyutlarının gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaştığı bulgulanmıştır. Gelir düzeyi 0-20000 olanlar ile 20001-40000 arasında olan katılımcıların güvensiz bağlanma ve egosantrizm alt boyutlarından aldıkları puanların gelir düzeyi 40.001 ve üzeri olan katılımcılara göre anlamlı şekilde yükseldiği görülmektedir. Bu sonuçların gelir düzeyinin azaldığı durumlarda nesne ilişkileri kalitesinin azaldığı yorumu yapılabilmektedir. Literatürde sağlık çalışanlarının nesne ilişkileri değişkeniyle incelendiği araştırmaya rastlanılmamıştır. Gürek'in (2022) yaptığı çalışmada nesne ilişkileri ile sosyo-ekonomik düzey değişkeninin anlamlı olarak farklılaştığı vurgulanmıştır. Katılımcılardan sosyo-ekonomik düzeyini düşük olarak algılayanların, orta ya da yüksek olarak algılayanlara göre nesne ilişkilerinde bozulmaların arttığını bulgulanmıştır. Ancak Deveci'nin (2021) yaptığı araştırmada farklılık göstererek gelir durumu değişkeni ile nesne ilişkileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını bulgulanmıştır.

Araştırmada bağlanma stilleri ile gelir durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı incelenmiştir. Katılımcıların bağlanma stillerinin güvenli bağlanma alt boyutundan gelir durumu baz alınarak yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulgulanmıştır. Geliri 40.001 ve üzeri olanların aldığı puanların, geliri 0-20000 ile 20001-40000 arasında olanların aldığı puanlara göre kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldıkları görülmektedir. Bağlanma stillerinin korkulu bağlanma ve kayıtsız bağlanma alt

boyutları ile gelir durumu baz alınarak yapılmış olan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu ortaya konulmuştur. Geliri 0-20000 ve 20001-40000 arasında olan katılımcıların aldıkları puanlar, 40001 ve üzeri olanların aldığı puanlara göre kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek olduğu bulgulanmıştır. Bağlanma stillerinin saplantılı bağlanma alt boyutu ile gelir durumu baz alınarak yapılan incelemede, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Geliri 20001-40000 aralığında olan katılımcıların aldığı puanlar, geliri 40001 ve üzeri olan katılımcılara göre anlamlı seviyede yüksek puanlar aldıkları görülmektedir. Burada güvenli bağlanma alt boyutundan yüksek alanların yüksek gelire sahip olan sağlık çalışanları olduğunu ortaya koyarken, saplantılı, korkulu ve kayıtsız bağlanma alt boyutlarına sahip olanların ise daha düşük gelire sahip oldukları görülmektedir. Bu ise bağlanma stillerinin gelir düzeyiyle olan ilişkisini ortaya koyduğu düşünülmektedir. Konyalıoğlu'nun (2000) yaptığı araştırmada yüksek düzeyde gelire sahip katılımcıların güvenli bağlanma puanlarında artış görülürken, düşük düzey gelire sahip katılımcılarda ise kaygılı bağlanma alt boyutunun puanlarında yükselme bulunmaktadır. Taze'nin (2019) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada öğrencilerin ailelerinin gelir durumunun artması ile güvenli bağlanma alt boyutundan alınan puanlarının artması arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Aynı araştırmada ailesinin gelir durumunu düşük olarak gören öğrencilerin korkulu bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Onur'un (2006) yaptığı çalışmada sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan katılımcıların güvenli bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların, sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan katılımcılara göre anlamlı düzeyde yükseldiği görülmektedir. Literatürde farklı sonuçlarda elde edilen araştırmalar da mevcuttur. Onay (2023), Geniş ve Kahraman (2017) ve Yıldız ve Bilge'nin (2020) yaptığı araştırmalarda bağlanma stilleri ile gelir düzeyi değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı ortaya konulmuştur. İlk yıllardan itibaren kurulan anne bebek arasında oluşan güven ilişkisinin oluşumu yaşam boyu devam etmektedir (İşeri vd., 2008). Yaşamın ilk anlarında kurulan güvenli bağlanmanın aslında şu anda katılımcıların kazandıkları parayla ilgisinin olmayacağı düşünülebilir. Ancak Doherty'e (2004) göre tercih edilen yaşam tarzı, ekonomik düzey ve kaliteli yaşam beklentisi bağlanma stillerine göre farklılık gösterebilir. Erken çocuklukta kurulan güvenli bağlanma ilişkisinin bireylerin daha iyi ekonomik şartları sahip olmasını sağlıyor olabilir. Bu farklı iki açıyı ortaya koyacağından dolayı literatürdeki

araştırmalarda farklı sonuçların ortaya çıkmasının bir nedeni olabileceğini düşündürmektedir.

Araştırmada evlilik kaygısı ile gelir durumu değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu bulgulanmıştır. Evlilik kaygısından alınan puanların gelir durumları 0-20000 ile 20001-40000 olan katılımcıların, gelir durumu 40001 ve üzeri olan katılımcılara göre anlamlı şekilde yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmada katılımcıların düşük gelir düzeyine sahip katılımcıların evlilik kaygısı puanlarının daha yüksek düzey gelir düzeyine sahip katılımcıların puanlarına göre anlamlı şekilde yükseldiğini ifade etmektedir. Onay'ın (2023) yaptığı çalışmada katılımcıların evlilik kaygısı ile gelir düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir fark olduğunu; düşük gelir düzeyli katılımcıların, orta düzeyli katılımcılara göre evlilik kaygısı puanlarının yükseldiğini bulgulanmıştır. Gelir durumu iyileşmesiyle bireylerin ekonomik özgürlüklerini eline alması, hayata dair konularda kaygı düzeylerinin düşmesini göstermektedir (Aksoy, 2019). Bu açıdan bakıldığında evliliğin belli bir maddi gücü gerektirmesiyle beraber ekonomik açıdan yüksek gelirli bireylerin evlilik kaygısını daha az yaşadığı sylebilmektedir. Bunların yanı sıra literatür incelendiğinde farklı sonuçlar da bulunmaktadır. Akın (2022) ve Payat'ın (2021) yaptığı çalışmalarda gelir düzeyi değişkeni ile evlilik kaygısının istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığını ortaya koymuştur.

Araştırmada yalnızlık düzeyleri ile gelir durumu değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Gelir düzeyi 0-20000 ve 20001-40000 olan katılımcıların aldığı puanlar, 40001 ve üzeri olan katılımcılara göre anlamlı seviyede yükseldiği bulgulanmıştır. Yüksek gelir düzeyli katılımcıların daha az yalnızlık hissine sahip olurken, daha düşük gelir düzeyine sahip çalışanların yalnızlık düzeylerinden belirgin şekilde artışın olduğu ortaya konulmaktadır. Sarıçam'ın (2011) yaptığı araştırmada bu araştırmaya paralel gelir düzeyinin artmasıyla yalnızlık düzeyleri puanlarında azalmaların, gelir düzeyinin düşmesiyle ise yalnızlık düzeyleri puanlarında artışın olduğu görülmektedir. Bir başka araştırmada yalnızlık düzeyleri ile gelir durumu değişkeni arasında herhangi bir farklılık görülmemiştir (Le Roux and Connors, 2001). Buna benzer olarak Erözkan'ın (2009) yaptığı araştırmada da yalnızlık düzeyleri ile gelir düzeyi arasında istatistiksel olarak bir anlamlılık bulunmamaktadır.

B. Evlilik Kaygısı ile Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması

Araştırmada sonuçlarına göre katılımcıların evlilik kaygısı ile yalnızlık düzeyleri arasında pozitif yönlü orta düzey ilişki bulunmaktadır. Literatürde evlilik kaygısı ile yalnızlık düzeyleri arasında doğrudan çalışma bulunulmadığından kaygı ile yalnızlık arasındaki ilişkinin nasıl bir boyutta ele alındığına bakılmıştır. Bireylerin yalnızlık duygusu kaygı neticesinde ergenlik döneminde ortaya çıkmakta ve sonraki dönemlerde daha hissedilebilir hale gelmektedir (Evans, 1996). Yalnızlığın acı verici ve korkutucu yanlarının farkında olan bireyler kendi yaşamlarında yalnız kalma ihtimali nedeniyle bireylerde kaygı gelişmeye başladığı görülmektedir (Reichmann, 1959). Bireylerde oluşan yalnızlık duygusu, birey tarafından istenmeyen bir durum olarak ortaya çıkması yönüyle depresyon ve kaygıya daha yatkınlığın ve bilişsel işlevlerde zayıflamaların olması sonucunu ortaya koymaktadır (Fung vd., 2018). Yalnızlık ve kaygı arasında birbirini etkileyen bir ilişki olduğu literatürde görülmektedir. Dağlı'nın (2022) yaptığı araştırmada yalnızlık ve kaygı arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu bulgulamıştır. İsaoglu ve Tuzcuoğlu'nun (2021) yaptığı araştırmada katılımcıların yalnızlık düzeyleri ile kaygı düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzey anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya konulmuştur. Dolayısıyla bu araştırmada bulgularanan yalnızlık düzeyleri ile evlilik kaygısı arasındaki ilişkinin anlamlı yönde olması literatürde desteklenen bir sonuç olarak yorumlanabilir. Ancak yine de literatürde evlilik kaygısı ile yalnızlık düzeylerine ait araştırmaya rastlanılmaması nedeniyle bu iki konuya değinen araştırmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

C. Nesne İlişkileri ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması

Araştırmada çıkan sonuçlara göre bağlanma alt boyutlarından güvenli bağlanmanın düzeyi arttıkça, nesne ilişkileri alt boyutlarının düzeyi azalmaktadır. Diğer yandan nesne ilişkileri alt boyutlarının düzeylerinde yükselme olduğunda ise bağlanma stili alt boyutlarından olan korkulu bağlanma ve kayıtsız bağlanmada yükselmiş olup saplantılı bağlanmanın nesne ilişkileri alt boyutlarıyla bir ilişkisi olmadığı bulgulanmıştır. Nesne ilişkilerinin temel bakış açısında bireyin erken çocukluk döneminde ötekilerle kurduğu ilişkilerle varlığını sürdürür ve ötekilerle

kurduğu ilişkiler neticesinde zihninde benlik ve öteki kavramına dair çeşitli temsiller meydana gelir (Bowlby, 1969). Bireyin erken çocukluk döneminde kendisine dair oluşturduğu temsiller ve ötekine karşı geliştirdiği nesne tasarımları yetişkinlik dönemindeki yakın ilişkilerindeki davranış, duygu ve tutumlarını etkileyecektir (Bartholomew and Horowitz, 1991). Bu açıdan araştırmada elde edilen bulgular neticesinde erken çocuklukta kurulamayan sağlıklı nesne ve kendilik tasarımlarının saplantılı ya da kayıtsız bağlanma stilleri ile pozitif yönde anlamlı ilişkiler kurmasını açıklıyor olabileceğini düşündürmektedir. Literatürde bu bulguları destekler şekilde araştırma bulunmaktadır. Başçelik'in (2021) nesne ilişkilerinin uyum bozucu şemalar ve yetişkin bağlanma stillerine etkisi üzerine yaptığı çalışmada nesne ilişkileri alt boyutlarında oluşan yükselmelerin saplantılı, korkulu ve kaygısız bağlanma düzeylerinin de yükseldiği; güvenli bağlanma alt boyutunun ise azaldığını ortaya koyduğu görülmektedir.

D. Nesne İlişkileri ile Yalnızlık Düzeyleri ve Evlilik Kaygısı Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması

Araştırmada nesne ilişkileri alt boyutlarından olan yabancılaşma ile yalnızlık arasında pozitif yönlü yüksek düzey bir ilişki; güvensiz bağlanma, egosantrizm ve sosyal yetersizlik alt boyutları ile yalnızlık arasında ise pozitif yönlü orta düzey bir ilişki bulgulanmıştır. Diğer yandan yapılan regresyon analizi sonucunda nesne ilişkileri alt boyutlarından olan güvensiz bağlanma ve sosyal yetersizlik alt boyutlarının yalnızlık düzeyini yordamadığı; yabancılaşma ve egosantrizm alt boyutlarının ise yalnızlık düzeylerini yordadığı bulgulanmıştır. Yabancılaşma alt boyutu yakın ilişkilerdeki temel güven eksikliğine ve doyurucu ilişkiler kuramama noktasına işaret ederken, egosantrizm alt boyutu ise daha çok diğerlerine yönelik olarak yaşanan güvensizlik ve bu nedenden dolayı daha savunmacı yaklaşımlarını göstermektedir (Bell, 1995). Erken çocukluk döneminden itibaren bireylerin kendilerini doyuma ulaştığı bir ilişkinin içerisinde hissedemiyor olmasının iç dünyalarında huzursuzluk hissi yarattığı ve bakım veren ile yakın bağ kurulamaması hayatın ilerleyen dönemlerinde yalnızlık duygusuyla birlikte ruhsal hastalıklara yol açmaktadır (Aktaş, 2017). Çocukluk döneminde hissedilemeyen duygusal sıcaklığın ilerleyen dönemlerde de başkalarına karşı aynı ruh haliyle yalnızlığına etki edebilmesi söz konusudur (Geçtan, 2010). Yetişkinlerde yapılan çalışmalarda katılımcıların

ebeveynleri ile kurdukları yetersiz düzeyde ilişkilerin yalnızlık düzeylerini de etkileyerek puanların yükselmesine neden olacağını ortaya koymaktadır (Smith vd., 2022). Araştırmanın sonuçları da aslında erken çocukluk döneminde kurulan nesne ilişkilerinin etkisi olarak görülebilmekte ve yükselen alt boyutların yalnızlığı yordaması ile ilgili olabileceği düşünülmektedir. Koçak'ın (2019) yaptığı araştırmada yalnızlık ile nesne ilişkileri arasında pozitif yönlü güçlü bir ilişki; regresyon analizleri neticesinde ise nesne ilişkilerinin, yalnızlık düzeyleri değişkenini yordadığını bulgulamış ve bu araştırma ile benzer sonuçlar ortaya koyulmuştur. Bununla beraber Detrixhe (2011) yaptığı araştırmada nesne ilişkileri ile yalnızlık düzeyleri arasında herhangi bir ilişkinin bulunmadığını ortaya koymuştur.

Araştırmada nesne ilişkileri alt boyutlarından yabancılaşma, güvensiz bağlanma, sosyal yetersizlik ve egosantrizm ile evlilik kaygısı düzeyleri arasında orta düzey pozitif yönlü ilişki mevcuttur. Bununla birlikte yapılan regresyon analizi sonucunda nesne ilişkilerini yabancılaşma alt boyutu olan yabancılaşmanın, evlilik kaygısı değişkenini yordadığı sonucu bulgulanmıştır. Bireylerin çocukluk dönemlerindeki öğrenmelerin, kurdukları ilişkilerin yaşamın ilerleyen dönemlerinde ortaya çıkarak kuracağı ilişkilerde de tekrarlanarak pekiştirilir (Türkçapar ve Sargın, 2012). Erken çocukluk döneminde bakım veren ile kurulan ilişkiler yaşamın devamında arkadaş ya da romantik ilişkilerde kurulan ilişkilerinde belirleyicisi olabileceği düşünülmektedir (Payat, 2021). Kişilerin terk edilme, ilginin kaybolması, önemsenmeme, değer verilen ve sevilebilen biri olduğuna inancın olmaması şeklindeki kendi ailelerinde yaşadıkları deneyimlerin kendi romantik ilişkilerinde de yaşanabileceğini düşünmesi evlilik kaygısıyla ilişkilendirilebilir (Özkök, 2020). Erken çocukluk döneminde kurulan ilk ilişkiler beklentilerin, duygusal deneyimin ve yetişkinlik dönemi ilişkilerinin temel belirleyicileri olarak karşımıza çıkar (Lamb, 2005). Bireylerin ilişkiye karşı yatırım yapabilmesi, karşısındakiyle empati ve özdeşim kurabilmesi, sosyal becerilerini geliştirebilmesi erken çocukluk döneminde kurulan nesne ilişkileriyle oluşmaktadır (Westen vd., 2006). Dolayısıyla romantik ilişkilerin kurulması ve evliliğin oluşmasıyla ilgili olarak nesne ilişkilerinin önemi büyük olmakta ve araştırmada bulgular nesne ilişkileri ile evlilik kaygısının ilişkisi ortaya konulabilmektedir. Nesne ilişkileri kuramı ve yetişkinlik dönemindeki ilişkiler açısından bakıldığında bu bulgular literatürü destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Ancak literatürde nesne ilişkileri ile evlilik kaygısının temel alındığı araştırmalara rastlanılmamış olup literatürde bu tarz çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

E. Bağlanma Stilleri ile Yalnızlık Düzeyleri ve Evlilik Kaygısı Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması

Araştırmada bağlanma stilleri alt boyutlarından güvenli bağlanma ile yalnızlık düzeyleri arasında negatif yönlü orta düzey bir ilişki; korkulu bağlanma ve kayıtsız bağlanma ile yalnızlık düzeyleri arasında pozitif yönlü orta düzey bir ilişki; saplantılı bağlanma ile yalnızlık düzeyleri arasında bir ilişkinin olmadığı bulgulanmıştır. Bununla birlikte regresyon analizi sonucunda bağlanma stilleri alt boyutlarından güvenli bağlanma, korkulu bağlanma ve kayıtsız bağlanmanın, yalnızlık düzeylerini yordadığı bulgulanmıştır. Bireylerin bebeklik dönemlerinde kurdukları ilişkinin temeli sağlam ve güvenli bir bağlanma tarzına dayanıyor olması yetişkinlik döneminde kendilerini daha az yalnız hissettikleri ortaya konulmuştur (Bernardon vd., 2011). Bireylerin bağlanma stilleri yaşamın devamında kurulacak olan ilişkilerini olumlu ve olumsuz etkileyerek diğerleriyle oluşacak farklılıkların yalnızlık duygusunu tetikleyebileceğini öngörülmektedir (Şeremet, 2019). Güvensiz bağlanma modelleri ele alındığında bireylerin sergiledikleri kaçınma davranışları yalnızlığı da beraberinde getirdiği söylenebilir (Shaver and Mikulincer, 2002). Nihayetinde araştırmada elde edilen bulguların literatürdeki görüşleri ve çalışmaları destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Şeremet'in (2019) yaptığı çalışmada üçlü bağlanma stillerine bakılmış ve kaygılı-kararsız ile kaçınan bağlanma stiline sahip katılımcıların yalnızlığı fazla hissettiği ancak güvenli bağlanma stiline sahip katılımcıların ise yalnızlığı daha az hissettiği bulgulanmıştır. Bingül ve Çelik'in (2021) yaptığı araştırmada yalnızlığın saplantılı ve korkulu bağlanma stilleriyle olumlu yönde pozitif bir ilişkinin ancak güvenli ve kayıtsız bağlanma stilleri ile negatif bir ilişkinin olduğunu bulgulanmıştır. Akbağ ve İmamoğlu'nun (2010) yaptığı araştırma benzer bulgular ile güvenli bağlanma stiline sahip katılımcılarda yalnızlığı azaldığı ancak diğer güvensiz bağlanma stillerine sahip olan katılımcılarda ise yalnızlık puanlarının yükseldiği görülmektedir. Bu noktada yapılan farklı araştırmalarda da yalnızlık ile bağlanma stilleri arasında benzer sonuçlar bulgulanmış olduğu görülmektedir.

Araştırmada bağlanma stilleri alt boyutlarından güvenli bağlanma alt boyutlarından güvenli bağlanma ile evlilik kaygısı arasında negatif yönlü orta düzeyde ilişki; korkulu bağlanma ve kayıtsız bağlanma arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişki olduğu ancak bağlanma stillerinin saplantılı bağlanma alt boyutunun evlilik kaygısı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulgulanmıştır. Bununla birlikte yapılan

regresyon analizinde bağlanma stillerinin evlilik kaygısını yordadığı görülmektedir. Güvenli bağlanma evlilik kaygısını negatif yönde, korkulu bağlanma ve kayıtsız bağlanma evlilik kaygısını pozitif yönde yordamaktadır. Çocukluk döneminde bakım verenlerin bebeklerle kurdukları ilişkinin kalitesi ve çocukların geliştirdiği bağlanma stilleri çocuğun ilerleyen dönemlerindeki yaşanacak kaygıyı ve anormal hareketlerin temelini oluşturduğu düşünülmektedir (Shaver and Mikulincer, 2007). Çocukluk yaşantılarının ve bağlanma stillerinin gelecekteki romantik ilişkilerinde de oldukça önemli rol oynadığı ve kurulan ilişkilerin etkileneceğini ortaya konulmuştur (Hazan and Shaver, 1987). Dolayısıyla araştırma sonuçları literatür ile uyumlu olduğu görülmektedir. Kestir'in (2021) yaptığı çalışmada evlilik kaygısını ortaya çıkaran en büyük faktörü bağlanma stilleri ile ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmasında katılımcıların kaygılı ve kaçınmalı bağlanma düzeyi arttıkça evlilik kaygısı puanlarının da arttığını bulgulamıştır. Onay'ın (2023) yaptığı çalışmada evlilik kaygısı ile kaygılı-kararsız bağlanma ve kaçınan bağlanma ile pozitif yönlü anlamlı bir ilişki; güvenli bağlanma ile negatif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya koymuştur. Nihayetinde çalışmada bulguların sonuçlar daha önce yapılmış olan çalışmalar ile benzer sonuçlara işaret etmektedir.

VI. SONUÇ VE ÖNERİLER

A. Sonuç

Bu tez çalışmasının amacı yoğun ve zorlu şartlar altında çalışan ve henüz evlenmemiş sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ve yalnızlık düzeylerinin, nesne ilişkileri ile bağlanma stilleri bağlamında incelenmesidir. Bununla birlikte nesne ilişkileri, bağlanma stilleri, evlilik kaygısı ve yalnızlık düzeyleri değişkenlerinin katılımcıların demografik özelliklerinin yansımaları çalışmaya dahil edilmiştir.

Bu araştırmadan şu sonuçlar elde edilmiştir:

- Araştırmada hipotezler incelendiğinde bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ile yalnızlık düzeyleri arasında pozitif düzeyde anlamlı bir sonucun olduğu bulgulanmıştır. Elde edilen bu bulgular neticesinde araştırmamızın 1. hipotezinin desteklendiği ortaya çıkmaktadır.
- Bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Alt boyutlar özelinde değişen durumlar olmakla birlikte güvenli bağlanma alt testinin evlilik kaygısını negatif yönde bir ilişkinin olduğu ancak güvenli bağlanma dışında kalan bağlanma stillerinin genel anlamda evlilik kaygısını arttırdığı yönünde sonuçlar bulgulanmıştır. Ayrıca yapılan regresyon analizinde güvenli bağlanma, kayıtsız bağlanma ve korkulu bağlanmanın evlilik kaygısını yordadığı bulgulanmıştır. Bu doğrultuda araştırmadaki 2. hipotezin desteklendiği ortaya çıkmaktadır.
- Bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ile nesne ilişkileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Nesne ilişkilerinin tüm alt boyutları ile evlilik kaygısı arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmakta ve nesne ilişkilerinin, evlilik kaygısını yordadığı ortaya konulmaktadır. Dolayısıyla araştırmadaki 3. hipotezin desteklendiği sonucu ortaya çıkmaktadır.
- Bekâr sağlık çalışanlarının yalnızlık düzeyleri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bulgulanmıştır. Bağlanma stillerinin alt boyutlarından olan güvenli bağlanmanın, yalnızlık düzeyleri ile negatif yönlü bir ilişkisinin; güvenli bağlanma dışında kalan bağlanma stillerinden korkulu

ve kayıtsız bağlanmanın pozitif yönlü bir ilişkisinin; saplantılı bağlanmanın ise anlamlı bir ilişkisinin olmadığı ortaya konulmuştur. Yapılan analizler sonucunda ise bağlanma stillerinin katılımcıların yalnızlık düzeyleriyle ilişkisini yordadığı bulgulanmıştır. Bu açıdan bakıldığında araştırmanın 4. hipotezinin desteklendiği görülmektedir.

- Bekâr sağlık çalışanlarının nesne ilişkileri ile yalnızlık düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu bulgulanmıştır. Nesne ilişkilerinin yabancılaşma ve egosantrizm alt boyutlarının yalnızlık düzeylerini yordadığı ancak güvensiz bağlanma ve sosyal yetersizlik alt boyutlarının yalnızlık düzeylerini yordamadığı ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda bakıldığında araştırmanın 5. hipotezinin desteklendiği görülmektedir.
- Bekâr sağlık çalışanlarının bağlanma stilleri ile nesne ilişkileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulgulanmıştır. Bağlanma stilleri alt boyutlarından güvenli bağlanmanın düzeyi arttıkça, nesne ilişkileri alt boyutlarının düzeyi azalmaktadır. Nesne ilişkileri alt boyutlarında yükselme görüldüğünde ise bağlanma stilleri alt boyutlarından korkulu bağlanma ile kayıtsız bağlanma da yükselme olduğu görülmektedir. Saplantılı bağlanmanın herhangi bir ilişkisi bulunmamaktadır. Bu doğrultuda 6. hipotezin desteklendiği görülmektedir.
- Bekâr sağlık çalışanlarında evlilik kaygısı ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılığın olduğu bulgulanmıştır. Kadınların evlilik kaygısının, erkeklere göre daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda cinsiyet ile evlilik kaygısının incelendiği 7. hipotezin desteklendiği görülmektedir.
- Bekâr sağlık çalışanlarının yalnızlık düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılığın olduğu bulgulanmıştır. Katılımcıların yalnızlık düzeyleri incelendiğinde kadınların yalnızlık düzeylerinin, erkeklere göre daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda cinsiyet ile yalnızlık düzeylerinin incelendiği 8. hipotezin desteklendiği görülmektedir.
- Bekâr sağlık çalışanlarının nesne ilişkileri ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılığın olduğu bulgulanmıştır. Katılımcılar arasında kadınların nesne ilişkileri alt boyutlarının tamamından erkeklere göre daha yüksek puanlar aldığı bulgulanmıştır.
- Bekâr sağlık çalışanlarının bağlanma stilleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulgulanmıştır. Katılımcılardan erkek olanların güvenli

bağlanma alt boyutundan aldıkları puanların kadınlara göre anlamlı şekilde yükseldiği görülmektedir. Bununla birlikte kadınların bağlanma stilleri alt boyutlarından korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanma alt boyutlarından erkeklere göre anlamlı düzeyde yüksek puanlar aldığı ortaya konulmaktadır.

- Bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulgulanmıştır. Araştırmada katılımcıların evlilik kaygısı puanları gelir durumu 0-20000 ile 20001-40000 olan katılımcılarda, 40001 ve üzeri olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Dolayısıyla evlilik kaygısı yaşayan katılımcıların daha düşük gelir düzeyine sahip katılımcılarda olduğu sonucu çıkartılabilir. Bu doğrultuda incelendiğinde araştırmanın 9. hipotezinin desteklendiği görülmektedir.
- Bekâr sağlık çalışanlarının yalnızlık düzeyleri ile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulgulanmıştır. Katılımcıların yalnızlık düzeyleri gelir durumu 0-20000 ve 20001-40000 olan katılımcılarda, 40001 ve üzeri olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Dolayısıyla yalnızlık düzeyleri gelir durumunun artmasıyla azaldığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın 10. Hipotezinin desteklendiği görülmektedir.
- Bekâr sağlık çalışanlarının nesne ilişkileri ile gelir düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Bu farklılık nesne ilişkilerinin alt boyutlarına göre değişmektedir. Nesne ilişkilerinin yabancılaşma ve sosyal yetersizlik alt boyutlarında gelir düzeyi 20.001-40.000 arasında olan katılımcıların aldıkları puanların 40.001 ve üzeri olan katılımcılara göre yükseldiği görülmektedir. Diğer yandan nesne ilişkileri alt boyutlarından güvensiz bağlanma ve egosantrizm alt boyutlarında gelir düzeyi 0-20000 ile 20001-40000 arasında olan katılımcıların aldıkları puanların 40001 ve üzeri olan katılımcılara göre yükseldiği görülmektedir.
- Bekâr sağlık çalışanlarının bağlanma stilleri ile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu bulgulanmıştır. Bağlanma stili alt boyutlarında olan güvenli bağlanmadan alınan puanlar incelendiğinde gelir düzeyi 40001 ve üzeri olanların, 0-20000 ile 20001-40000 arasında olanlara göre anlamlı düzeyde yükseldiği görülmektedir. Diğer yandan bağlanma stili alt boyutlarından olan korkulu bağlanma ve kayıtsız bağlanmadan alınan puanlar

incelendiğinde gelir düzeyi 0-20000 ile 20001-40000 arasında olan katılımcıların aldığı puanlar, 40001 ve üzeri olanlara göre anlamlı seviyede yükseldiği görülmektedir. Son olarak bağlanma stili alt boyutlarından saplantılı bağlanmadan alınan puanlar incelendiğinde gelir düzeyi 20001-40000 olanların aldığı puanlar, gelir düzeyi 40001 ve üzeri olanlara göre anlamlı seviyede yükseldiği görülmektedir.

- Bekâr sağlık çalışanlarının nesne ilişkileri ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmadığı bulgulanmıştır.
- Bekâr sağlık çalışanlarının bağlanma stilleri ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu bulgulanmıştır. Yaş yükseldikçe, katılımcılar güvenli bağlanma alt boyutundan aldıkları puanlarında yükseldiği görülmektedir. Bağlanma stillerinin diğer alt boyutlarından korkulu bağlanma ile saplantılı bağlanma incelendiğindeyse katılımcıların aldığı puanlar yaşlar düştükçe arttığı görülmektedir. Bağlanma stillerinin kayıtsız bağlanma alt boyutu ile yaş arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı ortaya konulmuştur.
- Bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmadığı bulgulanmıştır.
- Bekâr sağlık çalışanlarının yalnızlık düzeyleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmadığı bulgulanmıştır.
- Bekâr sağlık çalışanlarının nesne ilişkileri ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı bir farkın olduğu bulgulanmıştır. İlişkisi olmayan katılımcıların aldıkları puanlar ilişkisi olan katılımcıların aldıkları puanlara göre daha fazla olduğu bulgulanmıştır. Nesne ilişkisi kalitesinin ilişkileri olan katılımcılarda daha yüksek seviyede olduğu söylenebilir.
- Bekâr sağlık çalışanlarının bağlanma stilleri ile ilişki durumu değişkeni ilişkisi incelendiğinde bağlanma stilleri alt boyutlarından yalnızca kayıtsız bağlanmanın istatistiksel olarak anlamlı bir farkının olduğu bulgulanmıştır. İlişkisi olmayan katılımcıların, ilişkisi olan katılımcılara göre daha yüksek puanlar aldığı görülmektedir.
- Bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ile ilişki durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı bulgulanmıştır.

- Bekâr sağlık çalışanlarının yalnızlık dzeyeleri ile ilişki durumu arasında anlamlı ölçüde bir farklılığın olmadığı bulgulanmıştır.
- Bekâr sağlık çalışanlarının nesne ilişkileri ile mesleki deneyim değişkeni arasındaki ilişki incelendiğinde, nesne ilişkileri alt boyutlarından yabancılaşma, güvensiz bağlanma ve sosyal yetersizlik alt boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulgulanmıştır. Bunun yanında egosantrizm alt boyutundan alınan puanların mesleki deneyim süresi yüksek olan katılımcılarda arttığı görülmektedir.
- Bekâr sağlık çalışanlarının bağlanma stilleri ile mesleki deneyim değişkeni arasındaki ilişki incelendiğinde, güvenli bağlanma alt boyutundan alınan puanların mesleki deneyim süresi 6-10 yıl olanların, 0-5 yıl olanlara göre anlamlı seviyede yüksek olduğu bulgulanmıştır. Bunun yanında bağlanma stillerinin diğer alt boyutlarından korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanmada 0-5 yıl mesleki deneyime sahip katılımcıların aldıkları puanlar, 6-10 yıl arasında olanlara göre anlamlı seviyede yükseldiği bulgulanmıştır.
- Bekâr sağlık çalışanlarının evlilik kaygısı ile mesleki deneyim değişkeni arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı ortaya konulmuştur.
- Bekâr sağlık çalışanlarının yalnızlık dzeyeleri ile mesleki deneyim değişkeni arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı ortaya konulmuştur.

B. neriler

Bu araştırmada elde edilen bulgular ve sonuçlar neticesinde gelecekte yapılacak çalışmalar için şu öneriler sunulabilir:

- Yapılan araştırmada katılımcıların yaş dağılımlarının belirli bir sınır getirilmediğinden dolayı elde edilen verilerde yaş dağılımları aralığı çok yüksektir. Yapılacak araştırmalarda yaş dağılımını belirli aralıkta tutulması önerilmektedir.
- Gelecek dönemde yapılacak araştırmalarda sağlık çalışanlarının yanı sıra, sağlık çalışanları gibi uzun mesai saatleri ve nöbet sistemi ile çalışan asker ve polis gibi örneklem gruplarıyla evlilik kaygısı ve yalnızlık dzeyeleri araştırılması önerilmektedir.

- Yapılan araştırmadaki demografik özelliklerle formunda meslek dağılımları alınmış olmasına rağmen homojen bir dağılım yakalanamamasından dolayı analizlere dahil edilememiştir. Bu noktada gelecek araştırmalarda daha spesifik olarak sağlık meslek gruplarının tercih edilmesi önerilmektedir.
- Bu araştırmada Tekirdağ ili özelinde yapılmış bir araştırmadır. Bu araştırmanın daha farklı bir ilde yapılmış hali rastlanılmamıştır. Araştırmanın farklı illerde yapılarak elde edilecek sonuçların bu araştırmayla karşılaştırmalar yapılması önerilmektedir.
- Araştırmada demografik özelliklere bakıldığında mesleki deneyimi 0-5 arasında olan sağlık çalışanlarının 285 kişi olduğu görölmektedir. Diğer gruplarda ise sayının buna göre çok altında olduğu görölmektedir. Gelecek araştırmalarda mesleki deneyim dahil edilecek ise çalışanların deneyimlerinin homojen bir dağılım olması önerilebilir.
- Araştırmada demografik özellik olarak gelir durumu alınmıştır. 2023 yılındaki gelir durumu alındığında asgari ücreti 11402 TL olarak belirlenmiştir. Sağlık çalışanlarında genel anlamıyla gelir durumları birbirine yakın seviyelerde olduğundan dolayı 20001-40000 arasında yoğun bir yığılma olduğu ve sayının 250 olduğu görölmektedir. Gelir durumunun dahil edildiği hipotezlerin olduğu düşünöldüğünde bu dağılımın daha homojen olması gerektiği düşünölmektedir. Bu nedenden dolayı gelecek araştırmalarda sağlık çalışanlarının genel anlamıyla maaş bilgileri düşünölerek hareket edilmesi ve buna göre belirlenmesi önerilmektedir.

VII. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- AINSWORTH, M. D. S., BLEHAR, M. C., WATERS, E. ve WALL, S. (1978). **Patterns of Attachment: A Psychological Study of the Strange Situation**, Psychology Press.
- AINSWORTH, M. D. S. (1991). "Attachments and Other Affectional Bonds Across the Life Cycle", (Ed. C. M. Parkes, J. Stevenson-Hinde and P. Marris), **Attachment Across the Life Cycle**, içinde (33-51), Tavistock: Rotledge.
- ALSANCAK S. B. (2011). "Donald W. Winnicott (1896-1971)", **Psikanalitik Psikoterapiler Temel Kavramlar**, içinde (98-101), Kuramlar, Yöntemler içinde. Ankara, Psikiyatri Derneği Yayınları, 2. Baskı.
- ANLI, İ. (2015). **Nesne İlişkileri Kuramı**, İstanbul, Noel Tıp Kitabevi, 1. Baskı.
- ARDALI, C., ve ERTEN, Y. (1999). **Psikanalizden Dinamik Psikoterapilere**, İstanbul, ALFA Basın Yayın Dağıtım, 1. Baskı.
- BARTHOLOMEW, K. ve SHAVER, P. R. (1998). "Methods of Assessing Adult Attachment: Do They Converge", **Attachment Theory and Close Relationships**, içinde (25-45), New York, Guildford Press, 5. Baskı.
- BELL, M. D., (1995). **Bell Object Relations and Reality Testing Inventory (BORRTI) Manual**, California, Western Psychological Services.
- BERSCHEID, E. ve REGAN, P. (2005). **The Psychology of Interpersonal Relation**, New York, Psychology Press.
- BOWLBY, J. (1969). **Attachment and Loss: Vol 1. Attachment**, New York, Basic Books.
- BOWLBY, J. (1973). **Attachment and Loss: Vol 2. Separation**, New York, Basic Books.
- BOWLBY, J. (1980). **Attachment and Loss: Vol 3. Loss**, New York, Basic Books.
- BUDAK, S. (2003). **Psikoloji Sözlüğü**, İstanbul Bilim ve Sanat Yayınları, 1. Baskı.

- BURGER, J. M. (2006). **Kişilik / Psikoloji Biliminin İnsan Doğasına Dair Söyledikleri**, Çev. İ. D. Sarioğlu, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 1. Baskı.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2016). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**, Ankara, Pegem Yayıncılık.
- CARBONELL, D. (2017). **Fear of Flying Workbook: Overcome Your Anticipatory Anxiety and Develop Skills for Flying with Confidence**, Berkeley, CA: Ulysses Press.
- CLAIR, M. S. (1986). **Object Relations and Self Psychology: An Introduction**, Brooks, Cole Publishing Company.
- CÜCELOĞLU, D. (2000). **Savaşçı**, İstanbul, Sistem Yayıncılık.
- CÜCELUĞLU, D. (2015). **İnsan ve Davranışı: Psikolojinin Temel Kavramların**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 28. Baskı.
- DE JONG GIERVELD, J. VAN TILBURG, T. ve DYKSTRA, P. A. (2006). "Loneliness and Social Isolation", **Cambridge Handbook of Personal Relationships**, içinde (485-500), Cambridge, Cambridge University Press, 2. Baskı.
- EVANS, J. D. (1996). **Straightforward Statistics for the behavioral Sciences**, Thomson Brooks/Cole Publishing Company.
- FAIRBAIRN, W. R. D. (1952). **Psychoanalytic Studies of the Personality**, London, Routledge, 1st. Edition.
- GABBARD, G. O. (1994). **Psychodynamic psychiatry in clinical practice**, Washington: American Psychiatric Press, 2. Baskı.
- GEÇTAN, E. (1994). **İnsan Olmak**, İstanbul, Remzi Kitabevi.
- GEÇTAN, E. (1998). **Psikanaliz ve Sonrası**, İstanbul, Remzi Kitabevi.
- GEÇTAN, E. (2010). **Zamane**, Metis Yayınları, 1. Baskı.
- GREENBERG, J. R. ve MITCHELL, S. A. (1983). **Object Relations in Psychoanalytic Theory**, Harvard University Press, 1. Baskı.
- GREENBERG J. R.ve MITCHELL, S. A. (1983). **Psychoanalysis and Object Relations Theory**, New York, Basic Books, 1. Baskı.

- GUNTRIP, H. (1971). **Psychoanalytic Theory, Therapy and The Self**, New York, Basic Books, 1. Baskı.
- HAHS-VAUGH, D. L. ve LOMAX, R. G. (2020). **An Introduction to Statistical Concepts**, London, Routledge.
- İŞERİ, E., SOYSAL, A. Ş. ve BODUR, Ş. (2008). “Tepkisel Bağlanma Bozukluğu”, **Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Temel Kitabı**, içinde (360-366), cilt 1, Ankara, Akademisyen Kitabevi, 3. Baskı.
- KARABIYIK, M. S., ve KARAŞİN, Y. (2022). **Covid-19 Pandemisinde Sağlık ve Toplum Krizle Mücadele ve Değişim**, Efe Akademi Yayınları, 1. Baskı.
- KARASAR, N. (2011). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 38. Baskı.
- KERNBERG, O. (1976), **Object Relations Theory And Clinical Psychoanalysis**, London, Jason Aronson Incorporated, 1. Baskı.
- KERNBERG, O.F. (2003). **Aşk ilişkileri: Normallik ve Patoloji**, Çev. A. Yılmaz İstanbul, Ayrıntı Yayınları (orijinal baskı tarihi 1998).
- KIREL, Ç., KAYAOĞLU, A. ve GÖKDAĞ, R. (2004). **Sosyal Psikoloji**, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı.
- KLEIN, M. (1957/2011). **Haset ve Şükran**, Çev. O. Koçak ve Y. Erten, İstanbul, Metis Yayınları, 3. Baskı.
- KLEIN, M. (1964). “Love, Guilt, and Reparation”, **Love, Hate and Reparation**, içinde (57-119), New York, Norton Company, 3. Baskı.
- LAPLANCHE, J. ve PONTALIS, J. B. (1973). **The Language of Psychoanalysis**, New York, Donald Nicholson-Smith.
- MAHLER, M. S. (1968). **On Human Symbiosis and the Vicissitudes of Individuation**, New York, International Universities Press.
- MAHLER, M. S. (1975). **The Psychological Birth of the Human Infant Symbiosis and Individuation**, New York, BasicBooks.
- MCWILLIAMS, N. (1994) **Psychoanalytic diagnosis: Understanding personelity structure in the clinical process**, New York, Guilford Publication Incorporated.

- SHAVER, P. R. ve MIKULINCER, M. (2007). “Adult Attachment Strategies and the Regulation of Emotion”, **Handbook of Emotion Regulation** içinde (446-465), Guildford, Guilford Press, 3. Baskı.
- MITCHELL, S. A. ve BLACK, M.J. (1995). **Freud and Beyond**, New York, Basic Books.
- MITCHELL, S. A. (2009). **Psikanalizde İlişkisel Kavramlar: Bir Bütünleşme**, Çev. G. Algaç ve İ. Anlı, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 5. Baskı.
- MITCHELL, S. A. Ve BLACK, M. J. (2014). **Freud ve Sonrası: Modern Psikanalitik Düşüncenin Tarihi**, Çev. A. Eğrilmez, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- ÖZAKKAŞ, T. ve ÇORAK, A. (2014). **Bilimsel Bir Ruhbilim Projesi’nden “Dürtü-Çatışma”ya Freud’un Kuramı**, İstanbul, Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları.
- ÖZGÜVEN, İ.E. (2014). **Evlilik ve Aile Terapisi**, Ankara, Pdrem Yayınları.
- PALAMBO, J., BENDICSEN, H. ve KOCH, B. (2009). **Psikanalitik Gelişim Teorileri Rehber**, Çev. F. B. Helvacıoğlu, İstanbul, Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları.
- PERLMAN, D.ve PEPLUA, L. A. (1982). “Theoretical Approaches to Loneliness”, **Loneliness: A Sourcebook of Current Theory, Research and Therapy**, içinde (123-134), New York, Wiley-Inter Scien, 10. Baskı.
- PERLMAN, D. ve PEPLAU, L. A. (1998). “Loneliness”, **Encyclopedia of Mental Health**, içinde, (571-581), 2. Baskı.
- PEPLAU, L.A. ve PERLMAN, D. (1984) “Loneliness Resarch: A Survey of Empirical Findings”, **Preventing The Harmful Consequences of Severe and Persistant Loneliness**, içinde (13-46), Rockville, National Instute of Mental Health.
- PINES, A. M., 2017. **Aşık Olmak: Sevgililerimizi neye göre seçeriz?** Çev. M.Y. Uluengin, İstanbul, İletişim Yayınevi.
- ROLFE, D. J. (1975). **Marriage Preparation Manual**, New York, Paulist Press.
- SEGAL, H. (1973). **Introduction to the Work of Melenie Klein**, London, The Hogarth Press.

- SET, Z. (2019). **Bağlanma Kuramı ve Psikopatoloji**, İstanbul, Gece Akademi Yayınları.
- SHAVER, P. ve MIKULINCER, M. (2008). “An Overview of Adult Attachment Theory”, **Attachment Theory and Research in Clinical Work With Adults**, içinde (17-45), New York, Guild Press.
- SUMMERS, F. (1994). **Object Relations Theories and Psychopathology: A Comprehensive Text**, London, The Analytic Press.
- STİVERS, R. (2004). **Shades of loneliness: Pathologies of a technological society**. Lanham, Rowmann ve Littlefield Publishers Incorporated.
- ST. CLAIR, M. ve WIGREN, J. (2004). **Object Relations And Self Psychology**, New York, Brooks.
- URİST, J. (1980). **Object Relations**, (Ed. Woody, R. H.), Encyclopedia of Clinical Assesment içinde, New Jersey, Jossey-Bass, ss. 821-833
- TARHAN, N. (2017). **Mutlu Evlilik Psikolojisi**, Timaş Yayınları, İstanbul.
- TÜKEL, R. (2011). **Anksiyete, Savunmalar ve Nesne İlişkileri: Freud ve Melenie Klein’in Alışmalarına Bir Bakış**, Ankara, Doğu Batı Yayınları.
- VOLKAN, V. D. (2007). **Psikoterapide Nesne İlişkileri**, Çev. A. A. Köşkdere, Bursa, Dekupe Tanıtım A.Ş.
- WEISS, R. S. (1973). **Loneliness: The Experience of Emotional and Social Isolation**, Cambridge, The MIT Press.
- WEISS, R. S. (1989). “Reflections on the Present State of Loneliness Research”, **Loneliness: Theory, Research and Applications**, içinde (116-126), London, Sage Publications.
- WILLIAMS, P. (2015). “Nesne İlişkileri”, **Psikanaliz Temel Kitabı**, içinde, Çev. M. Arık, İstanbul, Psikoterapi Enstitüsü Yayınları, 1. Baskı.
- WINNICOT D. W. (1965). **The Maturation Process and Facilitating Environment: Studies in the Theory of Emotional Development**, New York, International Universities Press.
- WINNICOTT, D. W. (1991). **Playing and Reality**, Psychology Press.

WINNICOTT, D. W. (2001). **Kendi Başına Olma Kapasitesi**, Çev. R. Tükel, Psikanaliz Yazıları, 3. Baskı.

WOODY, R. H. ve WOODY, J. D. (1973). **Sexual, Marital ve Familial Relations**, , Illinois, Bannerstone House.

YAVUZER, H. (2011). **Evlilik okulu**. İstanbul: Remzi Kitabevi

MAKALELER

ADAK, N. (2016). “Evlilik veya Evlilik Dışı Birlikte Yaşama: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, **Sosyoloji Dergisi**, sayı 1 özel, ss. 23-40.

AKBAĞ, M. ve İMAMOĞLU, S. E. (2010). “The Prediction of Gender and Attachment Styles on Shame Guilt and Loneliness”, **Educational Sciences: Theory and Practice**, cilt 10, sayı 2, ss. 669-682.

AKCAN, F.A., AK ERGÜN, H., ANNAKAYA, A.N., BALBAY, Ö.A, BULUT, F., ÇELİK, M., DEMİRCAN ÇAKAR, N., ERAVCI, F. KAPLAN, Z., KARADUMANZ.O., KOKU, S., KÖKLÜ, Ş., KUZKAYA, İ., ODABAŞI N., ÖNEÇ K., ÖNER, S., PEHLİVAN, M., ŞEN, N., ŞENGÜL, K., YALÇIN B. (2020), “Pandemi Sürecinde Düzce Üniversitesi Hastanesi: Başhekimlik Yönünden”, **Konuralp Tıp Dergisi**, 12(1), 354-357.

AKTAŞ, E. F. (2017). “Kardeş İlişkileri Ölçeği'nin (KİÖ) Geliştirilmesi”, **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, sayı 44, ss. 499-515.

AMAGHANI, F. F. ve AKBAĞ, M. (2018). “Gençlerde Sosyal Medya ile Yönelik Tutumlar ve Yalnızlık: İlişkisel Bir İnceleme”, **Gençlik Araştırmaları Dergisi**, cilt 6, sayı 15, ss. 5-42.

ANLI, G. (2018). “İnternet Bağımlılığı: Sosyal ve Duygusal Yalnızlık”, **Sosyal ve Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)**, cilt 3, sayı 2, ss. 389-397.

ARMAĞAN, A. (2014). “Yalnızlık ve Kişilerarası İletişim İlişkisi: Öğrenciler Üzerine Bir Araştırma”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, cilt 7, sayı 30, ss. 27-43.

ARNETT, J. J. (2000). “Emerging Adulthood: A Theory of Development from the Late Teens Through the Twenties”, **American Psychologist**, cilt 55, sayı 5.

AUERBACH, S. M. ve SPIELBERGER, C. D. (1972). “The Assesment of States and

- Trait Anxiety with the Rorschach Test”, **Journal of Personality Assessment**, cilt 36, ss 314-335.
- ATLI, A., KELDA, G. ve SONAR, O. (2015). “Üniversite Öğrencilerinin Yabancılaşma ile Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişki”, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, cilt 12, sayı 29, ss. 149-160.
- AYDIN, U. ve BULGAN, G. (2017). “Çocuklarda Sınav Kaygısı Ölçeği’nin Türkçe Uyarlaması, Geçerlik Güvenirlik Çalışması”, **İlköğretim Online**, cilt 16, sayı 2, ss. 887.
- BARICH, R. R. ve BIELBY D. D. (1996). “Rethinking Marriage Change and Stability in Expectations”, **Journal Family Issues**, cilt 17, sayı 2, ss. 139-169.
- BARTHOLOMEW, K. (1990). “Avoidance of Intimacy: An Attachment Perspective”, **Journal of Social and Personal Relationships**, cilt 7, sayı 2, ss. 147-178.
- BARTHOLOMEW, K. ve HOROWITZ, L. (1991), “Attachment Styles Among Young Adults: A Test Of A Four Category Model”, **Journal of Personality and Social Psychology**, 61, 226-241.
- BAUM, N. (2006). A Kleinian Perspective on the Divorce Process: From The Paranoid-schizoid to the Depressive Position, **Clinical Social Work Journal**, 34(3), 279-292.
- BERNARDON, S., BABB, K. A., HAKİM-LARSON, J. ve GRAGG, M. (2011). “Loneliness, Attachment and the Perception and Use of Social Support in University Students”, **Canadian Journal of Behavioural Science/Revue Canadienne Des Sciences Du Comportement**, cilt 43, sayı 1, ss. 40.
- BİNGÜL, F. VE ÇELİK, E. (2021). “Yalnızlığın Bağlanma Stilleri, Beğenilme Arzusu ve Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Açısından İncelenmesi”, **EKEV Akademi Dergisi**, sayı 85, ss. 182-202.
- BORYS, S. ve PERLMAN, D. (1985). “Gender Differences in Loneliness”, **Personality and Social Psychology Bulletin**, cilt 11, sayı 1, ss. 63-74.
- BOWLBY, J. (1958). “The Nature of the Child’s Tie to His Mother”, **International of Child Psychology and Psychiatry**, sayı 39, 350-373.
- BRENNAN, K. A., SHAVER, P. R. ve TOBEY, A. E. (1991). “Attachment Styles,

- Gender and Parental Problem Drinking”, **Jornal of Social and Personal Relationships**, cilt 8, sayı 4, ss. 451-466.
- BRENNAN, K ve SHAVER, P. R., (1995). “Dimensions of Adult Attachment, Affect Regulation and Romantic Relationship Functioning”, **Personality and Social Psychology Bulletin**, cilt 21, sayı 3, 267-283.
- BRETHERTON, I. (1992). “The Origins of Attachment Theory: John Bowlby and Mary Ainsworth”, **Developmental Psychology**, cilt 28, sayı 5, ss. 759-775.
- CACIOPPO, J. T. ve CACIOPPO, S. (2018). The Growing Problem of Loneliness, **The Lancet**, sayı 391, ss. 426.
- CALABRESE, L. M., FARBER, A. B. VE WESTEN, D. (2005). “The Relationship of Adult Attachment Constructs to Object Relational Patterns of Representing Self and Others”, **Journal of The American Academy of Psychoanalysis and Dynamic Psychiatry**, cilt 33, sayı 3, ss. 513-530.
- CARLETON, R. N. (2012). “The Intolerance of Uncertainty Construct in the Context of Anxiety Disorders: Theoretical and Practical Perspectives”, **Exper Review of Neurotherapeutics**, cilt 12, sayı 8, ss. 937-947.
- CARVER, C., SCHEIR, M. ve WEINTRAUB, J. (1989). “Assessing Coping Strategies: A Theoretically Based Approach”, **Journal of Personality and Social Psychology**, sayı 56, ss. 267-283.
- CHATOOR. I. (2002). “Feeding Disorders in Infants and Toddlers Diagnosis and Treatment”, **Child and Adolescent Psychiatric Clinics**, cilt 11, sayı 2, ss. 163-183.
- COOPER, M. L., SHAVER, F. R. ve COLLINS, N. L. (1998). “Attachment Styles, Emotion Regulation and Adjustment in Adolescence”, **Journal of Personality and Social Psychology**, 74(5), ss. 1380-1397.
- COLLINS, N. L. ve READ, S. J. (1990). “Adult Attachment, Working Models and Relationship Quality in Dating Couples”, **Journal of Personality and Social Psychology**, cilt 58, sayı 4, ss. 644-666.
- ÇALIŞIR, M. (2009). “Yetişkin Bağlanma Kuramı ve Duygulanım Düzenleme Stratejilerinin Depresyonla İlişkisi”, **Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar**, cilt 1, sayı3, ss. 240-255.

- ÇAPAN, B. E. ve SARIÇALI, M. (2016). “Problemler Facebook Kullanımında Sosyal ve Duygusal Yalnızlığın Rolü”, **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, cilt 17, sayı 3, ss. 53-66.
- ÇATAL, M. T., ve KALKAN, M. (2019). “Evliler Bireylerin Evlilik Değerleri Evlilik Doyumu ve Evlilik Tipleri”, **Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi**, cilt 3, sayı 6, ss. 179-186.
- ÇEÇEN, A. R. (2008). “Öğrencilerinin Cinsiyetlerine ve Anababa Tutum Algılamaya Göre Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi”, **Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**, cilt 6, sayı 3, ss. 415-431.
- ÇELİK E. (2019). “Stress Regarding Academic Expectations, Career, Exploration and School Attachment : The Mediating Role of Adolescent-Parent Career Congruence”, **Australian Journal of Career Development**, cilt 28, sayı 1, ss. 51-60.
- ÇELİK, E., ve ERKİLET, G. (2019). “Evlilik Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması”, **Ege Bilimsel Araştırmalar Dergisi**, cilt 2, sayı 1, ss. 47-57.
- ÇİFTÇİ, T. ve DİKMENLİ, Y. (2015). “Coğraf Öğretmenlerinin İş Doyumu ve İş Yaşamında Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi”, **Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi**, cilt 4, sayı 21, ss. 141-160.
- DE JONG GİERVELD, J. ve KAMPHULS, F. (1985). “The Development of a Rasch-Type Loneliness Scale”, **Applied Psychological Measurement**, cilt 9, sayı 3, ss. 289-299.
- DEMİR, A. (1989). “UCLA Yalnızlık Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirliği”, **Türk Psikoloji Dergisi**, cilt 7, sayı 23, ss. 14-18.
- DEMİRER, M. C. (2019). “Demografik Değişkenlerin İşyeri Yalnızlığına Etkileri: Hizmet Sektöründe Bir Araştırma”, **Social Sciences**, cilt 14, sayı 6, ss. 2981-2998.
- DIEHL, M., ELNICK, A. B., BOURBEAU, L. S. ve LABOUVIE-VIEF, G. (1998). “Adult Attachment Styles: The Relations to Family Context and Personality”, **Journal of Personality and Social Psychology**, cilt 74, sayı 6, ss. 1656-1669.

- DOĞULU, C. (2018). “Bir Sosyal Psikolog Gözüyle Afetler”, **Pivolka**, cilt 27, sayı 8, ss. 13-15.
- DOHERTY, N. A. ve FEENEY, J. A. (2004). “The Composition of Attachment Networks Throughout the Adult Years”, **Personal Relationships**, cilt 11, sayı 4, ss. 469-488.
- DUGAN, E. ve KIVETT, V. (1994). “The Importance of Emotional and Social Isolation to Loneliness Among Very Old Rural Adults”, **The Gerontologist**, cilt 34, sayı 3, ss. 340-346.
- DRENNAN, J., TREACY, M., BUTLER, M., BYRNE, A., FEALY, G., FRAZER, K. ve IRVING, K. (2008). “The Experience of Social and Emotional Loneliness Among Older People in Ireland”, **Ageing and Society**, cilt 28, sayı 8, ss. 1113-1132.
- DYKSTRA, P. A. (2009). “Older Adult Loneliness: Myths and Realities”, **European Journal of Ageing**, sayı 6, ss. 91-100.
- ELDOĞAN, D., CENGİZ, E., ERKAN E., KAYA, D., TOROSLU, B. ve ÜNAL, Ç. (2018) “Kişilerarası Nörobiyoloji Perspektifinden Bağlanma, Kaygı ve Korku”, **Klinik Psikoloji Dergisi**, cilt 2, sayı 2, ss. 99-106.
- ERÖZKAN, A. (2009). “Ergenlerde Yalnızlığın Yordayıcıları”, **Elementary Education Online**, cilt 8, sayı 3, ss. 809-819.
- ERÖZKAN, A. (2011). “Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Karar Stratejileri”, **International Journal of Eurasia Social Sciences**, sayı 3, ss. 60-74.
- FAIRBAIRN, W. R. D. (1941). “Endopsychic Structure Considered in Terms of Object Relationships”, **International Journal Psycho-Analysis**, cilt 22, sayı 1, ss. 250-279.
- FARAJI, H. ve BAŞÇELİK, E. (2022). “First Object Relations and Early Maladaptive Schemas in Adulthood”, **Öneri Dergisi**, cilt 17, sayı 57, ss. 316-339.
- FRALEY, R. C. ve SHAVER, P. R. (2000). “Adult Romantic Attachment: Theoretical Developments, Emerging Controversies and Unanswered Questions”, **Review General Psychology**, sayı 4, ss. 132-154.

- FOWERS, B. (1993). "Psychology as a Public Philosophy: An Illustration of the Moral Dimension of Psychology with Marital Research", **Journal Theoretical and Philosophical Psychology**, sayı 13, ss. 124-136.
- FOLKMAN, S. ve LAZARUS, R. S. (1980). "An Analysis of Coping in a Middle-Aged Community Sample", **Journal of Health and Social Behaviour**, cilt 21, sayı 3, ss. 219-239.
- FOLKMAN, S. ve MOSKOWITZ, J. T. (2004). "Coping: Pitfalls and Promise", **Annual Review Psychology**, sayı 55, ss. 745-774.
- FUNG, A. W. T., LEE, A. T. C., CHENG, S. T. ve LAM, L. C. W. (2018). "Loneliness Interacts with Family Relationship in Relation to Cognitive Function in Chinese Older Adults", **International Psychogeriatrics**, sayı 14, ss. 1-9.
- GENİŞ, N. E. ve KAHRAMAN, Ö. G. (2017). "Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Bağlanma ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", **Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, cilt 11, sayı 3, ss. 2446-2454.
- GRİFFİN, D. ve BARTHOLOMEW, K. (1994). "Models Of The Self And Other: Fundamental Dimensions Underlying Measures Of Adult Attachment", **Journal of Personality and Social Psychology**, sayı 67, ss. 430-445.
- GUZMAN-GONZALES, M., WLODARCZYK, A., CONTRERAS, P., RIVERA-OTTENBERGER, D. ve GARRIADO, L (2019). "Romantic Attachment and Adjustment to Separation: The Role of Forgiveness of the Former Partner", **Journal of Child and Family Studies**. sayı 28, ss. 3011-3021.
- HABİP, B. (2011). "Özgürlük Arayışına Adanmış Psikanalitik Bir Yaşam Donald Woods Winnicott (1896-1971): Düşüncesi ve Pratiği", **Doğu-Batı Dergisi**, ss. 197-213.
- HAGUE, S ve KIRKEVOLD, M. (2010). "Older Norewegians' Understanding of Loneliness", **International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-Being**, sayı 5, ss. 4654.
- HAZAN, C. ve SHAVER, P. R. (1987). "Romantic Love Conceptualized As An Attachment Process", **Journal of Personality and Social Psychology**, sayı 52, ss. 511-524.
- HAWKLEY, L.C., GUGHESİ M.E., WAİTE, L.J., MASİ, C.M., THİSTED, R.A., ve

- CACIOPPO, J.T. (2008). "From Social Structural Factors to Perceptions of Relationship Quality and Loneliness: The Chicago Health, Aging and Social Relations Study", **Journals of Gerontology**, cilt 63, sayı 6, ss. 375-384.
- HAWKLEY, L. C. ve CACIOPPO, J. T. (2010). "Loneliness Matters: A Theoretical and Empirical Review of Consequences and Mechanisms", **Annals of Behavioral Medicine**, cilt 40, sayı 2, ss. 218-227.
- GÜLER, K. (2021). "Evli Kadınlarda Ayrılık Anksiyetesi, Evlilik Uyumu ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", **Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi**, cilt 3, sayı 4, ss. 272-278.
- İLHAN, T., ve ÖZDEMİR, Y. (2012). "Beliren Yetişkinlerde Yaş, Cinsiyet ve Bağlanma Stilllerinin Kimlik Statüleri Üzerindeki Yolculuk Rolü", **Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi**, sayı 19, ss. 227-241.
- İSAOĞLU, J. ve TUZCUOĞLU, A. (2021). "Suriye Uyraklı Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Dayanıklılık, Yalnızlık ile Kaygı Arasındaki İlişkide Bilişsel Üçlünün Aracı Rolü", **Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**, cilt 53, sayı 53, ss. 399-424.
- JONES, G. D. ve NELSON, E. S. (1997). Expectations of Marriage Among College Students from Intact and Non-Intact Homes, **Journal of Divorce**, sayı cilt 25, sayı 1-2, ss. 171-189.
- KARAKOÇ, E. ve TAYDAŞ, O. (2013). "Bir Serbest Zaman Etkinliği Olarak Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanımı ile Yalnızlık Arasındaki İlişki", **Selçuk İletişim Dergisi**, cilt 7, sayı 4, ss. 33-45.
- KESKİN, G. ve ÇAM, O. (2008). "Ergenlerin Ruhsal Durumları ve Anne Baba Tutumları ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", **Anadolu Psikiyatri Dergisi**, cilt 9, sayı 3, ss. 139.
- KERNBERG, O. F. (1967). "Borderline Personality Organization", **Journal of American Psychoanalytic Association**, sayı 15, ss. 641-685.
- KILIÇ, S. (2016). "Cronbach's Alpha Reliability Coefficient", **Psychiatry and Behavioral Sciences**, cilt 6, sayı 1, ss. 47.
- KILLEN, C. (1998). "Loneliness: An Epidemic in Modern Society", **Journal of Advanced Nursing**, cilt 28, sayı 4, ss. 762-770.

- KIŞLAK, T. Ş. (1997). “Evlilik Uyum Ölçeğinin (EÜÖ) Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması”, **3P Dergisi**, cilt 7, sayı 1, ss. 50-57.
- KLEIN, M. (1928). “Early Stages of the Oedipus Conflict”, **International Journal of Psychoanalysis**, cilt 9, sayı 1, ss. 167-180.
- KLEIN, M. (1933). “The Psycho-analysis of Children”, **The Sociological Review**, cilt 25, sayı 3, ss. 296-298.
- KLEIN, M. (1940). “Mourning and Its Relation to Manic-depressive States”, **International Journal of Psycho-Analysis**, sayı 27, ss. 99-110
- KLEIN, M. (1946). “Notes On Some Schizoid Mechanisms”, **The International Journal of Psycho-Anaylsis**, sayı 27, ss. 99-110.
- KLEIN, M. (1958). “On The Development of Mental Functioning”, **International Journal of Psychoanalysis**, sayı 39, ss. 84-90.
- KOÇAK, R. (2005). “Duygusal İfade Eğitimi Programının Üniversite Öğrencilerinin Aleksitimi ve Yalnızlık Düzeylerine Etkisi”, **Türkiye Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, sayı 23, ss. 29-45.
- LAMB, M. E. (2005). “Attachments, Social Networks and Developmental Centext”, **Human Development**, cilt 48, sayı 1-2, ss. 108-112.
- LEE, Y. ve KO, Y. G. (2018). “Feeling Lonely When Not Socially Isolated: Social Isolation Moderates the Association Between Loneliness and Daily Social Interaction”, **Journal of Social and Personal Relationships**, cilt 35, sayı 10, ss. 1340-1355.
- LE ROUX, A. ve CONNORS, J. (2001). “A Cross-Cultural Study Into Loneliness Amongst University Students”, **Sout African Journal of Psychology**, cilt 31, sayı 2, ss. 46-52.
- LUHMANN, M. ve HAWKLEY, L. C. (2016). “Age Differences in Loneliness from Late Adolescence to Oldest Old Age”, **Developmental Psychology**, cilt 52, sayı 6, ss. 943.
- MELLOR, D., STOKES, M., FIRTH, L., HAYASHI, Y. ve CUMMINS, R. (2008). “Need for belonging, relationship satisfaction, loneliness, and life satisfaction”. **Personality and Individual Differences**, sayı 56, ss. 213-218.

- MIKULINCER, M., GILLATH, O. ve SHAVER, P. R. (2002). "Activation of the Attachment System in Adulthood: Threat-Related Primes Increase the Accessibility of Mental Representation of Attachment Figures", **Journal of Personality and Social Psychology**, cilt 83, sayı 4, ss. 881.
- SHAVER, P. R. ve MIKULINCER, M. (2002). "Attachment-Related Psychodynamics", **Attachment & Human Development**, cilt 4, sayı 2, ss. 133-161.
- MITCHELL, S. A. (1981). "The Origin and Nature of the 'Object' in the Theories of Klein and Fairbairn", **Contemporary Psychoanalysis**, cilt 17, sayı 3, ss. 374-398.
- MOUSTAKAS, C. (1961). "The Sense of Self", **Journal of Humanistic Psychology**, cilt 1, sayı 1, ss. 20-34.
- MUENCH, D. M. ve LANDRUM, R. E. (1994). "Family Dynamics and Attitudes Toward Marriage", **Journal of Psychology**, cilt 39, sayı 155, ss. 571-592.
- NICHOLSON, B. (1988). "Object Relations Theory Revisited: Integrating Essential Concepts with Developmental Phase Theory", **Journal of Independent Social Work**, sayı 2, cilt 3, ss. 25-38.
- O'BRIEN, K. M., FRIEDMAN, S. M., TIPTON, L. C. ve LINN, S. G. (2000). "Attachment, Separation and Women's Vocational Development: A Longitudinal Analysis", **Journal of Counseling Psychology**, sayı 47, cilt 3, ss. 301.
- OCAKTAN, M. E., KEKLİK, A. ve ÇÖL, M. (2002). "Abidinpaşa Sağlık Grup Başkanlığı'na Bağlı Sağlık Ocaklarında Çalışan Sağlık Personelinde Spielberger Durumluluk Ve Sürekli Kaygı Düzeyi", **Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası**, sayı 55, cilt 1.
- ODACI, H. ve KALKAN, M. (2010). "Problematic Internet Use, Loneliness and Dating Anxiety Among Young Adult University Students", **Computers & Education**, cilt 55, sayı 3, ss. 1091- 1097.
- OĞUZ, E ve KALKAN, M. (2014). "Öğretmenlerin İş Yaşamında Algıladıkları Yalnızlık ile Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişki", **İlköğretim Online**, cilt 13, sayı 3.

- ÖKSÜZ, Y. (2005). “Duyguların Açılması Eğitimin Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerine Etkisi”, **Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi**, cilt 6, sayı 2, ss. 185-195.
- ÖNER, Ç. ve AŞÇI, F. (2020). “Sporcularda Bağlanma Stillerinin Duyguları Düzenleme Becerileri ve Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejilerini Belirlemedeki Rolünün İncelenmesi”, **Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi**, cilt 5, sayı 2, ss. 202-219.
- ÖZEN KUTANİS, R. ve TUNÇ, T. (2013). “Hemşirelerde Benlik Saygısı ile Durumlu ve Sürekli Kaygı Arasındaki İlişki: Bir Üniversite Hastanesi Örneği”, **İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi**, cilt, 15, sayı 2.
- ÖZDAYI, N. ve ÖZAVCI, R. (2020). “Yardımcı Sağlık Personellerinde Yalnızlık Düzeyinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, **Journal of History School**, sayı 47, ss. 2836-2852.
- ÖZKAN, F. S. ve YILDIZ, A. (2005). “Evlenmek Üzere Olan Çiftlerin Kaygı Durumu ve Danışmanlık Gereksinimi”, **Zonguldak Sağlık Yüksekokulu Sağlık Eğitim Araştırma Dergisi**, cilt 1, sayı 2, ss. 24-33.
- ÖZTÜRK, E., TÜREL, F. İ. ve OĞUR, E. (2020). “Psikotarih ve Bağlanma Kuramı”, **Psikotarih Dergisi**, sayı 1, ss. 63-71.
- PIETROMONACO, P. R. ve BARRETT, L. F. (2000). “The Internal Working Models Concept: What Do We Really Know About the Self Relation to Others?”, **Review of General Psychology**, cilt 4, sayı 2, ss. 155-173.
- PINAR, G. (2008). “Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evliliğe Bakış Açısı”, **Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi**, cilt 10, sayı 4, ss. 49-60.
- REICHMANN, F. F. (1959). “Loneliness”, **Psychiatry**, cilt 22, sayı 1, ss. 1-15.
- ROKACH, A. (2004). “Giving Life: Loneliness, Pregnancy and Motherhood”, **Social Behavior and Personality: An International Journal**, cilt 32, sayı 7, ss. 691-702.
- ROSEDALE, M. (2007). “Loneliness: An Exploration of Meaning”, **Journal of the American Psychiatric Nurses Association**, cilt 13, sayı 4, ss. 201-209.

- RUSSEL, D., PEPLAU, L. A. ve FERGUSON, M. L. (1978). "Developing A Measure of Loneliness", **Journal of Personality Assessment**, cilt 42, sayı 3, ss. 290-294.
- RYFF, C.D. (1995). "Psychological Well-Being in Adult Life", **Current Directions in Psychological Science**, cilt 4, sayı 4, ss. 99-104.
- SEZER, Ö. (2019). "LGBT Bireylerin Yalnızlık, Yaşam Memnuniyeti ve Sosyal Uyum Düzeylerinin İncelenmesi", **Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi**, cilt 3, sayı 2, ss. 270-286.
- SMITH, K. J. ve VICTOR, C. (2022). "The Association of Loneliness with Health and Social Care Utilization in Older Adults in the General Population: A Systematic Review", **The Gerontologist**, cilt 62, sayı 10, ss. 578-596.
- SUMMERS, F. (1997). "Transcending The Self. and Object-Relations Model of The Therapeutic Action of Psychoanalysis", **Contemporary Psychoanalysis**, cilt 33, sayı 3, ss. 411-428.
- SÜMER, N. VE GÜNGÖR, D. (1999). "Yetişkin Bağlanma Stilleri Ölçeklerinin Türk Örnekleme Üzerinde Psikometrik Değerlendirme ve Kültürlerarası Bir Karşılaştırma", **Türk Psikoloji Dergisi**, cilt 14, sayı 43, ss. 71-106.
- ULUÇ, S., TÜZÜN, Z., HASELDEN, M. VE ERBAŞ, S. P. (2015). "Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği'nin (BORTTI) Türkçeye Uyarlama Çalışması", **Klinik Psikiyatri Dergisi**, sayı 18, ss. 112-123
- VICTOR, C. R. ve YANG, K. (2012). "The Prevalence of Loneliness Among Adults: A Case Study of the United Kingdom", **The Journal of Psychology**, cilt 146, sayı 1-2, ss. 85-104.
- TAYLOR, G. J. (1975). "Seperation-Individuation in the Psychotherapy of Symbiotic States", **Canadian Psychiatric Association Journal**, sayı 20, ss. 521-526.
- TEKTAŞ, N. (2014). "Üniversite Mezunlarının Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, ss. 243-253.
- THORNTON, A. ve YOUNG-DEMARCO, L. (2001). "Four Decades of Trends in Attitudes Toward Family Issues in the United States: The 1960s through the 1990s", **Journal of Marriage and Family**, sayı 63, ss. 1009-1037.

- TUTAREL-KIŞLAK, Ş. (1999). “Evlilik ve uyum ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması”, **Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi**, cilt 7, sayı1, ss. 50-57.
- TÜRKÇAPAR, M. H. ve SARGIN, A. (2012). “Bilişsel Davranışçı Psikoterapiler: Tarihçe ve Gelişim”, **Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi**, cilt 1, sayı 1, ss. 7-14.
- VICTOR, C. R. ve YANG, K. (2012). “The Prevalence of Loneliness Among Adults: A Case Study of the United Kingdom”, **The Journal of Psychology**, cilt 146, sayı 1-2, ss. 85-193.
- WATERS, E. ve CUMPINGS, E. M. (2000). “A Secure Base from Which to Explore Close Relationships”, **Child Development**, cilt 71, sayı 1, ss. 164-172.
- WESTEN, D., NAKASH, O., THOMAS, C. ve BRADLEY, R. (2006). “Clinical Assessment of Attachment Patterns and Personality Disorder in Adolescents and Adults”, **Journal of Consulting and Clinical Psychology**, cilt 74, sayı 6, ss. 1065.
- WINNICOTT, D. W. (1945). “Primitive Emotional Development”, **The International Journal of Psychoanalysis**, sayı 26, ss. 137-143.
- WINNICOTT, D. W. (1954). “Mind and Its Relation to the Psyche-some”, **British Journal of Medical Psychology**, cilt 27, sayı 4, ss. 201-209.
- WINNICOTT, D. W. (1958). “The Capacity to Be Alone”, **The International Psychoanalysis**, sayı 39, ss. 416-420.
- WINNICOTT, D. W. (1960). “The Theory of the Parent-infant Relationship”, **The International Journal of Psychoanalysis**, cilt 41, sayı 1, ss. 585-595.
- YAKUT, S. (2019). “Üniversite Öğrencilerinde Öz-Denetim”, **Journal of International Social Research**, cilt 12, sayı 65.
- YAŞAR, M. R. (2007). “Yalnızlık”, **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, cilt 17, sayı 1, ss. 237-260.
- YAZICI, Ç. (2021). “Hakikat-Sonrası ve Yalnızlık”, **Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi**, cilt 20, sayı 1, ss. 264-279.

YILDIZ, K. (2019). “Aile (Evlilik) Kurumunun Oluşumunu Etkileyici Zorlayıcı Maddi Unsurlar: Bandırma Örneği”, **Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi**, cilt 7, sayı 16, ss. 208-224.

YILDIZ, A. ve BİLGE, Y. (2020). “Çocuk Evlerinde ve Aileleriyle Yaşayan Erkek Ergenlerde Görülen Psikolojik Bozuklukların Bağlanma Biçimleri ve Duygu Düzenleme Açısından İncelenmesi”, **Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi**, cilt 31, sayı 14, ss. 1459-1485.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU (TÜİK), “Evlenme ve Boşanma İstatistikleri”, <https://data.tuik.gov.tr>, (Erişim tarihi: 14 Nisan 2023).

TEZLER

AKBAY, S. E. (2015). Ana-babaya Bağlanma ile Romantik Yakınlık ve Otantik Benlik Arasındaki İlişkilerde Bağlanma Stillерinin Aracı Rolünün İncelenmesi”, (Doktora Tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin Üniversitesi.

AKIN, M. (2022). “Evlenmemiş Bireylerde Evlilik Kaygısı Düzeyinin Belirlenmesi, Ruhsal Hastalık Riski ve Yaşam Kalitesi ile İlişkinin Araştırılması”, (Tıpta Uzmanlık Tezi), Tıp Fakültesi, Ankara Sağlık Bilimleri Üniversitesi.

AKSOY, N. E. (2019). “Evli Kadınların Evlilik Doyumları, Romantik Kıskançlık Durumları ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi.

ATILGAN, I. (2020). “Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkiler ile İlgili Akılcı Olmayan İnançlarının Nesne İlişkileri-Gerçeği Değerlendirme Boyutları ve İlişki Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul Gelişim Üniversitesi.

BAŞÇELİK, E. (2021). “Nesne İlişkilerinin Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar ve Yetişkin Bağlanma Tarzlarına Etkisi”, (Yüksek Lisans Tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul Aydın Üniversitesi.

DAĞLI, F. (2022). “Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Yalnızlık ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul Aydın Üniversitesi.

- DEMİR 1990, A. (1990). “Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler”, (Doktora Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi,
- DEVELİ, M. H. (2022). “Nesne İlişkileri ile Empati ve Zihin Kuramı Arasındaki İlişkide Narsisizmin Aracı Rolü”, (Yüksek Lisans Tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Işık Üniversitesi.
- DETRIXHE, J. J. (2011). “Solitude’s Paradox: The Role of Object Relations and Attachment in the Capacity to be Alone”, (Doktora Tezi), Depertman of Psychology, Long Island Universtiy,
- GENÇ, G. (2020). “Çift İlişkisinde Evlilik Uyumunun Nesne İlişkileri ve Bağlanma Stilleri Açısından Değerlendirilmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bahçeşehir Üniversitesi
- GÜLER, K. (2021). “Evli Olmayan Bireylerin Evlilik Kaygısı ile Evliliğe Yükledikleri Anlam ve Beklentileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul Kent Üniversitesi.
- GÜREK, M. (2022). “Romantik İlişkilerde Psikoloji Şiddetin İlişki Bağımlılığı ve Nesne İlişkileri Çerçevesinde İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul Aydın Üniversitesi.
- GÜVENDİREN, H. (2020). “Gemi Adamlarında Bağlanma Stilleri ve Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Ruhsal Belirtilerle İlişkisi”, (Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- GÜROL IŞIK, İ. (2016). “Object Relations, Perceived Parental Rearing Styles and Defense Mechanisms in Relation to Personality Traits and Symptoms of Personality Disorders”, (Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortadoğu Teknik Üniversitesi.
- İMAMOĞLU, S. (2003). “Öğretmen Adaylarının Öfke ve Öfke İfade Tarzları ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi.
- KAKIRMAN MOROĞLU, G. (2021). “İlişki Dışı İlişki (Aldatma) Eğiliminin Nesne İlişkileri Kuramı Çerçevesinde İncelenmesi: İlişki Doyumu ve Savunma Mekanizmalarının Aracılık Etkisi”, (Doktora Tezi), Lisansüstü Eğitim

Enstitüsü, İstanbul Arel Üniversitesi.

KESTİR, K. (2021). “Evlilik Kaygısının Yordayıcısı Olarak Beden Algısı, Cinsel Benlik Şeması ve Ana-Babaya Bağlanma Stilleri”, (Yüksek Lisans Tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mersin Üniversitesi.

KOÇAK, R. (2003). “Duygusal İfade Eğitimi Programının Üniversite Öğrencilerinin Aleksitimi ve Yalnızlık Düzeylerine Etkisi”, (Doktora Tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi.

KOÇAK, Ş. (2019). “Yetişkinlerin Yalnızlık Düzeyleri ile Benlik Algıları ile Nesne İlişkileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Gelişim Üniversitesi.

KONYALIOĞLU, P. A. (2000). “Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişki Bağlanma Tarzları ile Kişilik Tipleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi.

KÖRLER, Y. (2012). “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Yalnızlık Düzeyleri ve Yalnızlık ile Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Arasındaki İlişkiler”, (Yüksek Lisans Tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Anadolu Üniversitesi.

ONAY, S. (2023). “Yetişkin Bireylerdeki Evlilik Kaygısı ve İlişkideki Karar Verme Becerilerinin Bağlanma Stilleri ile İlişkisi”, (Yüksek Lisans Tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul Okan Üniversitesi.

PAYAT, Ş. (2021). “Genç Yetişkinlik Çağındaki Bireylerin Evlilik Kaygısı ile Mutluluk Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

SARIÇAM, H. (2011). “Üniversite Öğrencilerinin Reddedilme Duyarlılıkları ile Benlik Saygıları ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Atatürk Üniversitesi.

SEZER, S. (2019). “Evlili Olmayan Bireylerde Evlilik Kaygısı ile Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar ve Umutsuzluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Arel Üniversitesi.

ŞEREMET, A. (2019). “Güvensiz Bağlanma ve Yalnızlık Arasındaki İlişkide Duygu Düzenlenmenin Aracı Rolü”, (Yüksek Lisans Tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Anadolu Üniversitesi.

TÜRKÖZ, Y. (2007). “Okul Önesi Çocuklarda Bağlanma Örüntüsünün Kişilerarası Problem Çözme ve Açık Bellek Süreçlerine Etkisi”, (Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi.

YAZICIOĞLU, G. (2011). “Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Stresle Başa Çıkma Stratejileri Arasındaki İlişki: ODTÜ Örneği”, (Yüksek Lisans Tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi.

YENİYOL, Z. D. (2018). “Sağlık Çalışanlarının İş Doyumu, Kaygı ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Işık Üniversitesi.

YILMAZ, M. F. (2018). “Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluşlarını Açıklamaya Yönelik Model Sınaması: Utangaçlık, Benlik Saygısı, Yalnızlık ve Algılanan Sosyal Desteğin Etkileri”, (Doktora Tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Anadolu Üniversitesi

DİĞER KAYNAKLAR

CANEL, A. N. (2012). Evlilik ve Aile Hayatı, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İstanbul, ss. 20.

ERTEN, Y. (2006). Psikanalizden Dinamik Terapilere Seminer Notları, İçgörü Psikoterapi Merkezi, İstanbul.

LIU, J. Q., Lİ, X., LİU, Y. ve ZHONG, Z. B (2020). Review of Adult Attachment, 4th International Seminar on Education, Management and Social Sciences (ISEMSS 2020), Atlantis Press, ss. 1130-1134.

EKLER

EK-1 Bilgilendirilmiş Onam Formu

EK-2 Demografik Bilgi Formu

EK-3 Evlilik Kaygısı Ölçeği

EK-4 UCLA Yalnızlık Ölçeği

EK-5 İlişki Ölçe Anketi

EK-6 Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği

EK-7 Etik Kurul Onayı

EK-8 Sağlık Bakanlığı Onayı

EK-1 BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Değerli Katılımcı,

Sizi Psikolog Oğuzhan Molla ve Dr. Öğretim Üyesi Ayça Ferda Kansu tarafından yürütülen “Bağlanma Stilleri ve Nesne İlişkileri Bağlamında Bekâr Sağlık Çalışanlarının Evlilik Kaygı Düzeyleri ile Yalnızlık Düzeyleri İlişkisinin İncelenmesi” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı nesne ilişkileri ve bağlanma stilleri kuramsal zemininde evlilikle ilgili kaygı yaşayan sağlık çalışanlarının aynı zamanda yalnızlık düzeylerini inceleyerek aralarındaki ilişkiyi incelenmesidir. Araştırmada sizden tahminen 15 dakika ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahminen 500 kişi katılacaktır. Google formun ilk sayfasında da bu onam yazısına yer verilecektir. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. İletişim bilgileriniz ise sadece izninize bağlı olarak ve farklı araştırmacıların sizinle iletişime geçebilmesi için “ortak katılımcı havuzuna” aktarılabilir. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Onay Bildirgesi

() Araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

Araştırmacı: Oğuzhan MOLLA

EK-2 DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

1. Yaşınız

- 18-21
- 22-25
- 26-29
- 30-33
- 34-37
- 38-41
- 41 ve üzeri

2. Cinsiyetiniz

- Erkek
- Kadın

3. İlişki Durumunuz

- Sevgilim var
- Nişanlım var
- İlişkim yok
- Diğer

4. Mesleğiniz

- Hekim
- Lisansiyer Grubu (Psikolog, Diyetisyen, Fizyoterapist vs.)
- Hemşire
- Tıbbi Sekreter
- Diğer

5. Mesleki Deneyiminiz

- 1-5
- 6-10
- 11-15
- Diğer

6. Gelir Durumunuz

- 0-20000
- 20001-30000
- 30001-40000
- 40001-50000
- 50001 ve üzeri

EK-3 EVLİLİK KAYGISI ÖLÇEĞİ

Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirip sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koyunuz. Seçenekler “0” dan (Kesinlikle katılmıyorum) 3’e (Tamamen katılıyorum) doğru sıralanmaktadır.	Kesinlikle	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen
1- Evlilik konuşulurken huzursuz olurum	0	1	2	3
2- Evliyken kendimi güvende hissetmeyeceğimi hissediyorum	0	1	2	3
3- Evlilikle ilgili konular keyfimi kaçırır	0	1	2	3
4- Evlilikten dolayı başıma geleceklerden endişe ederim	0	1	2	3
5- Evlenirsem keyfim kaçır	0	1	2	3
6- Evlilik bana mutsuzluk getirir	0	1	2	3
7- Evlilikle ilgili olur olmaz düşünceler beni rahatsız eder	0	1	2	3
8- Evlilik ilişkiyi sürdürmeyeceğimden endişelenirim	0	1	2	3
9- Evlilikle ilgili konuşmaktan kaçınırım	0	1	2	3
10- Evliliğin hayatımı sınırlandıracağını düşündüğüm için evlilikten kaçınırım	0	1	2	3
11- Mecbur kalmadıkça evlenmem	0	1	2	3
12- Bulduğum ortamda evlilikle ilgili bir konu açıldığında oradan uzaklaşıyorum	0	1	2	3
13- Hiçbir zaman evliliğe tam olarak hazır olduğumu hissedemem	0	1	2	3

EK-4 UCLA YALNIZLIK ÖLÇEĞİ

EK-B (Ucla Yalnızlık Ölçeği)

Aşağıda çeşitli duygu ve düşünceleri içeren ifadeler verilmektedir. Sizden istenilen her ifade de tanımlanan duygu ve düşüncüyü ne sıklıkta hissettiğinizi ve düşündüğünüzü işaretleme yaparak belirtmenizdir.

		HİÇBİR ZAMAN	NADİREN	BAZEN	SIK SIK
1	Kendimi çevremdeki insanlarla uyum içinde hissediyorum.	1	2	3	4
2	Arkadaşım yok.	1	2	3	4
3	Başvurabileceğim hiç kimse yok.	1	2	3	4
4	Kendimi tek başıyım gibi hissetmiyorum.	1	2	3	4
5	Kendimi bir arkadaş grubunun bir parçası gibi hissediyorum.	1	2	3	4
6	Çevremdeki insanlarla birçok ortak yönüm var.	1	2	3	4
7	Artık hiç kimseyle samimi değilim.	1	2	3	4
8	İlgilerim ve fikirlerim çevremdekilerce paylaşılmıyor.	1	2	3	4
9	Dışa dönük bir insanım.	1	2	3	4
10	Kendimi yakın hissettiğim insanlar var.	1	2	3	4
11	Kendimi grubun dışına itilmiş hissediyorum.	1	2	3	4
12	Sosyal ilişkilerim yüzeyseldir.	1	2	3	4
13	Hiç kimse beni gerçekten iyi tanımıyor.	1	2	3	4
14	Kendimi diğer insanlardan soyutlanmış hissediyorum.	1	2	3	4
15	İstedğim zaman arkadaş bulabilirim.	1	2	3	4
16	Beni gerçekten anlayan insanlar var.	1	2	3	4
17	Bu derece içime kapanmış olmaktan dolayı mutsuzum.	1	2	3	4
18	Çevremde insanlar var ama benimle değil.	1	2	3	4
19	Konuşabileceğim insanlar var.	1	2	3	4
20	Derdimi anlatabileceğim insanlar var.	1	2	3	4

EK-5 İLİŞKİ ÖLÇEĞİ ANKETİ

UÇ BOYUTLU BAĞLANMA STİLLERİ ÖLÇEĞİ

Aşağıda sizinle ilgili ifadeler bulunmaktadır. Lütfen her bir maddeyi dikkatlice okuyunuz ve sizi en iyi tanımlayan seçeneği işaretleyiniz. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Sizden beklenen içtenlikle cevap vererek bilimsel bir çalışmaya yardımcı olmanız. Lütfen bütün sorularla ilgili görüşlerinizi ifade ediniz. Katkılarınız için teşekkürler.					
1= Kesinlikle katılmıyorum 2= Katılmıyorum 3=Kısmen katılıyorum 4=Katılıyorum 5=Kesinlikle katılıyorum					
anlamına gelmektedir.					
1. Karşımdaki insanlar benim kadar değerli değiller.	1	2	3	4	5
2. Birisiyle çok fazla samimi olduğumda sorun çıkabileceğinden kaygılanıyorum.	1	2	3	4	5
3. Karar alırken kimseyi önemsemem.	1	2	3	4	5
4. Sorunu olan birisini gördüğümde kendimi onun yerine koyabiliyorum.	1	2	3	4	5
5. Başkalarının benim kadar değerli olduklarını düşünmüyorum.	1	2	3	4	5
6. İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar az üzülürüm.	1	2	3	4	5
7. Ebeveynimle (anne, baba veya benim bakımımı üstlenen bir başkası) iyi anlaşıyorum.	1	2	3	4	5
8. İnsanlardan uzak duruyorum çünkü bana acı çektirebilirler.	1	2	3	4	5
9. Bir sorun varsa bunun kaynağı genelde karşımdakilerin sorunlu olmasıdır.	1	2	3	4	5
10. Kendimi mutlu bir insan olarak tanımlıyorum.	1	2	3	4	5
11. Duygusal ilişki yaşadığım kişinin beni gerçekten sevmediğini düşünerek kaygılanıyorum.	1	2	3	4	5
12. Yalnızca kendime değer veririm.	1	2	3	4	5
13. Başkalarının üzüntülerini anlayabiliyorum.	1	2	3	4	5
14. Duygusal ilişkilerden uzak duruyorum çünkü terk edilmek istemiyorum.	1	2	3	4	5
15. İnsanların görüşleri benim için önemsizdir.	1	2	3	4	5
16. Ebeveynlerime (anne, baba veya benim bakımımı üstlenen bir başkası) genelde kırıncı sözler söylemem.	1	2	3	4	5
17. İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar mutlu olurum.	1	2	3	4	5
18. Başkaları çok da umurumda değildir.	1	2	3	4	5

EK-6 BELL NESNE İLİŞKİLERİ VE GERÇEĞİ DEĞERLENDİRME ANKETİ

Her bir maddeyi dikkatlice okuyun. Daha sonra sizin yanıtınız olan harfi daire içine alın. Eğer madde içinde söz edilen durum sizin için doğruysa **DOĞRU** sütununda yer alan **D** harfini daire içine alın. Eğer madde içinde söz edilen durum sizin için doğru değilse **YANLIŞ** sütununda yer alan **Y** harfini daire içine alın. Herbir madde için sadece bir tane harfi daire içine alın. Hiç atlamadan tüm maddeleri yanıtlayın.

Madde

1	En az bir tane tutarlı ve doyurucu ilişkim var.	D	Y
2	Bazen içime şeytan girmiş olduğunu düşünürüm.	D	Y
3	Eğer biri benden hoşlanmazsa o kişiye iyi davranmak için her zaman daha fazla uğraşırım	D	Y
4	Sonsuza kadar inzivaya çekilmek isterdim	D	Y
5	Genellikle bazı şeylerin gerçekten mi olduğuna yoksa rüyada mı gerçekleştiğine karar vermekte zorlanırım.	D	Y
6	Birdenbire içime kapanabilir ve haftalarca kimseyle konuşmayabilirim.	D	Y
7	Algılarım doğru olmasa da, bunun hemen farkına varırım ve kendimi kolayca düzeltebilirim	D	Y
8	Genellikle bana en yakın olanları eninde sonunda incitirim.	D	Y
9	Alkol ya da esrar kullanmak zihnimi öylesine şiddetli etkileyebilir ki, neyin gerçek olduğundan emin olamayabilirim	D	Y
10	İnsanların üzüntülerini kontrol etme becerilerinin ya çok az olduğuna ya da hiç olmadığına inanırım	D	Y
11	Çevremdekiler bana bir yetişkinden çok, çocukmuşum gibi davranır	D	Y
12	Halüsinasyonlar (aslında var olmayan şeyler görme ya da duyma) yaşarım	D	Y
13	İyi tanıdığım biri uzaklara giderse, onu özleyebilirim.	D	Y
14	Aile ilişkilerimi bozmadan evdeki anlaşmazlıklarla uğraşabilirim	D	Y

- 15 Günlerce gerçeklikle bağlantımın koptuğunu hissederim D Y
- 16 Eleştirilmeye karşı son derece hassasım. D Y
- 17 İnsanlar üzerinde güç kullanmaktan gizli bir zevk duyarım D Y
- 18 Bazen istediğimi elde etmek için hemen hemen her şeyi yaparım D Y
- 19 Gizemli güçlere sahibim D Y
- 20 Bana yakın olan biri tüm dikkatini bana vermediğinde, çoğu kez kendimi incinmiş ve reddedilmiş hissederim D Y
- 21 Genellikle, yeni bir durumu hızlıca değerlendirebilirim D Y
- 22 Eğer biriyle yakınlaşmaya başlarsam ve bu kişi güvenilmez biri çıkarsa, olaylar bu hale geldiği için kendimden nefret edebilirim D Y
- 23 Hemen hemen hiçbir zaman gerçeklik algımın doğruluğundan şüphe etmek için bir nedenim yoktur. D Y
- 24 Kendi duygularımı bilirim. D Y
- 25 Birine yaklaşmak benim için zordur. D Y
- 26 Cinsel yaşamım tatmin edicidir. D Y
- 27 Bana karşı düzenlenen bir komplo var. D Y
- 28 Başkalarının benden beklediği gibi biri olmaya çalışırım. D Y
- 29 Bir ilişki ne kadar kötüye giderse gitsin, ona asılırım. D Y
- 30 Bir dış güç tarafından düşüncelerimin benden alınıp götürüldüğünü hissederim. D Y
- 31 Olaylar/durumlar hakkında genellikle güçlü fikirlerim yoktur. D Y
- 32 Çevremdekiler üzerinde hiç bir etkim yoktur. D Y
- 33 Kendi isteğim dışında konuşmaya veya hareket etmeye zorlanan bir robot olduğumu hissediyorum. D Y
- 34 İnsanlar, onları görmediğimde, yoktur. D Y
- 35 Sıklıkla insanların davranışlarından gerçekte olmayan şeyleri çıkarırım. D Y
- 36 Hayatta çok incitildim. D Y
- 37 En derin duygularımı paylaşabildiğim ve benimle böyle duygularını paylaşan biri var. D Y
- 38 Bana karşı komplo kurulduğuna inanıyorum. D Y
- 39 Ne kadar kaçınmaya çalışırsam çalışayım, en önemli ilişkilerimde aynı zorluklar ortaya çıkar. D Y

- 40 Takip ediliyorum D Y
- 41 Biriyle tamamen “bir” olmak için güçlü bir istek duyarım. D Y
- 42 Hangi ay ya da yılda olduğumuzdan emin değilim. D Y
- 43 Genellikle doğru şeyleri söyleyebilirim. D Y
- 44 İlişkilerde, karşımdaki kişiyle sürekli bir arada olmadığım sürece tatmin olmam. D Y
- 45 Bedenimin çeşitli yerlerinde açıklayamadığım garip hisler duyarım. D Y
- 46 Başkaları tarafından incitilmemenin tek yolu, bağımsız olmaktır. D Y
- 47 İnsanları çok iyi tartarım. D Y
- 48 Karşı cinsten olanlarla ilişkilerim hep aynı şekilde sonuçlanır. D Y
- 49 Başkaları sık sık beni aşağılamaya çalışır. D Y
- 50 Diğer insanların duyamıyormuş gibi gördüğü sesleri duyabilirim. D Y
- 51 Kendi duygularımla teması nadiren kaybederim. D Y
- 52 Benim yerime kararlarımı vermeleri için genellikle başkalarına bel bağlarım. D Y
- 53 Gerçekten tanıyor olmasam da, insanların, mekânların ya da nesnelere bana tanıdık geldiğine inandığım sık olur. D Y
- 54 Birine güvendiğimde genellikle pişman olurum. D Y
- 55 Bana yakın birine kızdığım zaman, bunu ayrıntılarıyla konuşabilirim. D Y
- 56 Düşüncelerim yayınladığı için diğer insanlar benim ne düşündüğümü bilir. D Y
- 57 İnsanlar, kabul etse de etmese de genellikle bana kızgındırlar. D Y
- 58 İstedikimi almanın en iyi yolu başkalarını ustaca idare etmektir. D Y
- 59 Etrafımda karşı cinsten birileri varken genellikle kendimi gergin hissederim. D Y
- 60 Bazen bedenimin karşı cinse dönüştürüldüğünü hissederim. D Y
- 61 Bir şeylerin dışında bırakılacağımdan sık sık kaygı duyarım. D Y
- 62 Herkesi memnun etmem gerektiğini hissederim aksi takdirde beni reddedebilirler. D Y
- 63 Beni çok az tanıyan insanlar ne zaman isteseler düşüncelerimi okuyorlar. D Y

- 64 Bazen rüyalarım o kadar canlı olur ki uyandığım zaman gerçekten yaşanmış gibi gelir. D Y
- 65 Kendimi kapatıp birkaç ay kimseyle görüşmem. D Y
- 66 Hayatımdaki önemli insanlar tarafından olası reddedilmelere karşı duyarlıyım. D Y
- 67 Sıklıkla diğer insanların zalimliğinin kurbanı olurum. D Y
- 68 Arkadaş edinmek benim için sorun değildir. D Y
- 69 Lanetlenmiş bir insan olduğuma inanırım. D Y
- 70 Karşı cinsten olanlarla nasıl tanışılacağı ya da konuşulacağını bilmem. D Y
- 71 Bana yakın olan birine istediğim bir şeyi yaptıramadığımda, kızgın ya da incinmiş hissedirim. D Y
- 72 Düşünce ve davranışlarım hakkında sürekli yorum yapan, başkalarının duymadığı sesler duyarım. D Y
- 73 Yalnız bir yaşam sürmek benim kaderimdir. D Y
- 74 Bana ait olmayan şeyleri düşünmeme ya da dürtülere sahip olmama zorlayan, kendi dışımda bazı güç ve etkilerin kontrolü altındayım. D Y
- 75 Duygu durumum, olayları/durumları nasıl gördüğümü etkiler. D Y
- 76 İnsanlar birbirine karşı asla dürüst değildir. D Y
- 77 Uykuya dalma ya da uyanma aşamasında olsam bile gerçek ve hayal olanı daima ayırt edebilirim. D Y
- 78 İlişkilere çok şey katar ve çok şey alırım. D Y
- 79 Yakında dünyanın sonunun geleceği hissine kapılıyorum. D Y
- 80 Karşı cinsten olanlarla tanışmak ya da konuşmaktan utanırım. D Y
- 81 Bir ilişkide benim için en önemli şey, diğer kişi üzerinde güç kullanmaktır. D Y
- 82 İyi bir yön duygum vardır ve yolumu hemen hemen hiç kaybetmem. D Y
- 83 Hoş olmayan tüm olayları görmezden gelmeye çalışırım. D Y
- 84 Açıklayamadığım kaygı duyguları yaşarım. D Y
- 85 Alkol ya da madde kullandığımda çevremdeki herkes bana zarar vermek istiyormuş gibi gelir. D Y
- 86 Kendi duygularıma o kadar çok dikkat ederim ki, başkalarının duygularını görmezden gelebilirim. D Y

- 87 Kendi mahalleimde olsam bile, sıklıkla nerede olduğumu bilmem. D Y
- 88 Hayatımdaki trajik olayların gerçekliğini kabul etmede zorlanırım, ailedeki birinin ölümü gibi. D Y
- 89 İyi bir annenin, çocuklarını daima memnun etmesi gerektiğine inanırım. D Y
- 90 Bazen sadece görmek istediğimi görürüm. D Y

EK-7 ETİK KURUL ONAYI

Evrak Tarih ve Sayısı: 05.07.2023-89094

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı :E-88083623-020-89094
Konu :Etik Onayı Hk.

05.07.2023

Sayın Oğuzhan MOLLA

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Komisyonu'nun 08.06.2023 tarihli ve 2023/05 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize rica ederim.

Dr.Öğr.Üyesi Alper FIDAN
Müdür Yardımcısı

EK-8 SAĞLIK BAKANLIĞI ONAYI

T.C.
TEKİRDAĞ VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

TEKİRDAĞ PERSONEL HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCI
TEKİRDAĞ EĞİTİM HİZMETLERİ BİRİMİ

148.2023/331/20.8-1000/01.000.721401423

221401423

Sayı : E-12641312-044-221401423
Konu : Araştırma İzin Talebi (Oğuzhan MOLLA)

03.08.2023

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörlüğü'nün 27.07.2023 tarihli ve 91618 sayılı yazısı.
b) Oğuzhan MOLLA'nın 28.07.2023 tarihli dilekçesi.

İlgi b'de kayıtlı dilekçe ile, İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Psikoloji Bölümü Klinik Psikoloji öğrencisi Oğuzhan MOLLA tarafından "**Bağlanma Stilleri ve Nesne İlişkileri Bağlamında Bekar Sağlık Çalışanlarının Evlilik Kaygı Düzeyleri İle Yalnızlık Düzeyleri İlişkisinin İncelenmesi**" konulu çalışmasını Eylül 2023- Ocak 2024 tarihleri arasında Kapaklı İlçe Devlet Hastanesi, Çerkezköy İlçe Devlet Hastanesi, Saray İlçe Devlet Hastanesi, Çorlu İlçe Devlet Hastanesi ve Tekirdağ Dr. İsmail Fehmi Cumaloğlu Şehir Hastanesi'nde görev yapan bekar sağlık çalışanlarını değerlendirebilmek için gerekli izin talebinde bulunulmuştur.

Araştırma başvurusu Müdürlüğümüz Bilimsel Araştırma Başvuruları ve Danışman Taleplerini Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmiş ve uygulamanın hizmeti aksatmayacak şekilde yürütülmesi, katılımın gönüllülük esasına göre yapılması, çalışma sonucunun Müdürlüğümüz bilgisi dışında ilan edilmemesi, tamamlanan araştırma raporunun 2 nüsha olarak ve ayrıca CD formatında araştırmacı tarafından Müdürlüğümüz Eğitim Birimine teslim edilmesi şartıyla çalışmanın yapılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir.

Gereğini ve bilgilerinizi arz/rica ederim.

Zafer SOYKIRLI
Başkan

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Oğuzhan MOLLA

ÖĞRENİM DURUMU:

Lisans: Bahçeşehir Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi – Psikoloji (İngilizce) 2015-2020

Yüksek Lisans: İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji 2022-2024